ΜΥΡΙΑ ΟΣΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΑ ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ.

Ἀριθ. 14. Φεβρουάριος, 1869. Β' Ἔτος.

ΑΙ ΣΑΡΔΕΙΣ.

Αἱ δύο αὗται μεγαλοπρεπεῖς ἰωνικαὶ στῆλαι, ἱστάμεναι μέχρι σήμερον ἐν τῷ μέσῳ ὀλίγων τινῶν ἐρειπίων, καὶ τῶν ὁποίων αἱ βάσεις εἶναι κεχωσμέναι εἰς τὴν γῆν, σημειοῦσι τὴν θέσιν ὅπου πρὸ ὑπερδισχιλίων ἐτῶν, ἐπὶ τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου, οἱ Λυδοὶ εἶχον ἐγείρει ναὸν ἐκ μαρμάρου λευκοῦ εἰς τὴν Κυβέλην, τὴν

Σάρδεις. Ἐρείπια τοῦ ναοῦ τῆς Κυβέλης.

μητέρα τῶν θεῶν. Θὰ πέσωσι δὲ καὶ αὐταὶ μετά τινα ἔτη, καὶ Τουρκομάνοι ποιμένες θὰ κτίσωσιν ἴσως τὰς πενιχράς των κατοικίας διὰ τῶν λειψάνων των.

Ὄχι μακρὰν ἀπ' αὐτῶν ἕρπει ταπεινῶς διὰ τῆς πεδιάδος μικρός τις ῥύαξ, τὸ μόνον ἀπολειπόμενον νᾶμα τοῦ περιφήμου Πακτωλοῦ, ποταμοῦ ὅς ις κυλίων ποτὲ ψήγματα χρυσοῦ εἰς τὰ ὕδατά του, διήρχετο τὴν ἀγορὰν τῆς λαμπρᾶς τοῦ Κροίσου μητροπόλεως.

Τὰ παρέκει διακρινόμενα ἄδενδρα βουνὰ εἶναι ἐκ τῶν τῆς σειρᾶς τοῦ Τμώλου· τούτων αἱ κατωφέρειαι ἔγε-

μον θαλερῶν ἀμπέλων, τὰς ὁποίας παῖς ὁ Βάκχος, κατὰ τὴν μυθολογίαν, εἶχε φυτεύσει ἰδίαις χερσίν. Ἀλλὰ σήμερον, οὔτε κλήματα βλέπει τις ἐπ' αὐτῶν, οὔτε σπαρτὰ εἰς τὴν πεδιάδα ἐκείνην, οὔτε χρυσὸν ἐν τῷ Πακτωλῷ, οὔτε ναοὺς, οὔτε ἀνάκτορα. Θεοί τε καὶ βασιλεῖς κατέρρευσαν, ἡ φύσις ἐστερώθη, ἡ τέχνη ἐξώσθη. Ἰσχνά τινα ποίμνια βόσκουσι σιωπηλῶς ἐπὶ χόρτου σπανίου μεταξὺ τῶν κολοβῶν μαρμάρων, πλησίον πενιχροῦ τινος χωρίου καλουμένου Σάρτ, ἐκ τοῦ ὀνόματος Σάρδεις· οἱ νομάδες Γιουρούκοι στήνουσιν ἐκεῖ τὰς σκηνάς των ἀφίνοντες τὰ κτήνη των νὰ περιφέρωνται πρὸς νομὴν, καὶ ὁ ἄγριος Ζεϊβέκος τρίζει πρὸς τὸν ὁδοιπόρον τοὺς ὀδόντας, ὁσάκις δὲν τολμᾷ νὰ ὑψώσῃ τὴν μάχαιράν του ἐπ' αὐτοῦ.

Ἐν τούτοις, εἰς τὸν αὐτὸν τοῦτον τόπον ἤκμαζον αἱ Σάρδεις κατὰ τοὺς λαμπροὺς αἰῶνας τοῦ λυδίου πολιτισμοῦ. Μεγάλαι ἐνταῦθα αἱ ἀναμνήσεις. Παραλείπομεν τὴν μυθολογίαν· τὸν Μίδαν μεταβαλόντα μὲν τὸ ὕδωρ τοῦ Πακτωλοῦ εἰς χρυσίον, ἀλλὰ μὴ κατορθοῦντα νὰ κρύψῃ τὰ ὄνεια ὦτά του· τὸν Ἡρακλέα κλώθοντα παρὰ τοὺς πόδας τῆς βασιλίσσης Ὀμφάλης· τὸν ἀόρατον Γύγην, τὸν κενόδοξον Κανδαύλην. Ἀλυάττης ὁ πατὴρ τοῦ Κροίσου, βασιλεύσας ἀπὸ τοῦ 617—560 π. Χ., εἶχε ϛερεώσει τὴν ἐξουσίαν τῆς Λυδίας ἐπὶ τῶν ἄλλων χωρῶν τῆς μικρᾶς Ἀσίας· ἀλλ' ὅμως αἱ ἑλληνικαὶ ἀποικίαι εἰσέτι ἀνθίσταντο ἐν τῇ ἀνεξαρτησίᾳ των· ὁ Κροῖσος ἔπειτα κατέϛησε τὴν Ἔφεσον ὑποτελῆ, καὶ τότε ἡ Λυδία περιέλαβε, πλὴν τῆς Μελίτου, σχεδὸν ὅλας τὰς χώρας τὰς ἐκτεινομένας μεταξὺ τοῦ ποταμοῦ Ἅλεντος καὶ τῶν τριῶν θαλασσῶν. Μὴ ἀρκεσθεὶς εἰς τοῦτο ὁ Κροῖσος, φοβούμενος δὲ καὶ τοῦ Κύρου τὴν φιλοδοξίαν, ἠθέλησε νὰ προλάβῃ αὐτὴν, καὶ διέβη τὸν Ἅλεντα ἄγων πολυάριθμον ϛρατόν. Ἔκτοτε ὑπέϛη ἡ Λυδία σειρὰν ἀλλεπαλλήλων συμφορῶν, τῶν ὁποίων ἡ δραματικὴ διήγησις ἀπαντᾶται ἐν τῷ Ἡροδότῳ (Βιβλ. Α.), ὡς ἡ ἐν Θυμβράροις μάχη (548 π. Χ.), ἡ ἅλωσις τῶν Σάρδεων καὶ ἡ αἰχμαλωσία τοῦ Κροίσου.

Τεσσαράκοντα τέσσαρα ἔτη μετὰ ταῦτα, συνεπείᾳ τῆς στάσεως ἣν εἶχε διεγείρει κατὰ Δαρείου Ἀρισταγόρας ὁ τύραννος τῆς Μιλήτου, οἱ Ἀθηναῖοι ἡγούμενοι τῶν ἐν Ἀσίᾳ Ἑλλήνων ἐπυρπόλησαν τὰς Σάρδεις, οὖσας τότε ἡ πρωτεύουσα τῆς δευτέρας σατραπείας τῶν Περσῶν· ἐντεῦθεν δὲ προῆλθον οἱ μηδικοὶ πόλεμοι. Ἡ ἀκρόπολις ἀντέσχεν· αἱ Σάρδεις ἀνεκτίσθησαν, ἀλλ' ἵνα πάλιν γίνωσι μάρτυρες καὶ ἄλλων μεγάλων περιπετειῶν. Αὐτόθι ὁ Ξέρξης συνήθροισε τὸν στρατόν του πρὸ τῆς ἐπιδρομῆς του εἰς τὴν Ἑλλάδα (480)· αὐτόθι ὁ Νεώτερος Κῦρος παρεσκεύασε τὴν ἐκστρατείαν ἣν ἀπεθανάτισεν ὁ στρατηγὸς καὶ ἱστοριογράφος Ξενοφῶν (401)· αὐτόθι εἰσῆλθεν ὁ Ἀλέξανδρος μετὰ τὴν ἐν Γρανίκῳ μάχην (334), ἴσως δὲ καὶ ὁ Σκιπίων μετὰ τὴν ἐν Μαγνησίᾳ (190).

Ἐπὶ τῆς ῥωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας, αἱ Σάρδεις διὰ τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας τῶν κατοίκων των ἐπανῆλθον εἰς περίοδον πλούτου καὶ μεγαλείου. Ὁ Φλῶρος ἐκάλει αὐτὰς «δευτέραν Ῥώμην». Κατὰ πενταετίαν ἐτελοῦντο ἐν αὐταῖς ἀγῶνες εἰς τιμὴν τῆς Ἀρτέμιδος. Ἐπὶ δὲ Τιβερίου κατηδαφίσθησαν ὑπὸ τρομεροῦ τινος σεισμοῦ ἐρημώσαντος ὅλην τὴν Μικρὰν Ἀσίαν. Ὁ Τιβέριος ἀνήγειρεν αὐτὰς ἵνα δοξασθῇ. Ὁ Ἀδριανὸς, ἀγαπήσας τὴν πόλιν ταύτην, τὴν ἐκόσμησε διὰ νέων καὶ ὡραίων οἰκοδομῶν, καὶ τὴν ὠνόμασε Νεόκορον. Ἔπειτα ἐπῆλθεν ἡ παρακμὴ καὶ ἡ τελεία τῶν Σάρδεων πτῶσις. Ἐπὶ τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ ἀπέκτησαν ἐφήμερόν τι κράτος ἠθικόν· εἶχον ἐπίσκοπον, καὶ ἐν αὐταῖς συνεκροτήθησαν σύνοδοι ἐκκλησιαστικαί· ἀλλ' ἔμελλε καὶ ἡ πόλις αὕτη νὰ συμμερισθῇ τὴν τύχην τῆς βυζαντινῆς δυναϛείας. Ἐν 1190 ὁ Φριδερῖκος Βαρβαρόσας εὗρεν αὐτὴν ἤδη παρηκμακυῖαν. Ἐν 1402, ὁ Ταμερλάνος παρέδωκεν αὐτὴν εἰς τὸ πῦρ καὶ εἰς τὴν μάχαιραν τῶν στρατιωτῶν του. Ἔκτοτε κατηρημώθη· Σκῦθαι, Πέρσαι, Ἕλληνες, Γότθοι, Σαρακινοὶ, ὅλοι διῆλθον δι' αὐτῆς «φόνον καὶ κῆρα φέροντες.»

Οὕτω φαίνονται ὡσανεὶ πληρωθέντες οἱ λόγοι οὗτοι τῆς Ἀποκαλύψεως πρὸς τὸν ἄγγελον τῆς ἐν Σάρδεσιν ἐκκλησίας· «Τὸ ὄνομα ἔχεις ὅτι ζῇς, καὶ νεκρὸς εἶ... Ἥξω ἐπὶ σὲ ὡς κλέπτης, καὶ οὐ μὴ γνῷς ποίαν ὥραν ἥξω ἐπί σε.» (Κεφ. γ', στ. 1 καὶ 3.)

Ἐνώπιον τῆς γενικῆς ταύτης παρακμῆς καὶ πτώσεως, πῶς νὰ μὴ ἀναπολήσῃ τις ὅ,τι εἶχεν εἰπεῖ ὁ Σόλων πρὸς τὸν Κροῖσον, φιλοξενοῦντα αὐτὸν εἰς τὰ λαμπρὰ αὐτοῦ μέγαρα, καὶ ἐρωτήσαντα· «Ἐξ ὅσων ἀνθρώπων εἶδες, ἐγνώρισες ἄλλον εὐδαιμονέϛερον;» Τότε ὁ Σόλων, παραϛήσας τὸ φθαρτὸν τῶν χαρισμάτων τῆς τύχης διὰ μακρῶν, εἶχε προσθέσει περαίνων τὸν λόγον, «Ὦ Κροῖσε! μηδένα πρὸ τοῦ τέλους μακάριζε.» (Ἡρ. Α.)

ΤΑ ΡΗΚΤΙΚΑ ΒΛΗΜΑΤΑ.

ΝΕΑ ΠΥΡΟΚΟΝΙΣ.

Καὶ ἄλλοτε ἀνεφέραμεν περὶ τῶν φοβερῶν ὀργάνων ἅτινα ἐπινοεῖ καθ' ἑκάστην ἡ τελειοποιεῖ ἡ πολεμικὴ τέχνη, ὡς τυφέκια ταχύκροτα, κανόνια τερατώδη, μηχανὰς καταβυθιζούσας ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ καὶ τὰ ἰσχυρότατα τῶν πλοίων. Σήμερον ἔχομεν νὰ λαλήσωμεν περὶ νέου τινὸς μέσου, τοῦ ὁποίου ἡ χρῆσις μέλλει νὰ δεινώσῃ πολὺ μᾶλλον τὰς ἐκ τοῦ πυροβολικοῦ ζημίας. Πρόκειται περὶ πυροκόνεώς τινος, περτουϊσιανῆς κληθείσης ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἐφευρετοῦ αὐτῆς (Pertuiset), καὶ εἰς ἣν ἐπέστησαν πάραυτα τὴν προσοχὴν αὐτῶν ὅλα τὰ Κράτη, διὰ νὰ μὴ εὑρεθῇ χρείας τυχούσης κἀνὲν ἐξ αὐτῶν ἀνεφοδίαστον.

Καὶ ἤδη μὲν εἶχε παραδεχθῆ τὴν πυρόκονιν ταύτην ἡ Ῥωσσία· κατὰ δὲ τὸν παρελθόντα σεπτέμβριον, δοκιμάσασα αὐτὴν καὶ ἡ Αὐστρία ἐν Πόλᾳ, πλησίον τῆς Τεργέστης, εἶδε τὰ κεραυνώδη αὐτῆς ἀποτελέσματα.

Ἡ πυρόκονις αὕτη χρησιμεύει πρὸ πάντων εἰς τὰ ῥηκτικὰ λεγόμενα βλήματα (projectiles explosibles), τὰ κοῖλα δηλαδὴ ἐκεῖνα, ὡς ὀβούζια, βόμβας, κλπ., τὰ ὁποῖα πληρούμενα τοιαύτης καθίστανται ἱκανὰ νὰ διατρυπήσωσι καὶ τὰ θωρηκτὰ αὐτὰ πλοῖα.

Κατὰ τὰς ἐν Πόλᾳ δοκιμὰς, αἱ κοῖλαι σφαῖραι, οὕτω πεπληρωμέναι καὶ πυροβοληθεῖσαι ἀπὸ κανονίου χαρακωτοῦ τῆς κατασκευῆς Krupp, διάμετρον ἔχοντος ἐσωτερικὴν ὀκτὼ δακτύλων, διετρύπησαν θώρακα ἐκ δύο πλακῶν σιδηρῶν, τῆς μὲν ἐχούσης πάχος 4 $^1/_2$ δακτύλων, τῆς δὲ 4 δακτύλων καὶ $^3/_4$ (μέτρου ἀγγλικοῦ). Ὄπισθεν αὐτοῦ ὑπῆρχε τεῖχος ἐκ σκληροῦ ξύλου, πάχους ἔχοντος 10 δακτύλων. Μετ' αὐτὸ δὲ τὸ τεῖχος ὑπῆρχε δευτέρα πλὰξ σιδηρᾶ, πάχους 1 $^1/_2$ δακτύλου· τέλος δὲ δεύτερον τεῖχος ἐκ δρυὸς, πάχους 12 δακτύλων.

Πρῶτον ἔγινεν ἡ δοκιμὴ διὰ σφαιρῶν συνήθων, ἀλλ' αὗται μόλις ἐπέξεσαν τὴν πρώτην πλάκα τοῦ θώρακος· ἀκολούθως δὲ μετεχειρίσθησαν τὰ διὰ τῆς νέας πυροκόνεως πεπληρωμένα κοῖλα βλήματα. Τὸ πρῶτον αὐτῶν, οὐ μόνον ἀνετίναξε διὰ τῆς ῥηκτικῆς δυνάμεώϛου τὰς τε πλάκας καὶ τὸ ξύλον, ἀλλὰ κατέθραυσε καὶ ὅλα τὰ ὄπισθεν αὐτῶν, καὶ ἀπὸ τοῦ θώρακος ἀπέσπασε τμῆμα μετάλλου 22 δακτύλων μήκους καὶ 15 πλάτους. Τὸ δεύτερον δὲ βλῆμα, τόσην ἐπροξένησε καταστροφὴν, ὥϛτε μὴ δυναμένου πλέον τοῦ θώρακος ν' ἀνθέξῃ εἰς τρίτον, περιωρίσθη εἰς τοῦτο μόνον ἡ δοκιμή. Ἡ ἀνοιχθεῖσα χαλάϛρα ἦτο 44 δακτύλων.

Τὰ δύο ταῦτα σφαιροειδῆ βλήματα ἦσαν βάρους 90 χιλιογράμμων ἕκαστον, περιεῖχον δὲ 1 $^1/_2$ χιλιογράμμου πυρόκονιν νέαν. Τὸ κανόνιον διὰ τοῦ ὁποίου ἐπυροβολήθησαν εἶχε 12 χιλιογράμμων κοινὴν πυρίτιδα.

Εἰς τὰ βλήματα τὰ διὰ τῆς πυροκόνεως ταύτης πληρούμενα οὔτε θρυαλλὶς τίθεται, οὔτε ἔναυσμά τι, οὔτε καψίδες, οὔτε ἄλλο τι ἐκπύρωτρον· ἡ περτουϊσιανὴ πυρόκονις οὔτε διὰ τῆς κρούσεως ἀνάπτει, οὔτε διὰ τῆς ἐπαφῆς πυροῦ τινος σώματος· διὸ καὶ ἡ χρῆσις αὐτῆς εἶναι ἀκίνδυνος· τέλος δὲ τὸ βλῆμα ῥήγνυται κατὰ θέλησιν τοῦ βάλλοντος αὐτό, ἢ ἐν τῷ προσκόμματι τὸ ὁποῖον ἀπαντᾷ, ἢ καὶ ἐν τῷ κενῷ, ἀφοῦ διέλθῃ αὐτό. Συμπεραίνει τώρα ἕκαστος πόσον φοβερὸν ἔσται ἐπὶ ναυμαχιῶν τὸ πρᾶγμα τοῦτο!

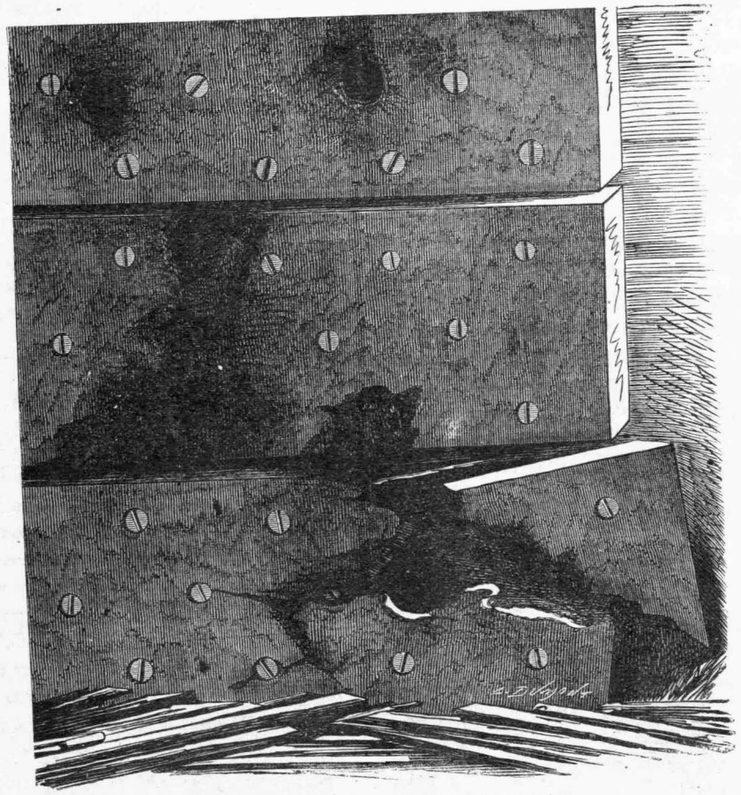

Θώραξ πλοίου σιδηροῦς, ἐν Πόλᾳ δοκιμασθείς.

ΑΙ ΣΧΟΛΙΚΑΙ ΕΚΔΡΟΜΑΙ

ΕΝ ΕΛΒΕΤΙΑι.

Ὁ ἑλβετικὸς λαὸς, κατεκλεισμένος ὢν ἐν ὥρᾳ χειμῶνος ἐντὸς τῶν πόλεων καὶ τῶν χωρίων του, ἀνανήφει μετὰ τοῦ ἔαρος, καὶ, ὡς τὰ ἔντομα τὰ περιμένοντα τὸν ἥλιον διὰ νὰ ἐξέλθωσι τοῦ ᾠοῦ των, οὕτω καὶ αὐτὸς ἐξέρχεται τῆς ναρκώσεως εἰς ἣν τὸ ψῦχος καὶ ἡ χιὼν τὸν κατεδίκασαν ἐπὶ πέντε μῆνας τοὐλάχιϛον. Τότε δὲ ἄρχεται ἀτελεύτητος σειρὰ ἑορτῶν πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον· ἅπασαι αἱ συντεχνίαι, αἱ ἑταιρίαι, ἅπασαι αἱ ἰδέαι συνέρχονται εἰς μίαν τινὰ πόλιν προσδιοριζομένην ἐκ τοῦ προτέρου, καὶ ἡ πόλις ἐκείνη ϛολίζεται διὰ σημαιῶν καὶ ἀνθέων, καὶ οὕτω προσφέρεται φιλοξένως εἰς τοὺς συνερχομένους εἰς αὐτήν.

Μυρίαι εὐκαιρίαι παρέχουσιν εἰς τοὺς Ἑλβετοὺς ἀφορμὴν τοῦ νὰ δίδωσι τὸν ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν εἰς τοὺς συμπατριώτας των, τοὺς κατοικοῦντας εἰς τοὺς διαφόρους νομοὺς τῆς εὐδαίμονος ἐκείνης Δημοκρατίας· ὁτὲ μὲν τελοῦνται ἀγῶνες ὁμοσπονδιακοὶ, ἢ ἐπαρχιακοὶ, ὅπου συνάγονται οἱ ἄνδρες καὶ ἀσκοῦνται πρὸς εὐθυβολίαν· ἄλλοτε δὲ οἱ ἀξιωματικοὶ ἢ οἱ ὑπαξιωματικοὶ συγκροτοῦσι συμβούλια. Ἐκτὸς δὲ τῶν δημοτελῶν ἑορτῶν τούτων, δίδονται καὶ ἄλλαι μερικώτεραι, ὡς αἱ πρὸς γυμναϛικὴν, ἢ αἱ πρὸς μουσικὴν φωνητικήν τε καὶ ὀργανικήν· ἔπειτα εἶναι αἱ συνελεύσεις λογίων, ἰϛορικῶν, νομικῶν, ἰατρῶν, καλλιτεχνῶν· αἱ ὑπὲρ τῆς εἰρήνης, ὑπὲρ τῆς βιομηχανίας καὶ τῆς γεωργίας σύνοδοι· αἱ περὶ κοινωφελῶν ἢ θρησκευτικῶν ἀντικειμένων συσκέψεις, κτλ. Ἐκεῖ ἐκφέρονται καὶ συζητοῦνται ἰδέαι πολλάκις ἐπενεγκοῦσαι μεταρρυθμίσεις εἰς τοὺς πολιτικοὺς καὶ κοινωνικοὺς τῆς Εὐρώπης θεσμούς.

Δὲν λησμονεῖται δὲ οὔτε ἡ νεολαία· ἔχει καὶ αὐτὴ

τὰς ἑορτάς της ὡς ἡ ἀνδρικὴ ἡλικία, καὶ σήμερον αἱ σχολικαὶ ἐκδρομαὶ ὁμολογοῦνται ὡς ἄμιλλα καὶ ἀνταμοιβὴ πρὸς τοὺς μαθητὰς τῶν γυμνασίων ἡ ὠφελιμωτάτη καὶ εὐαρεστοτάτη πάσης ἄλλης.

Αὕτη ἄλλως τε ἡ συνήθεια εἶναι πατροπαράδοτος εἰς τὸν λαὸν τῆς Ἑλβετίας. Αἱ ἐκδρομαὶ τῶν μαθητῶν τῆς Γενέβης ἐκτείνονται κατὰ πᾶν ἔτος εἰς μακρὰς περὶ τὴν πόλιν ταύτην ἀποστάσεις κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν, καὶ πολλὰ ἐγράφησαν ἤδη βιβλία, ἐξ αὐτῶν ἀρυόμενα τὴν ὕλην. Ἀλλ' ὁ πρὸς τὰς τοιαύτας ἐκδρομὰς πόθος κατέστη κοινὸς μετὰ τὴν ἔκδοσιν μάλιστα πονήματός τινος ἐπιγραφομένου «Σχολικὴ Ὑγιεινὴ», ὑπὸ τοῦ διδάκτορος Οὐϊλλέλμου, κατοίκου τοῦ Νεοκαστέλλου (Neuchâtel). Ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ, τὸ ὁποῖον μετεφράσθη εἰς τέσσαρας γλώσσας ἕως σήμερον, ἀναπτύσσεται καὶ συστήνεται εἰς πάντα τὰ παιδαγωγεῖα ἡ ἰδέα περὶ ἐτησίων σχολικῶν ἐκδρομῶν, ὅπου γίνονται δεκτοὶ μόνοι οἱ τῶν μαθητῶν διακρινόμενοι ἐπὶ ἐπιμελείᾳ καὶ χρηστοηθείᾳ, καὶ τοῦτο πρὸς ἀμοιβὴν αὐτῶν ἀντικαθιστῶσαν τὰ βραβεῖα, ἅτινα σήμερον εἰς

Ἡ ἐκδρομὴ τῶν μαθητῶν, ἐν Ἑλβετίᾳ.

πολλὰ τῶν σχολείων ἐν Ἑλβετίᾳ κατηργήθησαν. Τὸ δὲ βέβαιον εἶναι ὅτι αὕτη ἡ διασκέδασις ἀποβαίνει καὶ εἰς συμπλήρωσιν τῶν μαθημάτων.

Ἰδοὺ δὲ πῶς ὀργανοῦται πᾶσα ἐκδρομή.

Συστήνεται πρῶτον ἐπιτροπή τις προσδιορίζουσα τὸ δρομολόγιον, καὶ προειδοποιοῦσα τοὺς τόπους δι' ὧν μέλλει νὰ διαβῇ, ἢ ἔνθα μέλλει νὰ καταλύσῃ ἡ συνοδία· πρὸς τούτοις δὲ δίδονται εἰς τοὺς μαθητὰς ὁδηγίαι ὡς πρὸς τὴν ὑγιεινὴν, καὶ τὰ ἀναγκαιοῦντα εἰς αὐτοὺς ἐφόδια. Κατὰ δὲ τὴν ἡμέραν τῆς ἀναχωρήσεως (συνήθως πρὸς τὰ τέλη ἰουνίου ἢ τὰς ἀρχὰς ἰουλίου) ὅλον τὸ μικρὸν στράτευμα συναθροίζεται ἀπὸ πρωΐας· φοροῦσι δὲ ὅλοι ἐνδυμασίαν στρατιωτικὴν, ἔχοντες τὰς περισκελίδας ἐντὸς τῶν ἐπικνημίδων, ἕκαστος εἰς τὰ νῶτα τὸν σάκκον του, ἄοπλοι ὅμως ὅλοι, καὶ μόνον μίαν ῥάβδον φέροντες. Ἡ φάλαγξ ἔχει τὸν ἀρχηγόντης καὶ τοὺς τμηματάρχας της. Ἀναχωροῦσιν ἐν τάξει μετ' ἐμπροσθοφυλακῆς, ἡγουμένων τῶν σαλπιγκτῶν, μετὰ σημαίας καὶ ὀπισθοφυλακῆς. Ὅλοι ἱλαροὶ, ὅλοι εὐέλπιδες, ὅλοι πνέοντες τὸν ἐνθουσιασμὸν τῆς ὁδοιπορίας, ἄνευ τοῦ ὁποίου δὲν ὑπάρχει χαρά. Ἰδοὺ ὁ κυανοῦς ὁρίζων, τὸ ἄγνωστον, γέμον τερψιθύμων ὑποσχέσεων! Ἐκεῖ γέλωτες, ἐκεῖ ᾄσματα. Ἄγωμεν! Διέρχου λειμῶνας, διέρχου δάση, διέρχου ὄρη . . .

Ἄ! . . . εἰς ἐκείνας τὰς εὐλογημένας χώρας ὑπάρχει καὶ ἀσφάλεια πλήρης.

Ἀφοῦ ἀπομακρυνθῶσι τῆς πόλεως, ἀρχίζει ἕκαστος νὰ βαδίζῃ ὡς θέλῃ. Οἱ μὲν ἐρασταὶ τῆς βοτανικῆς καταγίνονται εἰς τὴν συλλογήν των, ὅπου θάμνος καὶ ὅπου φάραγξ καὶ ὅπου λάκκος καὶ ὅπου βράχος· οἱ δὲ τῆς ἐντομολογίας τρέχουσιν εἰς ἄγρευσιν μηλολονθῶν ἢ ζωϋφίων· οἱ δὲ σπάνιοι γεωλόγοι ἐξετάζουσι τοὺς λίθους θραύοντες αὐτοὺς διὰ σφύρας· καὶ ἐδῶ μὲν νεαροὶ ἰχνογράφοι σχεδιάζουσι τοποθεσίαν τινὰ ἢ ἐρείπιον, ἕτεροι δὲ ἀναγινώσκουσι καὶ ἀντιγράφουσι τὰς ἐπιγραφὰς τῶν ἐκκλησιῶν, τῶν μνημείων, τῶν ἐρειπίων· τινὲς, ἔχοντες ἀνὰ χεῖρας τὸ θερμόμετρον, παρατηροῦσι τὴν θερμοκρασίαν τοῦ ἀέρος τὸν ὁποῖον διέρχονται ἀναβαίνοντες ὄρη· ἄλλοι πληροφοροῦνται περὶ τῆς καταστάσεως τῆς γεωργίας, τῆς βιομηχανίας, κτλ. Οἱ διδάσκαλοι διευθύνουσι τὰς ἐξερευνήσεις καὶ ἀποκρίνονται εἰς τὰς ἐρωτήσεις.

Ἀλλὰ πολλὰς ὥρας περιεπάτησαν οἱ περιηγηταί μας καὶ πολὺ ἀπεμακρύνθησαν. Ἀμέσως οἱ σαλπιγκταὶ ἠχοῦσι τὸ «Στῆτε!» ὅλον τὸ στράτευμα συνάγεται εἰς μέρος τι δενδροσκεπὲς, ὅπου ἡ γῆ εἶναι ἀνώμαλος, καὶ ἐκεῖ οἱ μὲν κάθηνται, οἱ δὲ ἐξαπλοῦνται, καὶ ἐνῷ ἀναπαύεται οὕτω τὸ σῶμα, καταθέλγονται οἱ ὀφθαλμοὶ

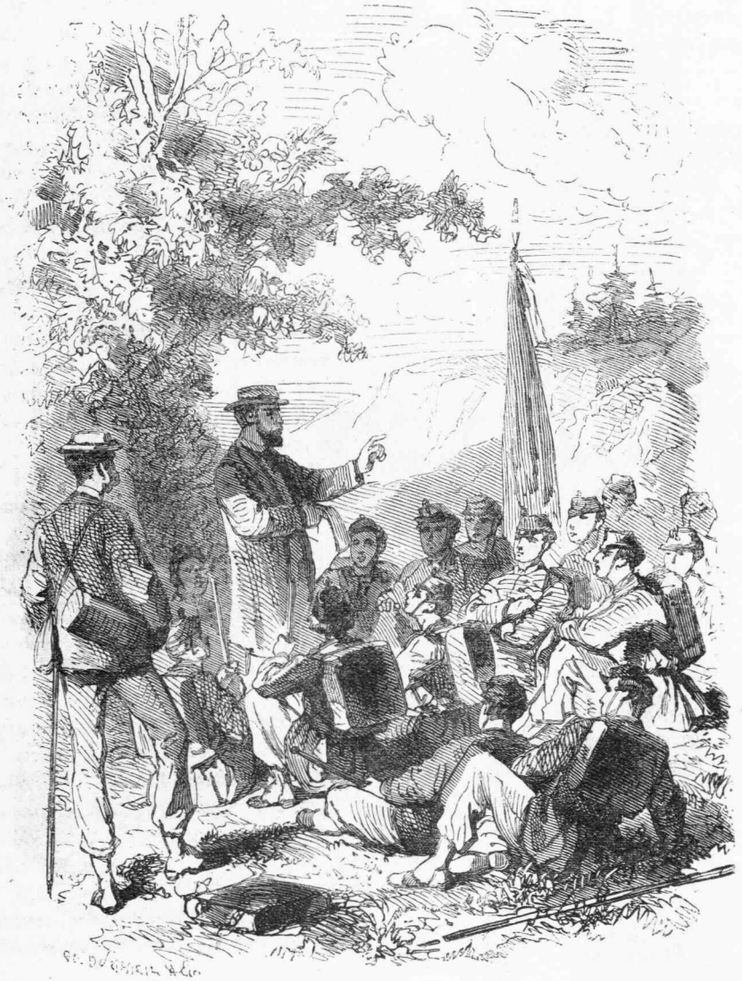

Αἱ καθ' ὁδὸν παραδόσεις τῶν διδασκάλων.

εἰσδύοντες εἰς τὸ βάθος τῶν συνηρεφῶν φύλλων, καὶ τὰ ὦτα ἀκροώμενα τοὺς θορύβους τῶν ἐντόμων καὶ τῶν πτηνῶν.

Διὰ ν' ἀποβαίνωσι πρὸς ὅλους ἐπωφελεῖς αὗται αἱ ἀναπαύσεις, λαμβάνουσι τότε τὸν λόγον οἱ διδάσκαλοι, δίδοντες μαθήματα ἱστορίας, φυσικῆς ἱστορίας καὶ τοπογραφίας τῶν τόπων τοὺς ὁποίους διέτρεξαν ἢ ὅπου εὑρίσκονται. Ὁποῖον θέμα θὰ εἶχον οἱ διδάσκαλοι ἐν Ἑλλάδι, ἐὰν ἐκεῖ ἐγίνοντο τοιαῦται ἐκδρομαί!

Μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν δὲ ἀπὸ πάσης ἐκδρομῆς, οἱ μαθηταὶ ὅλοι γράφουσιν ἐντὸς βιβλίου τὰς ἀναμνήσεις των.

Συνήθως οἱ καταλυματίαι, ἀναχωροῦντες πρὸ τῶν ἄλλων, προετοιμάζουσι τὸ γεῦμα, διότι οἱ περιηγηταί μας εἶναι πολλοὶ, ἑκατὸν ἢ ἑκατὸν πεντήκοντα, καὶ ἡ ὄρεξις ἔχει πάντοτε καλῶς εἰς τοὺς δεκαπενταετεῖς ἐρμάχους. Τὰ γεύματα ταῦτα, διδόμενα πάντοτε ἐντὸς τῶν ἀχυρώνων ἢ εἰς τοὺς ἀγροὺς, ἢ καὶ εἰς τὴν αἴθουσαν χωρικοῦ τινος ξενοχείου, ἀποτελοῦσι μίαν τῶν ζωγραφικωτέρων σκηνῶν τῆς ἡμέρας. Ἐννοεῖται ὅτι πινάκια δὲν εὑρίσκονται δι' ὅλους, ἀλλ' ἕκαστος μαθητὴς ἔχει ἴδιον μαχαίριον, μύστρον καὶ περόνην. Ἰδοὺ γαβάθαι τρισμέγισται ἔρχονται κατὰ σειρὰν, περιέχουσαι τὸν ζωμὸν, ἰδοὺ οἶνος συγκερασμένος μετὰ ὕδατος ἐντὸς λαγήνων, ἰδοὺ τὸ κρέας ἀναδίδον ἀτμὸν εἰς με-

γάλας πατάνας ἢ σκουτέλας κοκκίνας, καὶ ἰδοὺ βουνὰ ψωμίου σκεπάζουσι τὰς τραπέζας· ἀλλ' αἱ χαλάστραι ἀνοίγονται ἀμέσως εἰς πᾶν παρατιθέμενον, καὶ τὰ βρώματα, ἕως νὰ εἰπῇς ἄψε σβῦσε, ὅλα γίνονται ἄφαντα. Οἱ μὲν ἔπειτα ᾄδουσιν, οἱ δὲ σχηματίζουσι διὰ τῶν μουσικῶν ὀργάνων των συμφωνίας· ἡ εὐθυμία κορυφοῦται, ὅλοι παίζουσιν, ὅλοι κράζουσιν, ὅλοι γελῶσιν ἀτελευτήτους γέλωτας.

Ἀλλ' εἶναι χρεία νὰ ἔμβωσι πάλιν εἰς δρόμον· καὶ ἰδοὺ μετὰ πολλὰς ὥρας ἡ συνοδία ἀφίχθη εἰς τὸν τελευταῖον τῆς ἡμέρας ἐκείνης σαθμὸν, κατάκοπος, διότι ἀπὸ τῆς αὐγῆς περιπατεῖ. Θὰ διέλθῃ τὴν νύκτα εἰς χωρίον τι πενιχρόν· ἐκεῖ αἱ κλίναι σπάνιαι, καὶ τὰς κατέλαβεν ὅλας τὸ ἐπιτελεῖον. Τί νὰ γίνῃ! οἱ στρατιῶται θὰ κατακλινθῶσιν ἐπάνω εἰς τὰ ἄχυρα. Οἱ σαλπιγκταὶ ἐσήμαναν τὸ ἀναχωρητήριον, ἕκαστος λοιπὸν λαμβάνει τὸν τόπον ὅσις τῷ προσδιωρίσθη· νέαι περιπέτειαι, νέοι τῶν γελωτοποιῶν πειρασμοὶ, τοὺς ὁποίους καταπαύει μὲν τὸ περιπολοῦν ἐπιτελεῖον, ἀλλὰ πρὸς μίαν μόνον στιγμήν. Ὅλα ὅμως ἔχουσι τὸν νυσταγμόν των, καὶ αὐτὸς ὁ οἶστρος τῶν μᾶλλον ἀκαθέκτων μαθητῶν· κοιμῶνται λοιπὸν ὅλοι ἐπὶ τέλους τὸν καλὸν ὕπνον τῆς νεότητος, μέχρις οὗ ὀρθρίσῃ ἡ σάλπιγξ.

(τὸ τέλος εἰς τὸ προσεχές.)

ΟΙ ΕΣΧΑΤΟΙ ΑΓΩΝΕΣ

ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΙΚΗΣ ΕΛΕΥΘΡΙΑΣ.

(Ἴδε σελ. 22.)

Ὁ Δημοσθένης λοιπὸν ἐγεννήθη ἐκ πλουσίας μὲν, ὄχι δὲ καὶ ἀνεπιλήπτου οἰκογενείας. Ἔχασε τὸν πατέρα του ἔτι ἐπταετής. (Λογίζεται γεννηθεὶς ἐν τῷ γ' ἔτει τῆς ἐννενηκοστῆς ἐννάτης Ὀλυμπιάδος, 382—384 π. Χ.) Οἱ τρεῖς συγγενεῖς του, εἰς οὓς ἀνετέθη ἡ διαχείρισις τῆς περιουσίας του, τὴν κατεσπάθησαν. Ἡ μήτηρ του, βλέπουσα αὐτὸν ἀδύνατον καὶ ἀσθενικὸν, δὲν τὸν ἀφῆκεν εἰς τὰς γυμνασικὰς ἀσκήσεις ἐν αἷς τότε ἐμορφοῦτο ἡ ἀθηναϊκὴ νεολαία. Αἱ πρὸς αὐτὸν ὑπερβολικαὶ ὑγιειναὶ προφυλάξεις ἐκίνουν τοὺς ὁμηλίκους του εἰς σκώμματα πρὸς αὐτὸν, καὶ βραδύτερον, ὅτε τὰ παιδία ἀνδρωθέντα εἰσῆλθον εἰς τὸν πολιτικὸν βίον, ἐσώζετο ἐν αὐτοῖς ἐν μέρει αὕτη ἡ πρώτη ἐνύπωσις. Οἱ ἀντίζηλοι τοῦ Δημοσθένους ἐνησμενίζοντο θεωροῦντες αὐτὸν ὡς ἀσθενῆ καὶ δειλόν. Ὁ Αἰσχίνης, μειονεκτῶν αὐτοῦ κατὰ τὴν γενετὴν καὶ τὴν περιουσίαν, ἐπλεονέκτει κατὰ τὰ φυσικὰ προτερήματα· εἶχεν ἀθλητικὸν σῶμα καὶ διέπρεπεν ἐπὶ τοῦ θεάτρου ἢ μεταξὺ τῶν ὁπλιτῶν.

Ἀλλὰ τοῦ Δημοσθένους ἡ δειλία ἦτο μόνον ἐξωτερικὴ· ψυχὴν δὲ εἶχε θρασεῖαν καὶ ἐπίμονον. Ὅτε, γενόμενος ἐνῆλιξ (δεκαεπταετὴς), ἐζήτησε λογαριασμὸν παρὰ τῶν κηδεμόνων, οὗτοι τῷ ἔδωκαν ὀλίγα τινὰ χρήματα, ὀλιγώτερα τῶν δύο ταλάντων, εἰπόντες ὅτι ἠγνόουν τί εἶχε γίνει ἡ διαθήκη τοῦ πατρός του. Ἐνόμιζον ὅτι δὲν εἶχον κανένα φόβον ἐκ τοιούτου δειλοῦ παιδίου· ἀλλ' αὐτὸς τοῖς ἀπέδειξε τὸ ἐναντίον. Εἶχε σπουδάσει τὰ νομικὰ καὶ τὴν ῥητορικὴν πλησίον ἐπιτηδείων διδασκάλων, εἷς τῶν ὁποίων λέγεται ὁ Ἰσαῖος· ἐνήγαγε τοὺς κηδεμόνας του, ἠγόρευσε κατ' αὐτῶν πεισματωδῶς, καὶ κατὰ συνέπειαν κατεδικάσθη ὁ θεῖός του Ἄφοβος εἰς ἀπόδοσιν δέκα ταλάντων πρὸς τὸν νέον Δημοσθένην. Ἔκτοτε ἐνόησαν πάντες ὅτι ὁ μικρὸς Βάτταλος, ὡς τὸν ἐπωνόμαζον, δὲν ἦτο ὅσον τὸν εἶχον ἐκλάβει εὐκαπάτητος.

Τὸ ἐλλιπὲς τῶν φυσικῶν μέσων του διετρανώθη ὅτε μάλιστα ἐπεχείρησε ν' ἀγορεύσῃ περὶ τῶν πραγμάτων τῆς πολιτείας. Πρὸς νέον ὅστις εἶχεν ἀσθενῆ τὴν κράσιν, βραχεῖαν τὴν ἀναπνοὴν καὶ τραυλὴν τὴν γλῶσσαν, βεβαίως δὲν ἦτο πρᾶγμα εὔκολον τὸ δημηγορεῖν ἐν ὑπαίθρῳ πρὸς πεντακισχιλίους ἢ ἑξακισχιλίους ἀκροατάς. Ἐνησχολήθη λοιπὸν ἀνενδότως νὰ διορθώσῃ τὰ φυσικὰ ταῦτα ἐλαττώματα. Αὐτὸς ὁ Δημοσθένης διηγεῖτο πρὸς Δημήτριον τὸν Φαληρέα, νέον ἔτι, δι' ὁποίων μόχθων ἐγύμνασε τὴν γλῶσσάν του εἰς τὸ λαλεῖν ἀκωλύτως. Ἔβαλλεν εἰς τὸ στόμα του μικρὰ χαλίκια, καὶ οὕτως ἀπήγγελλε περικοπὰς στίχων· διὰ νὰ ἐνδυναμώσῃ δὲ τὴν φωνήν του, ἀνέβαινε τρέχων εἰς τόπους ἀνωφερεῖς, ἀπαγγέλλων συγχρόνως καὶ δημηγορῶν ἀπνευστί. Διὰ τοιαύτης ἐπιπόνου γυμναστικῆς κατώρθωσε μὲν ν' ἀκούεται ἀπὸ τῆς πνυκὸς, οὐδέποτε ὅμως ἀπέκτησε τὴν εὔροιαν τοῦ λόγου καὶ τὴν στωμυλίαν τοῦ Αἰσχύνου ἢ τοῦ Δημάδου. Τὸν Δημοσθένην κατέστησεν ἰσχυρότατον πάντων τῶν ἄλλων ῥητόρων, ὄχι ἡ ἐξωτερικὴ τοῦ λόγου καὶ τῶν σχημάτων λαμπρότης, ἀλλὰ τὸ σπουδαῖον καὶ ἐμπαθὲς τῶν ἐπιχειρημάτων. Ἀπέθανε κοπιῶν ἀνωφελῶς, ἀλλ' ὁ εὐγενὴς αὐτοῦ ἀγὼν ἀπαρτίζει ἓν τῶν καλλίστων κεφαλαίων τῆς ἱστορίας. Ὁ Δημοσθένης ὑπῆρξεν ἀνὴρ ἐκ τῶν μεγάλων ἐκείνων νενικημένων, οὓς οἱ μεταγενέστεροι θέτουσιν ὑπεράνω τῶν νικησάντων αὐτούς.

Ὁ ἰδανικὸς αὐτοῦ τύπος ἦσαν αἱ Ἀθῆναι τοῦ Κίμωνος καὶ τοῦ Περικλέους, ἄνευ μὲν ἴσως φιλοδόξων τινῶν ἀξιώσεων, ὧν τὸν κίνδυνον εἶχεν ἀποδείξει ἡ πεῖρα, ἀλλὰ μετὰ τῆς αὐτῆς ἐκείνης ὁρμῆς πρὸς τὴν πρόοδον καὶ τοῦ αὐτοῦ ἐκείνου ἔρωτος πρὸς τὴν ἐλευθερίαν καὶ δόξαν, καὶ τῆς αὐτῆς ἀδιαλείπτου ἐνεργείας καὶ ἐνδελεχοῦς συμπράξεως τῶν διανοητικῶν τε καὶ ὑλικῶν δυνάμεων· αἱ Ἀθῆναι τέλος ἐκεῖναι, ὧν τὴν ἀθάνατον εἰκόνα ἔγραψεν ὁ Θουκυδίδης. Ὁ Δημοσθένης ἀνετράφη ἐν τῇ μελέτῃ τοῦ ἱστορικοῦ τούτου· λέγεται ὅτι ὀκτάκις τὸν ἀντέγραψεν ἰδιοχείρως· οὕτω λοιπὸν εἶχε ποτισθῆ ὅλος ἐξ αὐτοῦ. Εἰς τὸν ἐξησθενημένον ἢ ἐκνευρισμένον αἰῶνα καθ' ὃν ἔζησεν ὁ Δημοσθένης, μόνος αὐτὸς παρίσα τὸ μέγα παρελθὸν ἐξ οὗ ἠδύνατο νὰ προέλθῃ μέγα τι μέλλον· μόνος προσώθησε στιβαρῶς, ἀπαρεγκλίτως καὶ ἀνενδότως τοὺς συμπολίτας αὐτοῦ πρὸς τὸν ἱερὸν ἐκεῖνον σκοπὸν, πρὸς τὸ ἀπόλυτον ἐκεῖνο καθῆκον, τὸν ὑπὲρ ἐλευθερίας τῆς Ἑλλάδος ἀντὶ πάσης θυσίας ἀγῶνα.

Ὅτε ἤρξατο τοῦ πολιτικοῦ σταδίου, καίτοι ἠσθάνετο καὶ αὐτὸς ὅτι δὲν ἦτο διόλου αἰσία ἡ γενικὴ θέσις, καίτοι προέβλεπέ τινα κίνδυνον, ἠγνόει ὅμως πόθεν ἡ ἀπειλή. Ἀνησύχει διὰ τὰς νήσους, αἵτινες ἀπετέλουν τὴν θαλάσσιον τῆς Ἑλλάδος δύναμιν, βλέπων αὐτὰς ἀπειλουμένας ὑπὸ τῶν ἡμιβαρβάρων μικρῶν δυναστειῶν τῆς Ἐλάσσονος Ἀσίας· ἀνησύχει δὲ οὐχ ἧττον καὶ ἐκ τῆς καταστάσεως τῆς στερεᾶς Ἑλλάδος, καίτοι ἔβλεπεν αὐτὴν εὐαρεστοτέραν κατ' ἐπιφάνειαν. Αἱ τρεῖς πρώτισται πόλεις, Σπάρτη, Ἀθῆναι καὶ Θῆβαι, ἐπὶ τέλους εἶχον καταστῆ ἰσόῤῥοποι, ἀλλὰ δὲν ὡμονόουν πρὸς ἄμυνάν τινα κοινήν· ὥστε ἡ ἰσορροπία των ἀπέβαινε μᾶλλον εἰς οὐδετέρωσιν τῶν δυνάμεων τῆς Ἑλλάδος. Καθόσον ἀπεσβύνετο τὸ πνεῦμα τῆς φιλοπατρίας,

ὃ εἶχε διεγείρει ἡ κατὰ Περσῶν μεγάλη ἑλληνικὴ ἐκστρατεία, καὶ καθόσον οἱ πολῖται, τρεπόμενοι ἐπὶ μᾶλλον πρὸς τὴν βιομηχανίαν καὶ τὸ ἐμπόριον καὶ πλουτοῦντες, ἀπέβαλλον τὴν πρὸς τὰ στρατιωτικὰ ἔφεσιν, ἀντὶ τῶν παλαιῶν ἐθνικῶν στρατιῶν ἐσχηματίζοντο στίφη μισθάρνων, θεωρούντων τὸν πόλεμον ὡς ἐπιτήδευμα, καὶ ἑτοίμως πωλουμένων εἰς τοὺς πληρόνοντας αὐτοὺς καλήτερον, ἢ εἰς τοὺς παρέχοντας αὐτοῖς πλείονας εὐκαιρίας λαφυραγωγίας. Ἀναμφιβόλως, μεταξὺ τῶν μισθωτῶν τούτων εὑρίσκοντο καὶ καλοὶ στρατιῶται καὶ ἄξιοι ἀξιωματικοί· ἠδύνατο ἐξ αὐτῶν ν' ἀρυσθῇ ἡ Ἑλλὰς μαχητὰς ἐξαιρέτους· ἀλλ' εἶχε χρείαν δραστηρίας κυβερνήσεως, πληρονούσης αὐτοὺς τακτικῶς, ἰθυνούσης αὐτοὺς ὠφελίμως καὶ ἱκανῆς νὰ χαλιναγωγῇ αὐτούς. Ἡ δὲ ἀθηναϊκὴ Κυβέρνησις δὲν ἐπήρκει εἰς τοῦτο· ἐνῷ ἐπλήρονε τοὺς μισθοὺς, οἱ στρατιῶται οὗτοι πράγματι ὑπεῖκον εἰς ἑνίους τινὰς ὁπλαρχηγοὺς, condottieri, ὡς ἤθελέ τις εἴπει σήμερον, ὁποῖοι ἦσαν ὁ Χαρίδημος καὶ ὁ Χάρης, καὶ ὑπηρέτουν μᾶλλον τὰ ἰδιαίτερα συμφέροντα τῶν ἀρχηγῶν των.

Εἰς τοσοῦτον ἐσωτερικῆς παραλυσίας κατελθοῦσα ἡ Ἑλλὰς, καὶ τοιαῦτα ἔχουσα στοιχεῖα ἀταξίας ἐπιπολάζοντα, διετέλει ἐκτεθειμένη εἰς πᾶν ἀπευκταῖον. Ὅ,τι δὲ παρήγαγεν ἐν αὐτῇ τὴν κρίσιν τῶν πραγμάτων ἦτο παραδοξότατον. Οἱ Θηβαῖοι ἐβουλήθησαν νὰ παρέξωσιν εἰς τὸ παλαιὸν καὶ ἀθῶον ἀμφικτυονικὸν συνέδριον βαρύτητα πολιτικὴν, καὶ νὰ καταστήσωσιν αὐτὸ ἴδιον ὄργανον· οἱ δ' Ἀμφικτύονες, ἐπαιρόμενοι εἰς τὴν νέαν αὐτῶν ἐξουσίαν, κατεδίκασαν εἰς πρόστιμον 500 ταλάντων τοὺς Σπαρτιάτας, ὡς ἐνόχους προδοσίας, ὅτι πρὸ εἴκοσι περίπου ἐτῶν εἶχον κυριεύσει τῶν Θηβῶν τὴν ἀκρόπολιν. Ἐπειδὴ δὲ ἦτο χρεία στρατοῦ ἐκ 50,000 ἀνδρῶν, ἵνα πορευθῇ καὶ ἀπαιτήσῃ τὸ πρόστιμον τοῦτο, ἡ ἀπόφασις τοῦ ἐν Δελφοῖς δικαστηρίου ἔμεινεν ἀνεκτέλεστος. Θαῤῥυνθέντες ὅμως ἐκ τοῦ πρώτου τολμήματος τούτου οἱ Θηβαῖοι, ὑπέβαλον ἐν ἔτει 357 καὶ τοὺς Φωκεῖς, διὰ μηδαμινὰς αἰτίας, εἰς βαρύ τι πρόστιμον· οὗτοι δὲ, ὡς ἀσθενέστεροι τῶν Σπαρτιατῶν, καὶ μᾶλλον ἐκτεθειμένοι εἰς τὰς προσβολὰς τῶν Θηβαίων, ἦσαν ἠναγκασμένοι νὰ κύψωσι τὸν αὐχένα, ἐὰν δὲν ἐπενόουν τρόπον δι' οὗ νὰ πληρώσωσιν εἰς τοὺς δικαστὰς τὸ πρόστιμον καὶ τὰ ἔξοδα τῆς δίκης. Εἷς τῶν στρατηγῶν των, Φιλόμηλος ὀνομαζόμενος, ἐδανείσθη λοιπὸν 15 τάλαντα παρὰ τοῦ Ἀρχιδάμου, βασιλέως τῆς Σπάρτης, κατέθεσε δὲ ἕτερα 15 καὶ ἐκ τῆς ἰδίας του περιουσίας, συνέλεξε διὰ τῶν χρημάτων τούτων στρατόν τινα ἐκ μισθοφόρων, καὶ ἐξεστράτευσε κατὰ τῆς πόλεως τῶν Δελφῶν, ἣν καὶ ἤλωσε σχεδὸν ἀμαχητί. Ἐσύλησε δὲ οὕτως ὅλους τοὺς θησαυροὺς ὅσους ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας ἡ εὐσέβεια τῶν ἀνθρώπων εἶχε συσσωρεύσει εἰς τὸν περίφημον ναὸν τοῦτον τῆς Ἑλλάδος, ἀξίους 10,000 ταλάντων, ἤτοι 100 ἑκατομμυρίων φράγκων καὶ ἐπέκεινα. Οὐδέποτε πόλις ἑλληνικὴ ὑπόρησεν εἰς τοσοῦτον. Τότε οἱ Φωκεῖς ἠδυνήθησαν νὰ ἐφελκύσωσι τὰ πλεῖστα τῶν μισθάρνων στίφη, καὶ νὰ περιφρονήσωσι τὸν γενικὸν πόλεμον ὃν οἱ Ἀμφικτύονες ἐκήρυξαν κατ' αὐτῶν. Μετὰ δὲ τεσσάρων ἐτῶν ἀγῶνας ἀδόξους κατὰ τῶν ἱεροσύλων ἐκείνων, οἱ Θηβαῖοι κατήντησαν νὰ ἐπικαλεσθῶσιν ὑπὲρ ἑαυτῶν τὸν νέον ἡγεμόνα ὅστις ἤδη εἶχεν ἀναδείξει τὴν Μακεδονίαν, ἀπὸ ἀσημάντου χώρας, ἐν ἐκ τῶν πρωτίστων τῆς ἑλληνικῆς χερσονήσου Κρατῶν.

Συνέκειτο ὅλη αὐτοῦ ἡ κληρονομία ἐξ ὀλίγων τινῶν ὀρεινῶν ἐπαρχιῶν· αἱ τῆς Χαλκιδικῆς ἑλληνικαὶ ἀποικίαι ἀπεμάκρυνον αὐτὸν ἀπὸ τῆς θαλάσσης· ἡ κραταιὰ Θεσσαλία τὸν ἀπέκλειεν ἀπὸ τῆς ἠπειρωτικῆς Ἑλλάδος· πρὸς δυσμὰς καὶ πρὸς βορρᾶν τὸν συνέσφιγγε ζώνη βαρβάρων λαῶν, οἱ Ἠπειρῶται, οἱ Θρᾶκες, οἱ Ἰλλυριοί. Οὐδ' οἱ ὑπήκοοί του ἦσαν κατὰ τὸν πολιτισμὸν ἀνώτεροι, καὶ αὐτὸς δὲ, καίτοι κατήγετο ἐξ οἴκου ἑλληνικοῦ, εἶχε τὰς ὁρμὰς βαρβάρους· ἀλλ' ἠύμοιρει νοὸς δεξιοῦ, ψυχῆς δὲ ἀόκνου καὶ ἀνδρειοτάτης. Κρατούμενος εἰς τὰς Θήβας ὡς ὅμηρος ἀπὸ τῆς δεκαπενταετοῦς μέχρι τῆς δεκαεπταετοῦς αὐτοῦ ἡλικίας, εἶδεν ἐκεῖ τί ἠδύνατο ἡ ἀνθρωπίνη μεγαλοφυΐα· εἶδε τὸν Ἐπαμεινώνδαν μεταβαλόντα πόλιν μικρὸν σημαίνουσαν εἰς πρώτην τῆς Ἑλλάδος δύναμιν· τὸν εἶδεν εἰσάγοντα ἐν τῷ στρατῷ τάξιν διπλασιάζουσαν αὐτοῦ τὴν δύναμιν, καὶ ἄγοντα τοὺς αὐτοῦ ὁπλίτας μετ' ἐπιστήμης ἀγνώστου εἰς τοὺς μεγάλους τοῦ προτέρου αἰῶνος στρατηγοὺς· εἰς τοὺς Κίμωνας καὶ τοὺς Βρασίδας. Πρὸς τοιοῦτον ἐνεργητικὸν νοῦν τὰ μαθήματα δὲν ἀπέβαινον μάταια. Εὐθὺς λοιπὸν διενοήθη νὰ μιμηθῇ τὸν Ἐπαμεινώνδαν, νὰ σχηματίσῃ στρατὸν ἐκ τῶν πτωχῶν ἀλλ' ἀλκίμων κατοίκων τῆς Μακεδονίας, νὰ γυμνάσῃ αὐτὸν κατὰ τῶν γειτόνων, καὶ νὰ τὸν καταστήσῃ οὕτως ἱκανὸν ἐναντίον τῶν ἑλληνικῶν στρατιῶν· ἅμα δὲ διαδεχθεὶς τὸν Περδίκκαν ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Μακεδονίας (360—356), ἤρχισε καὶ νὰ βάλῃ εἰς πρᾶξιν τὸ σχέδιον. Ἠδύναντο οἱ Ἀθηναῖοι τότε νὰ τὸν προκαταλάβωσι, τοῦθ' ὅπερ βεβαίως θὰ ἔπραττον οἱ πρόγονοι αὐτῶν ὡς ἐπιχειρηματίαι ἐκεῖνοι, ἀλλ' εἶχον λάβει τὴν ἕξιν τοῦ ν' ἀπρακτῶσιν ἐν ὅσῳ δὲν ἔβλεπον ἐπὶ θύρας τὸν ἐχθρόν. Ὀψὲ δὲ πλέον ἐσκέφθησαν ν' ἀντιταχθῶσι πρὸς τὸν Φίλιππον. Ὁ βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας διέβη τὴν Θεσσαλίαν ἐν ἔτει 353. Ἡττηθεὶς ὑπὸ τῶν Φωκέων τὸ πρῶτον, ἐπανῆλθε κατὰ τὸ ἀκόλουθον ἔτος θρασύτερος πρὸς αὐτοὺς, ἐφ' ὧν καὶ ἤρατο νίκην τελείαν. Οἱ Μακεδόνες κατέβησαν εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης φοροῦντες στεφάνους δαφνίνους, ὅτι δῆθεν ἤρχοντο νὰ ἐκδικήσωσι τὸν ἐν Δελφοῖς θεόν. Βάρβαροι οὗτοι, παρέστησαν ὡς ὑπέρμαχοι τῆς ἑλληνικῆς θρησκείας.

Τοῦ Φιλίππου ἡ νίκη παρέδωκεν αὐτῷ τὴν Θεσσαλίαν μέχρι τῶν Θερμοπυλῶν. Τότε δὲ προσέθηκεν εἰς τὸ ἤδη ἀπαράμιλλον πεζικόν του καὶ τὸ ἄριστον τῆς Ἑλλάδος θεσσαλικὸν ἱππικόν. Οἱ Ἀθηναῖοι ἔμενον ἔτι κατὰ θάλασσαν κύριοι, ἀλλὰ κατὰ ξηρὰν εἶχον ἤδη τὸν ἀνώτερόν των· οὔτε ἦτο δυνατὸν ν' ἀφαιρέσωσιν αὐτῷ τὴν ὑπεροχὴν, ἂν δὲν ἐκινοῦντο κατ' αὐτοῦ ῥαγδαίως, προσλαμβάνοντες καὶ τὰς ἄλλας πόλεις τῆς Ἑλλάδος εἰς τοιοῦτον ἀγῶνα. Εἰς τοῦτο λοιπὸν ὁ Δημοσθένης ἀδιακόπως τοὺς παρώτρυνεν. Ἐν ἔτει 352, ἦλθε πρὸς τὴν Μακεδονίαν εἰς μονομαχίαν, ὡς εἰπεῖν, προσωπικὴν, τελευτήσασαν μετὰ τῆς ζωῆς του. Οὔτε τὰ προσκόμματα ἅτινα εἶχε συσσωρεύσει ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἡ τῶν πραγμάτων δύναμις τὸν ἀπεθάῤῥυναν, οὔτε αἱ ἀλλεπάλληλοι ἀτυχίαι· πρὸς τὴν ἐνέργειαν τοῦ Φιλίππου ἀντέταξεν οὐχ ἧττονα καὶ αὐτός. Ἀλλ' ὁ ἀγὼν ὑπῆρχεν ἄνισος, καὶ ἑπομένως οὐδὲν ἄπορον ἂν ἡττήθη ἐν αὐτῷ ὁ Δημοσθένης.

Κατ' ἐπιφάνειαν, οἱ Ἀθηναῖοι δὲν διέκειντο εἰς παρακμήν· βεβαίως, ἐν τῷ ἐλευθέρῳ πολιτεύματί των θὰ ἠρίθμουν εἰσέτι πολλῶν ἡμερῶν εὐημερίαν ἀκύμαντον, ἐὰν τὰ πράγματα ἔμενον ὡς εἶχον ἐπὶ τῆς τελευτῆς τοῦ

Ἐπαμεινώνδα. Ἀλλ' ἐπῆλθεν αὕτη ἡ ἐπίθεσις τῆς Μακεδονίας, καὶ τὰ πάντα διεταράχθησαν. Πρὸς θεραπείαν τοῦ ἀπροόπτου κακοῦ, ἦτο χρεία νὰ καταβληθῶσιν ἀγῶνες ἐπίμονοι, ὧν ὅμως δὲν ἦσαν πλέον ἱκανοὶ οἱ ἀπόγονοι τῶν νικητῶν τοῦ Δαρείου καὶ τοῦ Ξέρξου. Κατακηλούμενοι ὑπὸ τῶν εὐγλώττων ῥητόρων τῆς ἀγορᾶς, πειθόμενοι ὅτι ὤφειλον μᾶλλον νὰ δαπανῶσι τὸ περίσσευμα τῶν προσόδων εἰς καλλωπισμὸν τῆς πόλεως καὶ εἰς δημοσίας ἑορτὰς, ὤκνουν ἢ ἐφέροντο ῥαθύμως πρὸς τοὺς πόνους καὶ τὰς θυσίας τοῦ πολέμου· πρὸς τοὺς κρατεροὺς στρατιώτας τοῦ Φιλίππου ἀντιπαρέττατον μισθοφόρους ἀπειθεῖς, κακῶς ἀμειβομένους καὶ κακῶς διοικουμένους. Ἀθυμοῦντες ἐκ τῆς ἥττης, ὑπέμενον τὴν εἰρήνην· ἀλλὰ μόλις ἐγίνοντο αἱ συνθῆκαι περὶ αὐτῆς, καὶ βλέποντες ὅτι ἀντὶ πολλοῦ τὴν ἐξηγόραζον, ἐσχεδίαζον νέας πάλιν ἐκστρατείας, νέον πόλεμον. Οὕτως, οὔτε τῆς εἰρήνης τὰς ταπεινώσεις ἀνεχόμενοι, οὔτε τοῦ πολέμου τὰς θυσίας ἀποφασίζοντες, οὔτε τὸν πόλεμον ἐκίνουν πώποτε ἐν καιρῷ εὐθέτῳ, οὔτε τελείας εἰρήνης ἀπέλαυον.

Ὥστε, μεταξὺ ἀθυμίας καὶ ἐνθουσιασμοῦ διακείμενος ὁ λαὸς, ὁτὲ μὲν ἔκλινε πρὸς τοῦτο, ὁτὲ δὲ πρὸς ἐκεῖνο τῶν κομμάτων, ἅτινα ἐφιλονείκουν περὶ ἐπικρατήσεως. Καὶ τὸ μὲν ἐξ αὐτῶν, πρὸ πάντων ἐπιθυμοῦν τὴν ἡσυχίαν, πάνυ πρωΐμως ἔλαβε τὴν περὶ τῆς μακεδονικῆς κυριαρχίας πικρὰν ἀπόφασιν, θεωροῦν ὡς προτιμότερον τὸ νὰ σέρξῃ αὐτὴν ἑκουσίως, ἢ νὰ ὑποςῇ αὐτὴν διὰ τῆς βίας· συγχρόνως δὲ τὸ κόμμα τοῦτο, ἂν καὶ δὲν προεκάλει τὴν πτῶσιν τῆς δημοκρατίας, ἐπεθύμει ὅμως νὰ περισταλῇ ἢ καὶ νὰ ἐκλείψῃ ἡ τῶν πολλῶν δύναμις· τούτου τοῦ κόμματος ὑπῆρχεν ἀρχηγὸς μὲν ὁ Φωκίων, ἀνὴρ ἀκέραιος, ὄργανον δὲ εὔγλωττον, ἀλλὰ καὶ ἀργυρώνητον, ὁ Αἰσχύνης. Τὸ δ' ἄλλο κόμμα, τὸ ὁποῖον διηύθυνεν ὁ Δημοσθένης ἐπὶ εἰκοσιπέντε ἔτη καὶ ἐπέκεινα, ἤθελεν ἵνα ὁ λαὸς διατηρῇ μετὰ τῶν προγονικῶν θεσμῶν καὶ τὰς πατριωτικὰς παραδόσεις, εἰς ἃς ἐχρεωστεῖτο τὸ μεγαλεῖόν των, θεωρῇ δὲ ἑαυτὸν καὶ ὡς προστάτην τῆς Ἑλλάδος ὅλης, καὶ ὑπερασπίζῃ διὰ τῶν χρημάτων καὶ τοῦ αἵματός του τὴν ἀνεξαρτησίαν τῶν ἑλληνικῶν Κρατῶν. Παροτρυνόμενοι ὑπὸ τῶν ἰσχυρῶν καὶ εὐγενῶν λόγων τοῦ μεγάλου ῥήτορος, ἐπικαλουμένου ἐνώπιον αὐτῶν ὅλον παρελθὸν δόξης καὶ ἐλευθερίας, οἱ Ἀθηναῖοι ἐδέχοντο μετ' ἐνθουσιασμοῦ τὴν τιμὴν καὶ τὰ βάρη ταύτης τῆς προστασίας· ἀλλ' ὁ ζῆλος οὗτος τάχιστα ἐψυχραίνετο, καὶ ἀπέληγεν εἰς ἀσυνεπεῖς καὶ ἀτελεσφορήτους προσπαθείας. Μόνος ὁ ἐπικείμενος κίνδυνος ἔφερεν αὐτοὺς εἰς ἀποφάσεις ἀξίας τῶν Ἀθηνῶν, ἀλλὰ τότε πλέον ἦσαν βραδεῖαι, καὶ ἑπομένως ἀπέβαινον ματαιαι.

Αὕτη ἡ εἰκὼν, ἧς τοὺς κυριωδεστέρους χαρακτῆρας ἀρυόμεθα ἐκ τοῦ Δημοσθένους αὐτοῦ, βεβαίως δὲν περιποιεῖ τιμὴν πολλὴν εἰς τὰς τότε Ἀθήνας· ἀλλ' εἰς τὰς ἄλλας ἑλληνικὰς πόλεις συνέβαινέ τι λυπηρότερον. Αἱ Ἀθῆναι τοὐλάχιςον ἠγωνίσθησαν ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας ὅλων, ὅτε αἱ ἀντίζηλοι αὐτῶν πόλεις διετέλουν ῥαθυμοῦσαι καὶ μόνον περὶ ἑαυτῶν φροντίζουσαι. Αἱ Ἀθῆναι ἔπρεπε νὰ φανῶσι δραστηριώτεραι καὶ συνεπέστεραι ἐν τῇ αὐτῶν ἀντιστάσει, ἀλλ' ἀπήντων περὶ αὐτὰς τόσον ὀλίγην συναίσθησιν τοῦ γενικοῦ κινδύνου, τόσον ὀλίγον πόθον ὑπὲρ κοινῆς τινος συμπράξεως, ὥςε σχεδὸν παρίστανται συγγνωσταὶ διὰ τὰς ἀθυμίας αὐτῶν. Τὰ ἑλληνικὰ Κράτη, συνειθίσαντα εἰς τὰς παλαιὰς αὐτῶν ἔριδας, ἔβλεπον ὡς ἐχθροὺς μόνον τὰς ἀντιζήλους πόλεις· οὔτε ἐφαντάζοντο ὅτι πτωχή τις καὶ ὀλιγάνθρωπος καὶ βάρβαρος χώρα ἠδύνατο ποτὲ ν' ἀπειλήσῃ σπουδαίως τὴν ἀνεξαρτησίαν πόλεων κραταιῶν, ὁποῖαι ἦσαν ἡ Σπάρτη ἢ αἱ Θῆβαι. Ὥστε ἐπερίμενον τὰ πράγματα πεποιθυῖαι εἰς τὸν πολιτισμὸν καὶ εἰς τοὺς στρατούς των. Οὐδὲν ὅμως ὠφελήθησαν ἐξ αὐτῶν, διότι ὑπὸ τὴν ἐπιπόλαιον εὐπραξίαν ἐλάνθανε πραγματική τις χαλάρωσις τῆς παλαιᾶς των ἰσχύος, ἀληθής τις μείωσις δυνάμεων, καὶ διότι ἔτυχεν ἐναντίον των μέγας τις ἀνὴρ φιλόδοξος, νοήμων καὶ εἰς ἄκρον δραστήριος. Τὸ ἀπρόοπτον τοῦτο κατέσπευσε τὴν καταστροφὴν τῶν πραγμάτων, ἀλλὰ τὴν καταστροφὴν ταύτην κατέστησε θανάσιμον ἡ γενικὴ τῆς Ἑλλάδος κατάστασις.

Καίτοι ὑπάρχει ἐν τοῖς πράγμασι δύναμίς τις τὰ πάντα παρασύρουσα, ἄξιον τοῦ ἀνθρώπου τὸν ὁποῖον καταθλίβουσιν εἶναι τὸ ν' ἀντιπαλαίῃ μέχρι τέλους κατ' αὐτῶν. Δὲν ἀπαντᾶται ἐν τῇ ἱστορίᾳ σελὶς ὡραιοτέρα τῆς τοῦ βίου τοῦ Δημοσθένους κατὰ τὴν προτεραίαν τῆς ἐν Χαιρωνείᾳ μάχης. Τέλος πάντων, ἡ τολμηρὰ καὶ πατριωτικὴ αὐτοῦ πολιτικὴ ὑπερίσχυε τῆς περιδεοῦς φρονήσεως τοῦ Φωκίωνος· ἡ μεγάλη αὐτοῦ ἰσχὺς παρεῖχεν εἰς αὐτὸν τὴν δύναμιν ὅπως πράξῃ τὰ παλαιὰ σχέδιά του. Ἡ μεταῤῥύθμισις ἣν ἐμελέτα ἀπὸ τῆς εἰσόδου του εἰς τὸ πολιτικὸν στάδιον, ἡ δικαιότερον καὶ ἐνταῦτῳ πρακτικώτερον διανείμασα τὸν πρὸς συντήρησιν τοῦ στόλου φόρον, ἐγένετο ἐν ἔτει 340, καὶ τὸ ἀθηναϊκὸν ναυτικὸν προήχθη ἐκ τούτου εἰς ἀκμὴν ἀναμιμνήσκουσαν τὴν λαμπροτάτην αὐτοῦ ἐποχήν. Ἐγένετο δὲ καὶ ἄλλη τις σημαντικωτέρα μάλιστα μεταῤῥύθμισις, ἣν ὁ Δημοσθένης ἐπεπόθει ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην. Τὸ περίσσευμα τοῦ τακτικοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων ἐχορηγήθη τοῦ λοιποῦ εἰς τὰς χρείας τοῦ πολέμου, ἀντὶ τοῦ νὰ δαπανᾶται εἰς τὰς δημοτελεῖς ἑορτάς. Μεγάλως ἐθλίβοντο οἱ Ἀθηναῖοι μετατρέποντες τὴν χρῆσιν τῶν χρημάτων τούτων, δι' ὧν ἐπληρόνοντο αἱ θρησκευτικαὶ πομπαὶ καὶ αἱ θεατρικαὶ παραστάσεις, καὶ ἀντὶ μικρᾶς τινος εἰσφορᾶς ἠνοίγετο ἡ τοῦ θεάτρου εἴσοδος καὶ εἰς τοὺς πενεςάτους τῶν πολιτῶν, μὴ φοβουμένους οὕτω νὰ γίνωσιν αἱ ἑορτάσιμοι ἡμέραι αὗται ἡμέραι νηςείας πρὸς αὐτὸν καὶ τοὺς οἰκείους του. Αἱ εἰσφοραὶ αὗται, λεγόμεναι θεωρικὰ, ἐχρησίμευον λοιπὸν καὶ πρὸς τὴν θρησκευτικὴν λατρείαν, καὶ πρὸς ἀνακούφισιν τὴν ὁποίαν ὁ κυριάρχης Δῆμος παρεῖχεν εἰς ἑαυτόν. Ὅθεν οὐδὲν παράδοξον ὅτι τὰ θεωρικὰ ἐθεωροῦντο ὡς ἀποτελοῦντα μέρος τῶν θεσμῶν, καὶ ὅτι ἀπηγορεύετο πᾶσα περὶ τῆς χρήσεως αὐτῶν συζήτησις. Αὕτη ἡ ἀπαγόρευσις, ἣν ὁ Κ. Boullée ἀγανακτῶν ἀποκαλεῖ μωρὰν καὶ βάρβαρον, δὲν ἦτο ἔργον δημαγωγοῦ τινος, ἀλλὰ προήρχετο ἐκ νόμου τὸν ὁποῖον προέτεινεν εἷς τῶν ἀρχηγῶν τῆς συντηρητικῆς μερίδος, ὁ Εὔβουλος, ὁ τότε ἐπὶ τῆς οἰκονομίας ὑπουργὸς, μὴ θέλων ἴσως ἵνα ῥήτωρ τις ἐκ τῶν ἀντιπολιτευομένων τοῦ ἀνατρέψῃ αἴφνης τὸν προϋπολογισμόν. Ὁμολογῶ ὅτι εἰς ἐμὲ ἡ ἀπαγόρευσις αὕτη φαίνεται ἧττον ἀπεγνωσμένη καὶ ἧττον ἔνοχος· καὶ πρῶτον, δὲν φρονῶ ὅτι ἐτιμώρει διὰ θανάτου, ὡς ἐλέχθη παρά τινος ἀρχαίου ῥήτορος· ἔπειτα δὲ, πᾶς ῥήτωρ ἠδύνατο νὰ προσβάλῃ πλαγίως τὴν χρῆσιν τῶν θεωρικῶν, διαφεύγων τὴν τοῦ νόμου τοῦ Εὐβούλου αὐστηρότητα· ἠδύνατο νὰ προτείνῃ τὴν κατάργησιν αὐτοῦ τοῦ νόμου, καὶ ἀφοῦ κατώρθωνε

τοῦτο, ἠδύνατο, τηρούμενος πάντοτε ἐντὸς τῶν διατυπώσεων, νὰ προβῇ καὶ εἰς τὸ κυριῶδες ἀντικείμενον. Ταύτην ἀναμφιβόλως τὴν ὁδὸν ἠκολούθησεν ὁ Δημοσθένης, ἀφοῦ, μὴ ὑποκύψας εἰς κεφαλικὴν ἢ ἄλλην τινὰ ποινὴν, προέτεινε καὶ κατώρθωσε νὰ ἐπιψηφισθῇ ἐν τῷ 339 ἔτει ἡ μετατροπὴ τῶν θεωρικῶν εἰς τὰ ἔξοδα τοῦ πολέμου.

(Τὸ τέλος εἰς τὸ προσεχές.)

Léo Joubert,
ἐν τῇ Revue Contemporaine.

Ο ΚΟΣΣΥΦΟΣ.

Ὁ Κόσσυφος εἶναι πτηνὸν τῆς τάξεως τῶν σρουθῶν καὶ τοῦ γένους τῶν ὀδοντοῤῥάμφων (dentirostres). Οἱ Γάλλοι ὀρνιθολόγοι ἐν τῷ ὀνόματι τούτῳ περιλαμβάνουσι καὶ τὰς Κίχλας, διότι ἀμφοτέρων τὰ χαρακτηριςικὰ εἶναι ῥάμφος μὲν εὐρὺ, τοξοειδὲς, πρὸς τὴν βάσιν αὐτοῦ ὑψηλὸν, καὶ πρὸς τὰ πλάγια συμπεπιεσμένον· πόδες δὲ σχεδὸν ἰσχνοί· δάκτυλοι δὲ τέσσαρες, ὧν οἱ τρεῖς ἐμπρόσθιοι.

Ὁ κόσσυφος.

Οἱ κυρίως λεγόμενοι κόσσυφοι εἶναι ἡ παμμέλανες μετὰ κιτρίνου ῥάμφους καὶ κιτρίνου κύκλου περὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἢ φαιοὶ, ἢ λευκοί· εὑρίσκονται δὲ καὶ κυανοῖ, ἀλλ' οὗτοι σπάνιοι. Ὁ μέλας κόσσυφος εἶναι ὁ κοινότερος, ἔχει δὲ μῆκος ἕως δέκα δακτύλων καὶ ὀλίγων γραμμῶν. Ὁ θηλυκὸς διαφέρει τοῦ ἀρσενικοῦ, ἔχων τὰ πτερὰ αἰθαλώδη, καὶ ὄχι μέλανα. Ἀριθμοῦνται ἕως 150 εἰδῶν κόσσυφοι, εὑρισκόμενοι πανταχοῦ τῆς γῆς ἐν ἀφθονίᾳ.

Ὁ κόσσυφος τρέφεται ἐκ καρπῶν καὶ ἐντόμων. Ἔχει κρέας ἐξαίρετον, διὰ τοῦτο δὲ καὶ στήνονται εἰς αὐτὸν παντοίων εἰδῶν παγίδες. Ἐν γένει τὰ πτηνὰ ταῦτα, ὡς καὶ αἱ κίχλαι, εἶναι μεταναστευτικὰ, καὶ ὁδοιποροῦσιν εἰς σμήνη μικρὰ ἢ μεγάλα.

Ὁ κόσσυφος ἀγαπᾷ τὰ δενδρώδη ἢ θαμνώδη μέρη, ὅπου μάλιστα ὑπάρχουσι μύρτοι, δάφναι καὶ ῥάκια· εὑρίσκων δὲ αὐτόθι ἐπαρκῆ τροφὴν, πλέον δὲν ἀναχωρεῖ. Ἀπαντᾶται κατὰ πᾶσαν ὥραν τοῦ ἔτους, ἀλλὰ τὸν χειμῶνα σπανιώτερον.

Κελαδεῖ μελῳδικώτατα. Εἶναι δυσπρόσιτος καὶ πανοῦργος, καὶ δὲν πλησιάζει εἰς ὕποπτον πρᾶγμα, εἰμὴ μετὰ προφυλάξεως πολλῆς. Δυσκόλως λοιπὸν συλλαμβάνεται, ἀλλ' εἶναι λαίμαργος, καὶ ἐκ τούτου παρασύρεται εἰς κινδύνους χωρὶς κάμμιαν ἀνάγκην. Καίτοι ἄγριος, συχνάζει ὅμως εἰς τοὺς κήπους καὶ εἰς τὰ πέριξ τῶν κατοικιῶν, καὶ ἐὰν συλληφθῇ νέος ἔτι, εὐκόλως συνειθίζει εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν.

Φωλεύει εἰς μικρὸν ὕψος ἀπὸ τῆς γῆς, εἴς τε δένδρα καὶ εἰς θάμνους· καὶ ἐνῷ ἡ θήλεια καταγίνεται μόνη πρὸς κατασκευὴν τῆς φωλεᾶς, ὁ ἄῤῥην τέρπει αὐτὴν ἐργαζομένην περιιπτάμενος καὶ μελῳδῶν. Τέσσαρα ἢ ἓξ ὠὰ τίκτει ἡ θήλεια, καὶ τοῦτο δὶς ἢ τρὶς τοῦ ἔτους.

Ὁ Πετροκόσσυφος διαφέρει τοῦ προηγουμένου ὧν μικρότερος καὶ προκρίνων τὰ ὀρεινὰ μέρη· καὶ αὐτὸς δὲ κελαδεῖ γλυκύτατα. Ὡσαύτως καὶ ὁ Κυανοῦς, ἢ Ἑρημίτης λεγόμενος, συχνάζει εἰς τοὺς πετρώδεις τόπους, ἀλλ' εἶναι ἀγριώτερος καὶ μελῳδικώτερος ἐνταῦτῳ. Καὶ οὗτος εὑρίσκεται εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν.

Πάντων ὅμως τῶν κοσσύφων μελῳδικώτατος εἶναι ὁ λεγόμενος Πολύγλωττος ἢ Σκώπτης (Oiseau moqueur), γέννημα τῆς νοτίου Ἀμερικῆς καὶ ἰδίως τῆς Λουϊσιάνης. Τοῦτον ὁ φυσιολόγος Αὐδουβὼν λέγει ὑπερτεροῦντα καὶ τὴν ἀηδόνα αὐτὴν κατὰ τὸ κελάδημα. Λέγεται δὲ οὗτος καὶ σκώπτης, ἐπειδὴ ἀπομιμεῖται παραδόξως τὰ μελίσματα καὶ ὅλων τῶν ἄλλων πτηνῶν, τελειοποιῶν αὐτὰ, πρὸς δὲ καὶ τὰς φωνὰς τῶν περὶ αὐτὸν διαιτωμένων ζώων. Διὰ τοῦτο οἱ ἄγριοι τῆς χώρας ἐκείνης τὸν ὀνομάζουσι Πουλὶ τετρακοσιόγλωσσον. Μὴ ἐνοχλούμενος ὑπὸ τῶν κατοίκων τῆς Λουϊσιάνης, κατήντησεν ἄφοβος ἐνώπιον τοῦ ἀνθρώπου, καὶ κτίζει τὴν φωλεάν του σχεδὸν φανερὰ, πλησίον τῶν κατοικιῶν. Συλλαμβανόμενος δὲ ἀπὸ τῆς τρυφερᾶς αὐτοῦ ἡλικίας, καθίσταται χειροηθέστατος.

Ὁ περὶ κοσσύφου λόγος ἀναμιμνήσκει ἡμῖν ὅτι πρὸ δεκαπέντε περίπου ἐτῶν, ὅτε ὁ περιβόητος γερμανὸς Φαλμεράγερος, ἐν τῇ μανίᾳ αὐτοῦ ὅπως ἐξουδενώσῃ τοὺς ἀπογόνους τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, περιηγεῖτο εἰς τοὺς τόπους ἡμῶν καὶ ἐζήτει πανταχοῦ ἐπιχειρήματα πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ ἐθνοκτόνου συστήματός του, εἶχεν ἔλθει καὶ εἰς Σμύρνην. Εἰς τὴν Σμύρνην, ποῖος ἐκ τῶν ἡμετέρων θέλετε νὰ τὸν περιποιηθῇ; Οἱ εὐρωπαῖοι περιηγηταὶ, πολλάκις ἄνδρες διάσημοι, ἐκ τῆς καλῆς ἢ κακῆς ἐντυπώσεως τῶν ὁποίων, δημοσιευομένης ἀκολούθως ἐν βιβλίοις, μορφοῦται ἡ περὶ τοῦ ἔθνους ἡμῶν ἐπιπόλαιος τῆς Εὐρώπης γνώμη, ὅπου δὲν τυγχάνουσι δεξιώσεως ἐξ ἡμῶν, περιέρχονται εἰς τὴν φραγκικὴν κοινωνίαν, ἥτις, ὡς γνωστὸν, ἐχθαίρει ἡμᾶς ἀναιτίως, ἀμελεῖ δὲ καὶ τὴν ἡμετέραν γλῶσσαν. Οὕτως, αὐτόθεν μόνον ἀρύονται οἱ ξένοι πληροφορίας περὶ τῶν καθ' ἡμᾶς. Καὶ ὁ Φαλμεράγερος λοιπὸν τὸ αὐτὸ ἔπαθεν· ἢ μᾶλλον, καὶ ἐκ τοῦ Φαλμεραγέρου λοιπὸν ἐπάθομεν τὸ αὐτό. Μίαν ἡμέραν, μεταβὰς ἀπὸ Σμύρνης εἰς ἓν τῶν πέριξ χωρίων μετά τινος τῶν δυτικῶν κατοίκων τῆς πόλεως, εἶδε κόσσυφόν τινα κελαδοῦντα μελῳδικώτατα ἐντὸς κλωβοῦ, εἰς τὴν ἀγορὰν τοῦ χωρίου, καὶ ἠρώτησε τὸν συνοδεύοντα αὐτὸν πῶς ὠνομάζετο ἑλληνιστὶ τὸ πτηνὸν τοῦτο. — Κότσυφας, ἀποκρίνεται εἰς αὐτὸν ὁ ἐρωτηθείς. — Ἄ! ἀνέκραξεν ὁ Φαλμεράγερος ἐξαγαγὼν ἀμέσως σημειωματάριον ἐκ τοῦ κόλπου του· Κότσυφας! τὸ Τ πρὸ τοῦ Σ δὲν εἶναι ἑλληνικόν· ἰδοὺ καὶ ἄλλη σλαβικὴ λέξις, προσμαρτυροῦσα ὅτι εἶναι Σλάβοι οἱ νῦν λεγόμενοι Ἕλληνες.

Οὔτε ἤξευρε τὶ, οὔτε ἠθέλησεν ἴσως ν' ἀπαντήσῃ εἰς τὴν μωρίαν ταύτην ὁ ἀγαθὸς τοῦ Φαλμεραγέρου ξεναγός. Ἀφῆκεν εἰς τὴν ἰδέαν αὐτοῦ σλαβικὴν τὴν λέξιν κόσσυφον (ἀττικῶς κόττυφον).

ΔΙΗΓΗΜΑ. — ΤΟ ΒΑΡΑΘΡΟΝ.

(Ἴδε σελ. 10.)

ΠΡΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ. — ΑΙΡΕΤΑΙ ΤΟ ΚΑΤΑΠΕΤΑΣΜΑ.

Εἰς τὸ βάθος αὐλῆς τινος τῆς Χώρας (City) τοῦ Λονδίνου, ἐν μικρᾷ τινι ὁδῷ ἀποκρήμνῳ καὶ σκολιᾷ καὶ ὀλισθηρᾷ, ἥτις ἦγεν ἀπὸ τῆς ὁδοῦ Tower Street εἰς τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ Ταμέσιος, ἔκειτο τὸ κατάστημα Βίλδιν καὶ Συντροφίας, — οἰνεμπόρων. Ἡ ἄκρα τῆς ὁδοῦ διὰ τῆς ὁποίας κατέβαινέ τις εἰς τὸν ποταμὸν (ἂν εἶχε τὴν ὄσφρησιν ἱκανὴν ν' ἀνθέξῃ πρὸς τὰς δυσωδίας) ὠνομάζετο Σκάλα τῆς Γλίστρας. Ἀλλὰ καὶ ἡ αὐλὴ ἐκείνη ἔφερεν ὀνομασίαν οὐχ ἧττον κωμικὴν ἢ ἀπαίσιον· ἐκαλεῖτο Τρίοδος τῶν Κουζουλῶν.

Πρὸ πολλῶν ἤδη ἐτῶν, οἱ ἔχοντες χρείαν νὰ διαπορθμεύσωσι τὸν Τάμεσιν ἀπέφευγον τὴν ἀποβάθραν ταύτην, καὶ οἱ πορθμεῖς εἶχον παύσει νὰ προσέρχωνται εἰς αὐτήν· ὥστε ἡ μικρὰ ἐκείνη ἰλυώδης ὄχθη κατήντησε νὰ συγχισθῇ μετὰ τοῦ ὕδατος, καὶ ἐξ ὅλης τῆς παρελθούσης λαμπρότητος τῆς Γλίστρας εἶχον μείνει μόνον δύο ἢ τρεῖς πάλαι, εἷς κρίκος καὶ μία σκωριασμένη ἄλυσος. Ἀλλ' ὅμως προσήρχετο εἰσέτι εἰς αὐτὴν, ἂν καὶ σπανίως, σκάφος τι φορτωμένον γαιάνθρακας· καὶ τότε ἐφύτρονον ἀπὸ τῆς ἰλύος εὔρωστοί τινες ἀχθοφόροι, ἐξεφόρτοναν τὸ σκάφος, καὶ μετεκόμιζον ἐκεῖ πλησίον τὸ φορτίον του. Συνήθως ἡ μόνη ἐμπορικὴ κίνησις τῆς Σκάλας τῆς Γλίστρας προήρχετο ἐκ τῆς μεταφορᾶς τῶν ἐμπεπλησμένων κάδων καὶ τῶν κενῶν βαυκαλίων, διὰ τῶν ὁποίων ἐπληροῦντο ἢ ἐκενοῦντο αἱ οἰνοθῆκαι τῶν οἰνεμπόρων Βίλδιν καὶ Συντροφίας, τῶν μὲν εἰσαγομένων εἰς αὐτὰς μετὰ κρότου πολλοῦ, τῶν δὲ ἐξαγομένων.

Δεξιόθεν, εἰς ἀπόστασιν ἕως διακοσίων μέτρων, ἔκειτο ἡ ῥυπαρὰ Τρίοδος τῶν Κουζουλῶν, ὅλη ἀνήκουσα εἰς τὸν Βίλδιν καὶ τοὺς συντρόφους του. Καὶ κάτωθεν μὲν εἶχον ἐσκαμμένας τὰς οἰναποθήκας των, ἄνωθεν δὲ ἠγείρετο τὸ κατάστημά των. Ἀληθῶς, τὸ κατάστημα τοῦτο εἶχε ποτὲ χρησιμεύσει ὡς κατοικία. Μακρὰ σειρὰ παραθυρίων στενῶν ἐφαίνετο ἐπὶ τῆς σκυθρωπῆς προσόψεως τῆς οἰκοδομῆς ταύτης, καὶ ἄνω τῆς ῥέγης αὐτῆς μικρός τις τροῦλος, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐκρέματο εἰς κώδων.

— Κύριε Βίντρη, ἔλεγεν ὁ Οὐάλτερος Βίλδιν· στοχάζεσθε ὅτι ἄνθρωπος εἰκοσιπενταετὴς, δυνάμενος νὰ λέγῃ καθ' ἑαυτὸν ὁσάκις φορεῖ τὸν πῖλόν του, — Αὐτὸς ὁ πῖλος σκεπάζει τὴν κεφαλὴν τοῦ ἰδιοκτήτου αὐτοῦ τοῦ κτήματος καὶ τοῦ κυρίου τῶν ἐπιχειρήσεων τοῦ καταστήματος τούτου· στοχάζεσθε ὅτι ὁ τοιοῦτος ἄνθρωπος θὰ ἦτο καυχηματίας; Τοὐλάχιστον δὲν θὰ εἶχε δίκαιον νὰ ἦναι ἐκ τοῦ ἑαυτοῦ του εὐχαριστημένος;

Τοὺς λόγους τούτους ἀπέτεινεν ὁ Οὐάλτερος Βίλδιν ἀπὸ τοῦ γραφείου του πρὸς τὸν ἄνθρωπον τὸν ὁποῖον μετεχειρίζετο διὰ τὰς ὑποθέσεις του εἰς τὰ δικαστήρια· πάραυτα δὲ προσθέσας εἰς τὸν λόγον του καὶ τὴν πρᾶξιν αὐτὴν, ἔλαβε τὸν πῖλόν του, τὸν ἐφόρεσε, καὶ πάλιν τὸν ἀπέθεσεν εἰς τὸν τόπον ὁπόθεν τὸν εἶχε λάβει. Ἔπραξεν ὅμως τὸ κίνημα τοῦτο χωρὶς νὰ ὑπερβῇ τὰ ὅρια τῆς συστολῆς, διότι ἦτο φύσει μετριόφρων νέος.

Ἦτο τῳόντι ἁπλοῦς καὶ ἀφελέστατος. Φαντάσθητε ἄνδρα τινὰ λευκότατον καὶ ῥοδόχροον, ἀλλὰ καὶ πολὺ σωματώδη· πρᾶγμα παράδοξον διὰ τὴν εἰκοσιπενταετῆ αὐτοῦ ἡλικίαν. Ἡ κόμη του ἦτο μέλαινα, σχηματίζουσα χαρίεντας βοστρύχους, καὶ οἱ γλαυκοὶ ὀφθαλμοί του εἶχον θέλγητρόν τι ὄχι σύνηθες. Εὐπροσηγορώτατος ἄλλως τε ὡς καὶ ἄκακος, ὁσάκις ἐνόμιζεν ὅτι εἶχεν αἰτίαν τινὰ ὅπως ἐκφράσῃ χαρὰν ἢ εὐγνωμοσύνην, δὲν εὕρισκε λόγους πρὸς τοῦτο ἀρκούντας.

Ἐξ ἐναντίας δὲ ὁ Βίντρης ἦτο σύντροφος πολὺ περιεσκεμμένος καὶ ἐχέμυθος. Ἠδύνατό τις νὰ παρομοιάσῃ τοὺς ὀφθαλμούς του πρὸς δύο μικρὰ σφαιρίδια ἀνοιγοκλειόμενα ἀδιακόπως, καὶ προκύπτοντα ἀπὸ δύο παχυτάτων βλεφάρων, ἐν τῷ μέσῳ φαλακρᾶς καὶ ὀγκώδους κεφαλῆς. Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν, οἱ λόγοι τοῦ Βίλδιν τὸν κατέτερπον· ἐθεώρει ὡς κωμικώτατον πρᾶγμα τὴν εἰλικρινῆ γλῶσσαν καὶ τὴν ἁπλότητα τῆς καρδίας τοῦ νέου ὅστις ὡμίλει πρὸς αὐτόν.

— Ναὶ, ἀπεκρίθη· κ' ἐγὼ στοχάζομαι ὅτι δικαίως εἶσθε εὐχαριστημένος ἐκ τοῦ ἑαυτοῦ σας ... Βέβαια ... Χά! χά!

Ἐπὶ τοῦ γραφείου εὑρίσκοντο πέμματά τινα ξηρὰ, μία φιάλη, καὶ δύο ποτήρια.

— Ἀγαπᾶτε τὸ παλαιὸν κρασὶ τοῦ Πόρτου; αὐτὸ ἐδῶ εἶναι σαρανταπέντε ἐτῶν, εἶπεν ὁ Βίλδιν.

— Τὸ ἀγαπῶ! καὶ ἔχει ἐρώτησιν; ἀπήντησεν ὁ Βίντρης· ἀλλὰ μ' ἐδώκετε κ' ἔπια πολύ . . .

— Εἶναι ἀπὸ τὸ καλήτερον μέρος τῆς καλητέρας οἰνοθήκης μας, ἐπρόσθεσεν ὁ Βίλδιν.

— Ὦ, ναί· σᾶς εὐχαριστῶ, κύριε, . . . εἶναι ἐξαίρετον κρασί!

Καὶ πάλιν ἤρχισε νὰ γελᾷ ὑψῶν τὸ ποτήριόν του καὶ βλέπων αὐτὸ ἐρωτικῶς. Τὸν ἐφαίνετο ἀστεῖον πῶς ἠδύνατό τις ν' ἀποχωρισθῇ τοιούτου οἴνου ἀλύπως· μάλιστα δὲ νὰ δίδῃ νὰ πίνωσιν ἐξ αὐτοῦ δωρεάν.

— Τώρα, ὑπέλαβεν ὁ Βίλδιν, ὅσις καὶ εἰς τὰς περὶ ὑποθέσεων διαπραγματεύσεις του δὲν παρήτει τὴν παιδικήν του φαιδρότητα, — στοχάζομαι, κύριε Βίντρη, ὅτι ὅλα τὰ ἐτακτοποιήσαμεν, καὶ μάλιστα ὅσον εἶναι δυνατὸν καλήτερον.

— Ὅσον εἶναι δυνατὸν καλήτερον, ἐπανέλαβεν ὁ Βίντρης.

— Ἔχομεν τώρα ἕνα συνέταιρον βέβαιον.

— Ναί, ἔχομεν ἕνα συνέταιρον βέβαιον! . . .

— Ζητοῦμεν διὰ τῶν ἐφημερίδων καὶ μίαν οἰκονόμον.

— Ναὶ, μίαν οἰκονόμον . . . διὰ τῶν ἐφημερίδων· « Νὰ κατευθυνθῇ εἰς τὴν Τρίοδον τῶν Κουζουλῶν· δεῖνα ὁδὸς, ἀπὸ τὰς δέκα μέχρι μεσημβρίας. » Τοῦτο ἁπλῶς θ' ἀναγγελθῇ.

— Αἱ ὑποθέσεις τῆς μακαρίτιδος τῆς μητρός μου ἐτακτοποιήθησαν, εἶπεν ὁ Βίλδιν.

— Ἐκεῖναι ἐτακτοποιήθησαν, ἐπρόσθεσεν ἡ ἠχώ.

— Τὰ δικαστικὰ ἔξοδα ἐπληρώθησαν ὅλα.

— Ὅλα, εἶπεν ὁ Βίντρης, γελάσας βαναύσως.

Καὶ διατί ὁ Βίντρης ἐγέλα; Διότι ἐσκέπτετο ὅτι ἀληθῶς εὑρίσκονται εἰς τὸν κόσμον ἄνθρωποι ἁπλοϊκοὶ τοσοῦτον, ὥστε νὰ πληρώνωσιν ἀνεξελέγκτως ἔξοδα.

— Ἡ μήτηρ μου ἡ μακαρίτις . . . ἡ πτωχὴ μήτηρ μου! ἐξηκολούθησεν ὁ Βίλδιν· ὁσάκις ὁμιλῶ περὶ αὐτῆς αἰσθάνομαι τόσην ἀγαλλίασιν! . . . ἀλλὰ καὶ λύπην ἐνταὐτῷ τόσην! . . . Γνωρίζετε πόσον τὴν ἠγάπων, καὶ πόσην εἶχε φιλοεργίαν πρὸς ἐμέ. Ἤγουν τοιαύτης ἀγάπης μεταξὺ μητρὸς καὶ υἱοῦ ἀμφιβάλλω ἂν ὑπάρχῃ ἄλλο παράδειγμα. Ποτὲ, ἀφ' ἧς ἡμέρας μὲ παρέλαβεν ὑπὸ τὴν ἰδίαν της σκέπην, δὲν ἐνθυμοῦμαι νὰ ἤλθαμεν εἰς διαφωνίαν τινά. Τί ἐκατάλαβες! μόνον δεκατρία ἔτη ἐπέπρωτο νὰ διαρκέσῃ αὕτη ἡ εὐδαιμονία. Μόνον δεκατρία ἔτη, δὲν ἦτο ὀλίγιστον; Ἔζησα μόνον δεκατρία ἔτη πλησίον τῆς φιλοστόργου ἐκείνης μητρὸς, καὶ μόνον πρὸ ὀκτὼ ἐτῶν μὲ εἶχεν ἐμπιστευθῆ τὸ μυστικὸν, ὅτι ἤμην υἱός της. Γνωρίζετε τὴν λυπηρὰν ταύτην ἱστορίαν, κύριε Βίντρη· τίς θὰ τὴν ἐγνώριζεν, ἂν ὄχι σεῖς;

Καὶ ὁ Βίλδιν ἤδη ἔκλαιε μετὰ λυγμῶν.

Ἀλλ' ἐνῷ ἐσπόγγιζε τὰ δάκρυά του, ὁ Βίντρης τί ἔκαμνεν; Ὁ Βίντρης ἀπεγεύετο ἡδέως τὸν οἶνον τοῦ Πόρτου κατὰ μικρὰ ῥοφήματα, ἀλείφων τὸν οὐρανίσκον του διὰ τῆς γλώσσης, περιφερομένης ὑπ' αὐτόν.

— Γνωρίζω βέβαια τὴν ἱσορίαν . . . εἶπεν· ὦ, ναὶ, τὴν γνωρίζω πολὺ καλά.

— Ἡ μήτηρ μου, ἡ δυστυχής! ἐπανέλαβεν ὁ Βίλδιν. Πόσον σκληρῶς ἠπατήθη, καὶ πόσα ὑπέφερεν! Ἀλλὰ ποτὲ δὲν ἤνοιξε τὰ χείλη της νὰ παραπονηθῇ. Ὑπὸ τίνος ἠπατήθη, καὶ πῶς τὴν συνέβη τὸ μέγιστον τοῦτο δυστύχημα τῆς ζωῆς της; Μόνος ὁ Θεὸς τὸ γινώσκει. Ἡ πτωχή μου ἡ μήτηρ ποτὲ δὲν ἠθέλησε νὰ προδώσῃ τὸ μυστικὸν ἐκείνου ὅστις τὴν ἐπρόδωκε πιστεύσασαν εἰς αὐτόν· ποτὲ . . .

— Ναὶ, εἶχε κάμει ἀπόφασιν ν' ἀποσιωπήσῃ τὸ ὄνομά του, εἶπεν ὁ Βίντρης, περιφέρων πάλιν ἐντὸς τοῦ λάρυγγός του τὸν ἐξαίρετον οἶνον· ἔπρεπεν ἴσως νὰ τὸ ἀποσιωπήσῃ.

Καὶ τοῦτο μὲν εἶπεν ὁ Βίντρης, ἐπρόσθεσε δὲ κατὰ νοῦν ἡμικλείων τὸν ὀφθαλμὸν, — Καὶ τὸ κατώρθωσεν ἐκείνη καλήτερα παρ' ὅσον θὰ ἔκαμνες σὺ μὲ τὴν ἀθυροστομίαν σου.

— Τί νὰ γίνῃ! « τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, καὶ μακρόβιος ἔσῃ », προσέθεσεν ὁ Βίλδιν δακρυῤῥοῶν ἔτι καὶ ἀπομάσσων τοὺς ὀφθαλμούς. Ὅταν εὑρισκόμην, κύριε Βίντρη, εἰς τὸ φιλανθρωπικὸν κατάστημα τῶν Ὀρφανῶν, τόσην ὀλίγην ἠσθανόμην διάθεσιν ὑπακοῆς πρὸς τὴν ἐντολὴν ταύτην, ὥστε ἔλεγα ἐν πεποιθήσει ὅτι δὲν θὰ ἔζων μακρὰν ζωήν. Ἀλλ' ὅμως συνέλαβα μετ' οὐ πολὺ θερμοτάτην στοργὴν πρὸς τὴν μητέρα μου, καὶ τὴν ἐτίμησα ἐξ ὅλης μου τῆς ψυχῆς, καὶ ἕως σήμερον σέβομαι μεγάλως τὴν μνήμην της.

— Τὴν σέβεσθε; ἠρώτησεν ὁ Βίντρης.

— Ὦ, βαθύτατα! Φανταισθῆτε· ἑπτὰ ἔτη, ἐξηκολούθησεν ὁ Βίλδιν, οὐδόλως συγκλόμενος διὰ τὰ δάκρυά του, ἑπτὰ εὐδαίμονα ἔτη, ἡ ἀγαθὴ ἐκείνη μήτηρ ὑπῆρξε συνέταιρος τῶν προκατόχων μου, Πεβλεσῶνος Ἀνεψιοῦ καὶ Συντροφίας. Ἀφοῦ ἔφθασα εἰς νόμιμον ἡλικίαν, μετεβίβασεν εἰς ἐμὲ τὸ μερίδιον τὸ ὁ-

ποῖον εἶχε κληρονομήσει ἐν τούτῳ τῷ καταστήματι, ἔπειτα δὲ ἠγόρασε δι' ἐμὲ καὶ τὸ μερίδιον τοῦ Πεβλεσῶνος· καὶ ὅ,τι ἂν εἶχε, τὸ κατέλιπεν εἰς ἐμέ· ὅλα, ἐκτὸς αὐτοῦ τοῦ πενθίμου δακτυλιδίου τὸ ὁποῖον φορεῖτε . . . Διατί νὰ μοῦ ἀποθάνῃ, διατί! Ἀκόμη δὲν ἔγειναν ἓξ μῆνες ἀφότου ἦλθεν ἐν πρωῒ εἰς τὴν Τρίοδον τῶν Κουζουλῶν διὰ ν' ἀναγνώσῃ ἰδίοις ὄμμασιν ἄνωθεν τῆς θύρας τοῦ καταστήματος τὴν νέαν ἐπωνυμίαν, Βίλδιν καὶ Συντρ. Καὶ ἀπέθανε· τὴν ἔχασα διὰ παντός!

—Λυπηρόν! . . . λυπηρότατον! . . . ἐψιθύρισεν ὁ Βίντρης· ἀλλ' αὕτη εἶναι ἡ κοινὴ τύχη ὅλων μας· ὁ μὲν σήμερον, ὁ δὲ αὔριον, ὅλοι ἀπ' ἐκεῖ θὰ περάσωμεν.

Τοῦτο δὲ ἀπέδειξεν ὁ Βίντρης καὶ διὰ πραγμάτων, κενώσας τῆς φιάλης τὸ ὑπόλοιπον.

—Διὰ παντός! ἐπανέλαβεν ὁ Βίλδιν ἀπομάσσων νέα δάκρυα· μόνη ἡ μνήμη της μὲ μένει εἰς τὸ ἐξῆς, καὶ ὁ ξεναγμός. Εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς, ἅμα τὴν εἶδα, ἡ καρδία μου ὅλη ἐδόθη εἰς αὐτήν· ἡ φύσις, βλέπεις . . . Καὶ τοῦτο ἐνῷ τὴν ἐνόμιζα ξένην. Ἦτο Κυριακὴ ἡμέρα· εὑρισκώμεθα εἰς τὸ τέλος τοῦ δείπνου, ἐκεῖ, εἰς τὸ φιλανθρωπικὸν κατάστημα τῶν Ἀπατόρων παιδίων . . . Καὶ μὴ νομίσετε, κύριε Βίντρη, ὅτι ἐρυθριῶ τελείως ὡς μὴ γνωρίσας τὸν πατέρα μου. Μὴ γνωρίσας πατέρα, θέλω σήμερον νὰ ἦμαι πατὴρ πρὸς ὅλους τοὺς ὑπαλλήλους μου.

—Αὐτὸ σᾶς τιμᾷ· εὖγέ σας! ἐπέφερεν ὁ Βίντρης.

—Καὶ διὰ τοῦτο, ἐξηκολούθησεν ὁ Βίλδιν παροτρυνόμενος, μάλιςα δὲ πλημμυριζόμενος ὑπὸ τῆς εὐγλωττίας τοῦ αὐτῆς, κηρύττω διὰ τῶν ἐφημερίδων ὅτι ζητῶ καλήν τινα οἰκονόμον διὰ τὴν οἰκίαν μου, ἐντὸς τοῦ καταςήματός μου. Ἐπιθυμῶ, κατά τινα παλαιὰν συνήθειαν, νὰ ἐπαναφέρω τὰς πατριαρχικὰς ἐκείνας σχέσεις, αἵτινες ὑπῆρχον ἄλλοτέ ποτε μεταξὺ προϊσταμένου καὶ ὑπαλλήλων. Ἀγαπῶ νὰ ζῶ εἰς τὸ αὐτὸ μέρος ὅπου κερδαίνω. Μὲ ἀρέσκει νὰ κάθημαι καθ' ἑκάστην εἰς τὴν ἐπάνω ἄκραν τῆς τραπέζης ὅπου θὰ ἔλθουν νὰ παρακαθήσωσιν οἱ ἄνθρωποι τῆς ὑπηρεσίας μου, διὰ νὰ φάγωμεν ὅλοι ὁμοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ ψητοῦ καὶ ἐκ τοῦ αὐτοῦ βραστοῦ, καὶ νὰ πίωμεν ἐκ τοῦ αὐτοῦ ζύθου· ναί, καὶ νὰ κοιμηθῶσιν ἔπειτα ὅλοι οἱ ὑπηρέται τοῦ Οὐαλτέρου Βίλδιν ὑπὸ τὴν αὐτὴν στέγην μετ' αὐτοῦ. Ὅλοι δὲ ὅσοι καὶ ἂν ἤμεθα... Μὲ συγχωρεῖτε, κύριε Βίντρη, πάλιν ἤρχισε νὰ βομβῇ ἡ κεφαλή μου . . . σᾶς παρακαλῶ νὰ μὲ συνοδεύσετε εἰς τὴν βρύσιν τῆς ἀντλίας.

Φοβηθεὶς ὁ Βίντρης ἐκ τῆς ὄψεως τοῦ πελάτου του, ἥτις κατέστη ὁλοπόρφυρος, ἀναβάντος τοῦ αἵματος εἰς τὴν κεφαλήν, τὸν ἔλαβε πάραυτα ἐκ τοῦ βραχίονος, καὶ τὸν ἔφερεν ἔξω, εἰς τὴν αὐλήν. Ἔπειτα δὲ ἤντλησεν ὅλαις δυνάμεσιν ὕδωρ, ἐκ τοῦ ὁποίου λαβὼν ὁ Βίλδιν ἄφθονον ἔλουσε τὴν κεφαλήν, ἔνιψε τὸ πρόσωπον, ἔπιεν ἀκορέςως, καὶ τότε εἶπεν ὅτι ἠσθάνθη βελτίωσιν.

—Βλέπετε; ὑπέλαβεν ὁ Βίντρης, εἶσθε πολὺ εὐαίσθητος, καὶ δὲν πρέπει ν' ἀφίνετε τὴν καρδίαν σας νὰ θερμαίνεται τόσον.

Ἐπέστρεψαν εἰς τὸ γραφεῖον, καὶ ὁ Βίντρης ἐξηκολούθει νὰ ἐπιπλήττῃ τὸν Βίλδιν ἀποσπογγιζόμενον.

—Ἡ κράσις μου εἶναι τοιαύτη, κατὰ δυστυχίαν, ἀπεκρίνετο ὁ νέος, ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει φόβος· εἶπα κἀμμίαν παραλογίαν ἐντὸς τῆς ζάλης μου;

—Ὄχι, ὄχι! Κἀμμίαν παραλογίαν.

—Δὲν ἐνθυμοῦμαι τί ἔλεγα ὅτε διεκόπην . . .

—Ἐλέγετε . . . Ἀλλ' ἐγὼ εἰς τὴν θέσιν σας θ' ἀπέφευγα αὐτὴν τὴν ὁμιλίαν, πρὸς τὸ παρὸν τοὐλάχιστον . . . ἀφοῦ σᾶς συγκινεῖ.

—Ναί, θὰ προσέξω . . . Ἀλλὰ τί ἔλεγα ὅτε ἤρχισεν ἡ κεφαλή μου νὰ βομβῇ;

—Διὰ τὸ ψητὸν ἐλέγετε καὶ τὸ βραστὸν καὶ τὸν ζύθον ... Ἐλέγετε, νὰ κατοικῶμεν ὑπὸ τὴν αὐτὴν στέγην ὅλοι ὅσοι καὶ ἂν ἤμεθα . . .

—Ναί, ὅλοι ὅσοι καὶ ἂν ἤμεθα, ναί ... ὅλοι ὁμοῦ βομβοῦντες . . .

—Αἴ, αἴ! . . . ἀνέκραξε διακόψας ὁ Βίντρης. Σᾶς εἶπα ὅτι εἶσθε πολὺ εὐαίσθητος, πολὺ εὐπαθὴς, καὶ ὁ ἐρεθισμὸς αὐτὸς εἰμπορεῖ νὰ σᾶς βλάψῃ . . . Θέλετε πάλιν νὰ ἐξέλθωμεν;

—Ὄχι, ὄχι, εἶναι περιττόν· εἶμαι καλήτερα. Λοιπὸν, ἐπαναλαμβάνω τὴν ὁμιλίαν μου. Ὅλοι ὅσοι καὶ ἂν ἤμεθα νὰ σχηματίζωμεν εἴδός τι οἰκογενείας ... διότι ἐγὼ, κύριε Βίντρη, ὢν παιδίον, δὲν ἠσθάνθην τὴν οἰκογενειακὴν ἐκείνην ἡδονὴν, τὴν ὁποίαν ὅλα τὰ παιδία αἰσθάνονται. Ἀκολούθως προσηλώθην εἰς τὴν πτωχήν μου τὴν μητέρα, καὶ ἀφοῦ τὴν ἔχασα, μᾶλλον ἔκλινα πρὸς συνεταιρισμόν τινα, ἢ πρὸς τὸ νὰ ζῶ κατὰ μόνας. Ἄ! κύριε Βίντρη, ἡ ἰδέα, νὰ πράξω τὸ χρέος μου πρὸς τοὺς ἀπ' ἐμὲ ἐξαρτωμένους, νὰ αἰσθάνωμαι τὸ πρὸς ἐμὲ σέβας καὶ ὁμοῦ τὴν ἀγάπην των, δὲν φαντάζεσθε ὁποῖον θέλγητρον ἡ ἰδέα αὕτη λαμβάνει ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν μου πατριαρχικὸν, γλυκύτατον! Δὲν εἰξεύρω σεῖς πῶς τὸ θεωρεῖτε . . .

—Ἐγώ; ἀνέκραξεν ὁ Βίντρης· αὐτὸ σᾶς εἶναι ἀδιάφορον. Ἐγὼ τί εἶμαι εἰς αὐτὴν τὴν περίστασιν; Τίποτε. Σεῖς εἶσθε τὸ πᾶν. Εἰς ἐμὲ αὐταί σας αἱ ἰδέαι εἶναι ἀλλότριαι ὁλωσδιόλου.

—Ὦ! ἀνέκραξεν ὁ Βίλδιν ἀναφλεγόμενος παραδόξως, εἰς ἐμὲ δὲ πάλιν αὐτό μου τὸ σχέδιον παρίσταται οὐράνιον . . .

—Ἀληθινά! εἶπε διακόψας αὐτὸν ἀποτόμως ὁ τῆς Θέμιδος λειτουργός· ἀλλ' ἐγὼ, εἰς τὴν θέσιν σας, κύριε Βίλδιν, θὰ ἐπρόσεχα νὰ μὴ . . .

—Μὴ φοβεῖσθε, κύριε Βίντρη. Ἰδού· ἐξηκολούθησεν ὁ νέος λαβὼν ἀπό τινος ἐπίπλου ὀγκῶδές τι βιβλίον μουσικῆς· —αὐτὸς εἶναι ὁ Χαῖνδελ.

—Χαῖνδελ! καὶ τί πρᾶγμα εἶναι αὐτός; ἠρώτησεν ὁ Βίντρης μεμψιμοίρως πως.

—Ὁ μελοποιὸς Χαῖνδελ! . . . Μοζάρτος, Χάϋδνος, Κέντης, Γρύνης, Μενδελσῶν, ὅλων αὐτῶν τῶν μουσικοδιδασκάλων γνωρίζω τοὺς χορούς. Εἰς τὸν μικρὸν ναΐσκον τοῦ Ὀρφανοτροφείου ὑπάρχει ὅλων αὐτῶν ἡ συλλογή. Τί ὡραῖα τροπάρια! Διατί ἤγουν νὰ μὴ τὰ μάθωμεν ὁμοῦ;

—Ὁμοῦ; τί ἐννοεῖτε λέγων «ὁμοῦ;» ἀνέκραξεν ὁ Βίντρης, μὴ πλέον συνεχόμενος· ποῖος θέλετε νὰ μάθῃ αὐτὰ τὰ τροπάρια;

—Ποῖος; . . . ὁ προϊσταμένος καὶ οἱ ὑπάλληλοι.

—Ἄ, αὐτὸ διαφέρει.

Ὁ Βίντρης εἶχε φοβηθῆ μήποτε ὁ Βίλδιν τὸν ἀπεκρίνετο «ἐγὼ καὶ σύ!»

—Πῶς διαφέρει; ἐξηκολούθησεν ὁ Βίλδιν· εἶναι τὸ αὐτό. Ἡ μουσικὴ πρὸ πάντων θὰ χρησιμεύσῃ ὡς δεσμὸς ἡμῶν ὅλων. Θὰ παγαίνωμεν εἰς τὴν πλησιεςέραν ἐκκλησίαν νὰ ψάλλωμεν ὁμοῦ ἐναρμονίως· φαντάζεσθε δὲ μὲ πόσην ἔπειτα ἀγγαλλίασιν θὰ ἐπιστρέφωμεν ἐδῶ νὰ συγγευματίζωμεν. Ἀλλ' εἶναι χρεία νὰ βάλω τὸ σύστημα τοῦτο ὅσον τάχιστα εἰς ἐνέργειαν, ὥςε, ὅταν

ἔλθῃ ὁ νέος συνέταιρος καὶ καταλύσῃ εἰς τὴν οἰκίαν μου, νὰ τὸ εὕρῃ ἤδη ἀκολουθούμενον.

—Εὔχομαι καλὰς ἐκβάσεις! εἶπεν ἀνεγειρόμενος ὁ Βίντρης. Ἄρά γε καὶ ὁ Λαίδλης θὰ ἦναι συνέταιρος τοῦ Χαῖνδελ καὶ τοῦ Μαῖνδελ, καὶ αὐτῶν ὅλων τοὺς ὁποίους εἴπετε;

—Ἐλπίζω· πῶς ὄχι;

—Εἴθε νὰ εὑρεθοῦν ὅλοι αὐτοὶ οἱ κύριοι εὐχαριστημένοι. Ἐν τούτοις, χαίρετε, κύριέ μου, χαίρετε!

Καὶ συσφίγξαντες τὰς χεῖρας ἀπεχωρίσθησαν. Μόλις εἶχεν ἀναχωρήσει ὁ Βίντρης, καὶ ἠκούσθη ἡ θύρα κρουομένη· εἰσῆλθε δέ τις εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ Βίλδιν δι' ἄλλης τινὸς θύρας, ἀγούσης εἰς τὴν αἴθουσαν ὅπου ἦσαν οἱ γραμματεῖς. Ὁ εἰσελθὼν ἦτο ὁ πρῶτος τῶν ὑπηρετῶν τῆς οἰνοθήκης τοῦ Πεβλεσῶνος Ἀνεψιοῦ, ὁ Ζώης Λαίδλης αὐτὸς, ἄνθρωπος βραδὺς καὶ σκυθρωπός· ὡς ἀνθρωπίνη ἀρχιτεκτονικὴ, ἀχθοφόρος. Ἐφόρει δὲ ἐνδυμασίαν τετριμμένην, καὶ ποδίαν ἀναβαίνουσαν μέχρι τοῦ λαιμοῦ, ποδίαν ἥτις εἶχε τὴν ὄψιν καὶ σφουγγαροπάνου, καὶ δέρματος ἀπὸ ῥινόκερων.

—... Κύριε Βίλδιν, καινούργιέ μου αὐθεντικὲ, εἶπεν οὗτος μετὰ τόνου ἀκροχόλου, εἰσερχόμενος· ὅσον διὰ τὸ ἴδιον φαγητὸν καὶ τὴν ἰδίαν κατοικίαν . . .

—Τί τρέχει, Ζώη; . . .

—Ἤγουν ἐγὼ σᾶς ὁμιλῶ διὰ τὸν ἑαυτόν μου, διότι ὅσον διὰ τοὺς ἄλλους, ποτὲ δὲν ἀγαπῶ νὰ ὁμιλῶ . . . οὔτε φαγητοῦ ἐγὼ ἔχω χρείαν, οὔτε κατοικίας. Ἂν ὅμως ἐπιθυμῆτε νὰ μοῦ δίδετε κατάλυμα καὶ τροφὴν, ἔστω . . . εἰμπορῶ νὰ τρώγω κ' ἐγὼ καθὼς ὅλοι· ὅμως, μὲ συγχωρεῖτε ὅτι σᾶς λέγω, ἐμὲ δὲν μὲ μέλει ὅπου καὶ ἂν τρώγω, ὅσον μὲ μέλει τί θὰ τρώγω. Ἐδῶ θὰ τρώγουν καὶ οἱ ἄλλοι ὅλοι ὑπάλληλοι; Τὰ δύο ἄλλα παιδιὰ τῆς οἰνοθήκης, οἱ τρεῖς ἀχθοφόροι, οἱ δύο μαθηταί, οἱ ἄλλοι οἱ μὲ τὸ ἡμεροκάματον . . . ὅλοι ἤγουν ἐδῶ θὰ τρώγουν;

—Ναί, Ζώη . . . καὶ ἐλπίζω οὕτω νὰ σχηματίσωμεν ὡς μίαν ἡνωμένην οἰκογένειαν.

—Καλὰ, εἶπεν ὁ Ζώης· καλὸν θὰ ἦναι δι' αὐτούς.

—Καὶ δι' αὐτοὺς, καὶ διὰ σέ. Πῶς;

Ὁ Λαίδλης ἐκίνησε τὴν κεφαλήν.

—Εἰς ἐμὲ νὰ μὴ βάλετε βάσιν, αὐθέντη· ἐγὼ, εἰς αὐτήν μου πλέον τὴν ἡλικίαν, καὶ καθὼς αἱ περιστάσεις ἐσχημάτισαν πλέον τὸν χαρακτῆρά μου, δὲν εἰμπορῶ διὰ μιᾶς ν' ἀλλάξω . . . ν' ἀγαπήσω τὴν συναναςροφὴν μὲ πολλούς. Καὶ οἱ Πεβλεσῶν Ἀνεψιὸς, ὁσάκις μ' ἔλεγαν, «Ζώη, γίνε καὶ σὺ ὀλίγον εὔθυμος, καθὼς ὅλοι,» ἀπεκρινόμην . . . εἰξεύρεις τί τοὺς ἀπεκρινόμην; «Σεῖς κυττάζετε νὰ ἦσθε εὔθυμοι, σεῖς οἱ σὺνειθισμένοι νὰ πίνετε τὸ κρασί. Ἐγὼ μόνον ἀπὸ τοὺς πόρους τοῦ σώματός μου τὸ ῥουφῶ, καὶ τὸ κρασὶ πινόμενον κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον κάμνει ἄλλην ἐνέργειαν. Ἄλλο εἶναι, κύριοί μου, τὸ ν' ἀδειάζῃ κάνεὶς τὸ ποτῆρί του εἰς μίαν καλὴν αἴθουσαν, ζεστὴν, φωνάζων Ἵπ, οὔρρα! εἰς ὑγείαν τῶν φίλων, καὶ ἄλλο τὸ νὰ ποτίζεται μόνος του ἀπὸ τοὺς πόρους καὶ ἀπὸ τοὺς πνεύμονάς του, κάτω, εἰς τὸ βάθος μιᾶς χαμηλῆς καὶ σκοτεινῆς οἰνοθήκης, καὶ μέσα εἰς τὴν μοῦχλαν τῆς ἀτμοσφαίρας της.» Θέλω νὰ εἰπῶ ἤγουν καὶ εἰς τὴν αὐθεντιά σου· ἐγὼ ὑπῆρξα παιδὶ τῆς οἰνοθήκης εἰς ὅλην μου τὴν ζωήν· ὅλον μου τὸν νοῦν τὸν ἐξώδευσα εἰς αὐτὴν τὴν δουλειὰ, καὶ ἔγινα μάλιςα δι' αὐτὸ, καθὼς ἔγινα, ἕνα ζῶον. Δὲν σὲ λέγω κανένα ψεῦμα. Ζώη μὲ λέγουν, ἀλλὰ καὶ ζῶον εἶμαι ἀληθινά. Σκυθρωπότερον ἄνθρωπον νὰ εὕρῃς ἀπ' ἐμὲ εἶναι δύσκολον. Λοιπὸν μή σε μέλῃ τὴν αὐθεντιά σου· τραγουδεῖτε, κενόνετε μ' εὐθυμίαν τὰ ποτήριά σας. Καλὰ κάμνετε. Λέγουν ὅτι κάθε σταλαγμὸς ὅςτις πίπτει ἐπάνω σας ἐξαλείφει μίαν ῥυτίδα . . . τὸ πιστεύω. Δοκιμάσετε ὅμως νὰ μυρισθῆτε τὸ κρασὶ ἀπὸ τοὺς πόρους τοῦ σώματός σας, ὅταν δὲν ἔχετε ὄρεξιν, καὶ θὰ ἰδῆτε.

—Πολὺ μὲ λυπεῖ, Ζώη, αὐτὸ τὸ ὁποῖον μὲ λέγεις, ἀπεκρίθη ὁ Βίλδιν, ἐνῷ ἤλπιζα ὅτι θὰ ἐσχημάτιζες καὶ σὺ μίαν τάξιν μουσικῆς εἰς τὴν οἰκίαν μου.

—Ἐγὼ, αὐθέντη! ... Ὁ Ζώης εἶναι πάντοτε Ζώης· ποτὲ δὲν θὰ σοῦ καθήσῃ νὰ μελετᾷ ἁρμονίας· ὅσον δι' αὐτὸ νὰ ἦσθε βέβαιος. Ἔξω ἀπὸ τὰ ὑπόγειά μου, ἄλλο δὲν εἰμπορῶ νὰ ἦμαι, παρὰ μία μηχανὴ ἥτις μόνον εἰξεύρει νὰ καταπίνῃ. Ὁ στόμαχός μου εἶναι γνερός. Ὅμως σᾶς εὐχαριστῶ, νέε μου αὐθέντη, ὅτι μ' ἐνομίσετε ἄξιον νὰ τρώγω εἰς τὸ τραπέζι σας.

—Ὦ, αὐτὸ εἶναι ἀναπόφευκτον, Ζώη.

—Ἂς ἦναι . . . Ἀλλὰ θὰ λάβετε τῳόντι σύντροφον εἰς τὸ κατάςημα καὶ ἕνα ἄλλον νέον, τὸν Γεώργιον Βένδαλ, καθὼς ἀκούω;

—Ναί.

—Ἀκόμη μία μεταβολή. Κυττάζετε τοὐλάχιστον μὴν ἀλλάξετε καὶ τὸ ὄνομα τοῦ καταςήματος. Φθάνει ὅτι τὸ ἠλλάξατε μίαν φοράν· μὴ τὸ κάμετε ἄλλοτε. Μάλιςα, καλήτερα θὰ ἦταν ἂν ἀφίνετε νὰ τρέχῃ ἡ ἐπωνυμία «Πεβλεσὼν καὶ Συντροφία», ἥτις ὑπῆρξε πάντοτε καλότυχη. Ὅταν ἡ τύχη ἦναι καλὴ, δὲν πρέπει κάνεὶς νὰ τὴν μετακινῇ.

—Ὄχι, Ζώη, τ' ὄνομα θὰ τὸ διατηρήσω ἀμετάβλητον.

—Χαίρομαι δι' αὐτὸ, κύριε Βίλδιν, καὶ σᾶς προσκυνῶ. Ὅμως καλήτερα θὰ ἦταν ἂν ἀφίνετε νὰ τρέχῃ ἡ ἐπωνυμία «Πεβλεσὼν καὶ συντροφία.» Κάπως θὰ ἦταν καλήτερα.

—

ΕΙΣΑΓΕΤΑΙ Η ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ.

Τὴν ἐπιοῦσαν, ὁ Οὐάλτερος Βίλδιν ἐκάθητο εἰς τὸ ἑστιατόριον περιμένων τὰς γυναῖκας αἵτινες, εἰδοποιηθεῖσαι διὰ τῶν ἐφημερίδων, ἔμελλον νὰ προσέλθωσιν ἐπιζητοῦσαι τὴν ὑψηλὴν ὑπηρεσίαν οἰκονόμου ἐν τῇ οἰκίᾳ του. Τὸ ἑστιατόριον τοῦτο ἦτο πανταχόθεν σανιδόφραχτον· τὸ ἔδαφός του ἐκ δρυὸς, σκεπασμένον διὰ σμυρναϊκοῦ τάπητος πεπαλαιωμένου· τὰ δ' ἔπιπλα ἐκ μελανοβαφοῦς ἀκαΐου ξύλου (acajou), ἔπιπλα μακρὰς παρασχόντα ἐκδουλεύσεις, καὶ πολλάκις ἐπὶ ἄρχοντος Πεβλεσῶνος λαβόντα τὸν ἀνακαινιστὴν τῆς βερενίκης ἀσπασμόν. Ἡ μεγάλη ἀγγοθήκη πολλῶν εἶχε γίνει ἐπιμάρτυρ γευμάτων πραγματευτικῶν, κατὰ τὰ ὁποῖα ὁ Πεβλεσὼν Ἀνεψιὸς ἐφέρετο γενναῖος πρὸς τοὺς πελάτας του, ἐπειδὴ οὗτος ἐπρέσβευε τὴν ἀρχὴν, ὅτι ὁ καλὸς ἔμπορος πρέπει νὰ δίδῃ ἀφειδῶς ὢν ὅπως λάβῃ ὄρνιθα. Τρία μεγάλα πύραυνα ἐκοιμῶντο ὑπὸ τὴν μεγάλην ἑστίαν, ἥτις σχεδὸν ἐφράττετο ὑπ' αὐτῶν καὶ τινος οἰνοθήκης ἐχούσης σαρκοφάγου σχῆμα· πραγματικῶς δὲ εἰς τὸν καιρόν της ἄπειρα ποτὰ εἶχον ταφῇ ἐντὸς αὐτῆς. Ἀλλ' ἀφότου ὁ ῥοδοκόκκινος ἐκεῖνος καὶ ὁλοςρόγγυλος καὶ τὴν μεγάλην φενάκην φορῶν ἄγαμος γέρων, οὔτινος ἡ εἰκὼν ἐκρέματο εἰς τὸν τοῖχον, ἄνωθεν τῆς μεγαλοπρεποῦς ἀγγοθήκης (ἦτο δὲ οὗτος ὁ Πε-

βλεσῶν, —ὄχι ὅμως ὁ ἀνεψιός), ἀφότου, λέγομεν, ἠβουλήθη καὶ αὐτὸς νὰ κατοικήσῃ ἐντὸς σαρκοφάγου, τὰ πύραυνα ταῦτα ἀπέμειναν ψυχρά, ὡς ἔκειτο ψυχρὸς καὶ ὁ γηραιὸς ἔμπορος.

Καὶ πᾶν ἄλλο δὲ τοῦ παλαιοῦ τούτου καταλύματος ἐφαίνετο ἀπηρχαιωμένον καὶ παγετῶδες. Οἱ δύο μέλανες καί που χρυσοῖ γρῦφοι οἵτινες ὑπεβάσταζον τὰς λυχνίας, χύνοντες ἀπὸ τοῦ στόματός των ἀλύσεις ἐχούσας εἰς τὰ ἄκρα των σφαίρας μελαίνας, παρίσταντο ὡς ἐξαιτούμενοι οἶκτον, ὅτι ἀπὸ τοσούτου ἤδη χρόνου ἐτήρουν τὴν ἐπαχθῆ ἐκείνην θέσιν. Ἤλλασσον οἱ οἰκοδεσπόται, καὶ αὐτοὶ παρητοῦντο πάντοτε δέσμιοι!

Κατ' ἐκείνην τὴν θερινὴν πρωΐαν, συνέβη τι ἀληθῶς θαυμάσιον, ὅσον ἡ ἀνακάλυψις τοῦ νέου κόσμου ὑπὸ τοῦ γηραιοῦ Κολόμβου. Ὁ οὐρανὸς ἀνεκάλυψε τέλος ἐκ τοῦ ὕψους του διὰ τῶν ἐπιμόνων του βλεμμάτων τὴν Τρίοδον τῶν Κουζουλῶν. Εἰσέδυσε μέχρις αὐτῆς τὸ φῶς καὶ ἡ θερμότης του. Μία τῶν ἀκτίνων του ἦλθε καὶ διεχύθη ἐπὶ τῆς εἰκόνος γυναικός τινος, εἰκόνος κρεμαμένης ἄνω τῆς ἑστίας, καὶ ἀποτελούσης, μετὰ τῆς τοῦ θείου Πεβλεσῶνος, τὸν μόνον ζολισμὸν τοῦ ἑστιατορίου.

Ὁ Βίλδιν παρετήρει τὴν ζωγραφίαν ταύτην.

— Ἡ μήτηρ μου εἰκοσιπενταετὴς, ἔλεγε καθ' ἑαυτόν.

Καὶ οἱ ὀφθαλμοί του ἠκολούθουν γεγηθότως τὴν εὐλογημένην ἀκτῖνα . . . Δύο εἰκόνας τῆς γυναικὸς ταύτης εἶχε· ταύτην μὲν, παριστῶσαν αὐτὴν εἰς ὅλον τὸ κάλλος καὶ τὴν νεότητα, ἐξέθεσεν ἐν τῷ ἑστιατορίῳ, διὰ νὰ βλέπωσιν οἱ ξένοι, τὴν δ' ἄλλην, ὅπου παρίστατο ἡ αὐτὴ γυνὴ πεντηκοντοῦτις, ὅτε ἀπέθανεν, εἶχεν εἰς τὸν κοιτῶνά του, ὡς ἐνθύμιον μετὰ τοῦ ὁποίου ἤθελε νὰ ζῇ διὰ βίου . . .

—Τί θέλεις, Ἰάρβη;

Τὴν ἐρώτησιν ταύτην ἀπέτεινε πρὸς ἕνα τῶν γραμματέων του, τοῦ ὁποίου ἡ κεφαλὴ προέκυψε διὰ τῆς ἡμιηνεωγμένης θύρας.

—Ἦλθα, κύριε, νὰ σᾶς εἰπῶ ὅτι εἶναι δέκα ὧραι ὁσονούπω, καὶ ὅτι εἰς τὸ γραφεῖον ἦλθαν γυναῖκες πολλαὶ, καὶ κάθηνται περιμένουσαι.

—Πολλαὶ λέγεις; ἀνέκραξεν ὁ Βίλδιν ἐρυθριῶν καὶ συγχρόνως ὠχριῶν. Κάλλιον θὰ ἦτο ἂν τὰς εἶχα ὅταν ἦσαν μόνον μία ἢ δύο. Ὑπομονή· κάμε με τὴν χάριν, Ἰάρβη, νὰ τὰς εἰσάξῃς μίαν πρὸς μίαν, ἀρχίζων ἀπὸ τῆς ἐλθούσης πρὸ τῶν ἄλλων, κατὰ τάξιν.

Τοῦτο δ' εἰπὼν, μετέβη ὄπισθεν τῆς τραπέζης, κατεκάθησεν εἰς τὴν θρονίδα του, ἔθεσεν ἐνώπιόν του μέγα τι μελανοδοχεῖον, καὶ ἔκραξε νὰ εἰσέλθωσιν αἱ προσφερόμεναι.

Συνέβη δὲ εἰς αὐτὸν ὅ,τι πάντως συμβαίνει ἐν παρομοίᾳ περιστάσει εἰς πάντα ἄγαμον ἄνδρα, τοῦ ὁποίου εἶναι γνωστὴ ἡ εὐπορία. Εἶδεν ὁ Βίλδιν διερχομένας ἔμπροσθέν του τὸ σύνηθες εἶδος τῶν εἰδεχθῶν γυναικείων προσώπων, καὶ τὸ σύνηθες εἶδος τῶν ὑπερμέτρως συμπαθητικῶν. Καὶ πρώτη μὲν παρουσιάσθη ἡ σύζυγος βωδεμπόρου τινὸς, μὲ ἀπόφασιν νὰ τὸν βάλῃ παντὶ τρόπῳ εἰς τοὺς βρόχους της· καὶ ἔσφιγγε λοιπὸν ὑπὸ τὴν μασχάλην της τὸ ἀλεξιβρόχιόν της, ὡς τὸ ἀλεξιβρόχιον τοῦτο νὰ ἦτο αὐτὸς ὁ Βίλδιν, κρατούμενος ἤδη εἰς τοὺς ὄνυχάς της. Μετ' αὐτὴν ἐπῆλθον ἱκαναὶ γεροντοκόραι ἐφωδιασμέναι διὰ πιστοποιητικῶν κληρικῶν, μαρτυρούντων ὅτι ἡ θεολογία δὲν ταῖς ἦτο πρᾶγμα διόλου ξένον· ἔπειτα νέαι, παρουσιαζόμεναι εἰς τὸν Βίλδιν ὀρθὰ κοπτὰ ὡς νύμφαι ἑτοιμόταται. Ἦλθον προσέτι καὶ γυναῖκες ἐξ ἐπαγγέλματος οἰκονόμοι, ἀρειμάνιον ἔχουσαι ἦθος, καὶ ὑποβαλοῦσαι αὐτὸν εἰς τακτικὴν ἀνάκρισιν τῶν ἠθῶν καὶ τῶν ἕξεών του· μαρασμώδεις ἄλλαι ἀσθενεῖς, πρὸς τὰς ὁποίας ὁ περὶ μισθοῦ λόγος ἦτο πρᾶγμα δευτερεῦον, διότι πρὸ πάντων αὗται ἐζήτουν τὰς ἀνέσεις οἰκιακοῦ τινος νοσοκομείου· καὶ τέλος ἄλλαι, πλάσματα πλήρη εὐαισθησίας, βάλλουσαι τοὺς κλαυθμοὺς ἅμα ταῖς ἀπέτεινεν ὁ Βίλδιν ἐρώτησίν τινα, καὶ πρὸς τὰς ὁποίας ἐδέησε νὰ δώσῃ ἱκανὰ ποτήρια ὕδατος μετὰ ζαχάρεως ὅπως ἡσυχάσωσι, κτλ. Σχεδὸν ὁ Βίλδιν εἶχεν ἀπελπισθῆ, ὅτε παρουσιάσθη καί τις ἄλλη νέηλυς. Αὕτη ἦτο ἕως πεντηκοντοῦτις, καίτοι εἶχε στιγμὰς καθ' ἃς ἐφαίνετο νεωτέρα, ὅτε παραδείγματος χάριν ἐμειδία. Ἡ μορφή της εἶχέ τινα ἀξιοπαρατήρητον ἔκφρασιν εὐθυμίας γαληνίου, δηλωτικὴν χαρακτῆρος ἀείποτε ἀναλλοιώτου. Ἤρεσκεν ἡ γυνὴ αὕτη οὕτως ἔχουσα· καὶ αὐτὸς δὲ τῆς φωνῆς της ὁ ἦχος διετέλει εἰς ἁρμονίαν μετὰ τῆς συμπεριφορᾶς της τελείαν. Ὁ Βίλδιν ἐπέστησε τὴν ἐκλογήν του ἐπ' αὐτῆς, ὅτε μάλιστα πρὸς τὴν ἐρώτησίν του, — «Τί ὄνομα νὰ γράψω, κυρία;» τὴν ἤκουσεν ἀποκρινομένην, — «Ὀνομάζομαι Σάῤῥα Γολδοστάρβη. Ὁ σύζυγός μου ἀπέθανε πρὸ πολλῶν ἐτῶν. Εἶμαι ἄτεκνος.

Ἀνεγείρας τοὺς ὀφθαλμούς του ὁ Βίλδιν πρὸς τὴν γυναῖκα ταύτην, ἀφοῦ ἐσημείωσε τὸ ὄνομά της, τὴν εἶδε περιφερουσαν τὰ βλέμματά της περὶ τὴν αἴθουσαν.

—Μὲ συγχωρεῖτε ἀκόμη ὀλίγας τινὰς ἐρωτήσεις νὰ σᾶς κάμω; εἶπε πρὸς αὐτήν.

—Καὶ βέβαια, κύριε· ἂν δὲν ἤθελα νὰ ἐρωτηθῶ, δὲν θὰ ἠρχόμην ἐδῶ.

—Ἐξετελέσετε ποτὲ ἔργα οἰκονόμου εἰς κάμμίαν ἄλλην οἰκίαν;

—Μόνον μίαν φοράν. Ὑπηρέτησα μίαν κυρίαν χήραν δώδεκα ἔτη. Ἡ δυστυχὴς, ἦτο ἀσθενὴς καὶ ἀπέθανε πρὸ ὀλίγου· διὰ τοῦτο καὶ φορῶ αὐτὰ τὰ μαῦρα.

—Πιστεύω ὅτι αὐτὴ ἡ κυρία θὰ σᾶς ἄφησεν ἄρισα συστατικά . . . ἠρώτησεν ὁ Βίλδιν.

—Νομίζω ὅτι, τῳόντι, τὰ συστατικὰ τὰ ὁποῖα ἔχω εἶναι πολὺ καλά· μάλιστα, διὰ νὰ σᾶς ἀπαλλάξω τοῦ νὰ χάνετε καιρὸν καὶ κόπον, ἐστοχάσθην νὰ σᾶς φέρω τὰ ὀνόματα καὶ τὰς διευθύνσεις τῶν ἀνθρώπων μὲ τοὺς ὁποίους ἡ κυρία ἐκείνη εἶχε σχέσεις, καὶ εἶναι αὐτά.

Ἀπέθεσε δ' ἐπὶ τῆς τραπέζης μίαν σημείωσιν.

—Κυρία Γολδοστάρβη, εἶπεν ὁ Βίλδιν, λαβὼν τὴν σημείωσιν· πρᾶγμα παράδοξον! . . . Σᾶς βλέπω, καὶ οἱ τρόποι σας, ὁ ἦχος τῆς φωνῆς σας, μοῦ ἐνθυμίζουν ὅμοια, ἀπαράλλακτα . . . Τῇ ἀληθείᾳ, ἂν καὶ αὐτὴν τὴν στιγμὴν δὲν εἰμπορῶ νὰ διακρίνω ἀκριβῶς τί συμβαίνει εἰς τὸν νοῦν μου . . . τὸ ἦθός σας, ἡ συμπεριφορά σας εἶναι τὰ αὐτὰ καθὼς τὰ εἶχε μία τις γνωστή μου . . . Σπεύδω νὰ προσθέσω ὅτι αὐτὴ ἡ περὶ τῆς ὁποίας λέγω ἦτο καλὴ καγαθὴ γυνή.

Καὶ συγχρόνως ἔῤῥιπτεν ἐκ πλαγίου τὸ βλέμμα του πρὸς τὴν μέλλουσάν του οἰκονόμον.

—Ὅμως, μόνον πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἐξ αὐτῆς τῆς γυναικὸς ἐνθυμοῦμαι εἶναι ἡ ἀγαθότης καὶ ἡ χάρις της. Αἱ ἀναμνήσεις ἐξαλείφονται, ὡς γινώσκετε, σβυνόμεναι ὀλίγον κατ' ὀλίγον, καθὼς τὰ ὄνειρα. Δὲν εἰξεύρω, κυρία Γολδοστάρβη, σεῖς τί λέγετε περὶ τούτου;

Ὡς φαίνεται, καὶ ἡ γυνὴ αὕτη εὑρίσκετο εἰς τὴν αὐτὴν ἀπορίαν, διότι ἀπήντησε μόνον διὰ καταφατικοῦ νεύματος.

Ὁ Βίλδιν ἀκολούθως τὴν παρεκάλεσε νὰ ἐπιστρέψῃ μετὰ τρεῖς ὥρας.

Αἱ περὶ αὐτῆς πληροφορίαι, ὅσας ἐζήτησεν, ἦσαν ἐξαίρετοι. Κατ' αὐτὴν λοιπὸν ἐκείνην τὴν ἡμέραν καὶ συνεφώνησε μετ' αὐτῆς περὶ τοῦ μισθοῦ, καὶ οὕτω τὴν ἐπαύριον ἡ κυρία Γολδοστάρβη ἦλθε καὶ κατέλυσεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Βίλδιν, ὡς οἰκονόμος αὐτοῦ.

(Τὴν συνέχειαν εἰς τὸ προσεχές.)

ΟΙ ΙΝΔΙΚΟΙ ΠΕΠΛΟΙ.

Οἱ Ἰνδοὶ κατασκευάζουσι τοὺς καλοὺς καὶ βαρυτίμους ἐκείνους πέπλους, κοινῶς λεγομένους σάλια, διὰ τῶν ὁποίων αἱ Εὐρωπαῖαι σκεπάζουσι τοὺς ὤμους. Οἱ πέπλοι οὗτοι ὑφαίνονται διὰ κερκίδων ἀκοντιζομένων διὰ τῆς χειρός· ὅσα χρώματα, τόσαι κερκίδες. Διὰ τοῦτο ἡ ἐργασία αὕτη τῶν Ἰνδῶν εἶναι μακρὰ καὶ πολυδάπανος. Ἀλλ' ἡ μακρὰ πεῖρα τῶν ὑφαντῶν, καὶ ἡ ἐπιτηδειότης τῶν βαφέων, ἐπὶ πολὺν ἔτι χρόνον θὰ καθιστῶσι τὰ προϊόντα ταῦτα ἐπιζήτητα ἐν Εὐρώπῃ, καὶ μεθ' ὅλα των τὰ ἐλαττώματα, ἅτινα εἶναι ἡ σφραγὶς αὐτῶν, ὡς οὕτως εἰπεῖν· διότι οἱ πέπλοι οὗτοι ἔχουσι χρείαν ῥαφῆς πρὸς συνένωσιν τῶν διαφόρων τεμαχίων ἐξ ὧν συντίθενται· τοῦτο δὲ θεωρεῖται ὡς μέγα ἐλάττωμα ἐν τῇ ὑφαντικῇ τέχνῃ.

Εἰς βιβλίον τι ἀρχαῖον, τοῦ ὁποίου συγγραφεὺς ὑποτίθεται ὁ Ἀριστοτέλης, «περὶ θαυμασίων» ἐπιγραφόμενον, ἀπαντᾶται ἡ περιγραφὴ ἱματίου τινὸς, εἰκαζομένου ὡς ἰνδικοῦ πέπλου. Ἰδοὺ τὸ χωρίον τοῦτο μεταπεφρασμένον, ἐξ οὗ μανθάνομεν καὶ ὅτι ἔκτοτε ἐγίνοντο ἐκθέσεις βιομηχανικῶν προϊόντων, ὁποῖαι σήμερον.

«Λέγεται ὅτι κατεσκευάσθη διὰ τὸν Συβαρίτην Ἀντισθένην ἱμάτιόν τι τοσοῦτον μεγαλοπρεπὲς, ὥστε ἐθεωρήθη ὡς ἄξιον νὰ ἐκτεθῇ εἰς τὴν ἑορτὴν τῆς Λακινιάδος Ἥρας, ὅπου παραγίνεται ἅπασα ἡ Ἰταλία, καὶ ὅτι ἐθαυμάσθη αὐτόθι ὑπὲρ πᾶν ἄλλο. Τὸ ἱμάτιον τοῦτο περιῆλθεν ἀκολούθως εἰς τὰς χεῖρας Διονυσίου τοῦ Πρεσβυτέρου, πωλήσαντος αὐτὸ εἰς τοὺς Καρχηδονίους ἀντὶ ταλάντων 120 (660,000 φράγκων γαλλικῶν). Ἦτο δὲ πορφυροῦν καὶ ἐσχηματίζε τετράγωνον δεκαπέντε πήχεων ἐξ ἑκάστης πλευρᾶς, ἄνωθεν δ' ἕως κάτω ἦτο κεκοσμημένον διὰ προσώπων ἐν αὐτῷ συνυφασμένων. Καὶ ἐπάνω μὲν ἐφαίνοντο τὰ ἱερὰ ζῴδια τῶν Σουσίων, κάτω δὲ τὰ τῶν Περσῶν· ἐν τῷ μέσῳ δὲ παρίσταντο ὁ Ζεὺς, ἡ Θέμις, ἡ Ἀθηνᾶ, ὁ Ἀπόλλων καὶ ἡ Ἀφροδίτη· εἰς δὲ τὰ δύο ἄκρα ὁ Ἀλκισθένης καὶ ἡ Σύβαρις, δὶς ταῦτα ἐπαναλαμβανόμενα.»

Τὸ ὕφασμα τοῦτο βεβαίως δὲν ἦτο τάπης, ἀφοῦ καλεῖται ἱμάτιον· οὔτε φόρεμα κεκομμένον καὶ ἐῤῥαμμένον, ἀφοῦ ἀκέραιον ἐξετέθη· τί ἄλλο λοιπὸν ἦτο εἰμὴ πέπλος; Ἐκ τοῦ ὅτι δὲ παρίστα τὰ ἱερὰ ζῴδια τῶν Σουσίων καὶ Περσῶν, συμπεραίνεται ὅτι ἦτο καταγωγῆς ἰνδικῆς, διότι οὗτοι, γείτονες ὄντες τῶν Ἰνδῶν, καὶ ἀκμάζοντες κατὰ τοὺς καιροὺς ἐκείνους, πάντως ἐπεκράτουν αὐτῶν.

Κατὰ τὸν Ἀθήναιον, ἀναφέροντα μέρος τῆς ἀνωτέρω περικοπῆς, τὸ ὕφασμα τοῦτο περιεγράφη καὶ παρ' ἄλλου τινὸς συγγραφέως, τοῦ Πολέμωνος, ἐν βιβλίῳ ἐπιγραφομένῳ «Περὶ τῶν ἐν Καρχηδόνι πέπλων». Τί ἦσαν οἱ πέπλοι οὗτοι; Πρὸς τί τοὺς συνέλεξαν οἱ Καρχηδόνιοι; Ἡ λύσις τῶν ἀπορίων τούτων ἠδύνατο πολὺ νὰ φωτίσῃ ἡμᾶς ἐπὶ τοῦ προκειμένου.

Ὁ Πολέμων οὗτος εἶχε γράψει καὶ ἄλλα βιβλία, ἐξ ὧν ἐπωνομάσθη Περιηγητής. Δυστυχῶς, οὐδὲν ἐξ αὐτῶν τῶν πονημάτων σώζεται· ἀναφέρεται δὲ μόνον ἓν βιβλίον περὶ τῶν ζωγράφων, δύο βιβλία περὶ τῶν ἱερῶν ἀναθημάτων τοῦ ἐν Δελφοῖς ναοῦ καὶ τῆς τῶν Ἀθηνῶν ἀκροπόλεως, καὶ ἓν ἕτερον περὶ τῶν εἰκόνων τῶν εὑρισκομένων εἰς τὴν Σικυῶνα. Αὗται ἦσαν συνηγμέναι εἰς στοὰν καλουμένην Ποικίλην, ὡς ἡ ἐν Ἀθήναις, ἔνθα ὁ περίφημος πίναξ τῆς ἐν Μαραθῶνι μάχης. Ὥστε ἡ ἀκρόπολις τῶν Ἀθηνῶν καὶ ὁ ἐν Δελφοῖς ναὸς, ὡς ἔγεμον ἀριστουργημάτων πάσης τέχνης, ἦσαν ἐν ταὐτῷ καὶ ἀληθῆ μουσεῖα. Δὲν δυνάμεθα λοιπὸν νὰ εἰκάσωμεν τὸ αὐτὸ καὶ περὶ τῆς ἐν Καρχηδόνι συλλογῆς πέπλων; Φαίνεται πιθανώτατον. Ἀλλ' ἐπὶ τίνι σκοπῷ ἡ συλλογὴ ὑφασμάτων ἐν τῇ Καρχηδόνι; Ἴσως ἵνα ἔχωσι τὰ ἐργοστάσια τῆς ἐμπορικωτάτης ἐκείνης πόλεως ὑποδείγματα ἐν αὐτοῖς. Εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ Καρχηδὼν εἶχε μέγα ἐμπόριον ἐξαγωγῆς. Ἄλλως, ἐξ ἁπλοῦ ἔρωτος πρὸς τὴν καλλιτεχνίαν, οἱ Καρχηδόνιοι, ὁ φιλάργυρος ἐκεῖνος λαὸς, δὲν θὰ ἐδαπάνων βεβαίως 660,000 φράγκων πρὸς ἀπόκτησιν ἑνὸς μικροῦ ὑφάσματος. Ἐδαπάνησαν λοιπὸν τοσαῦτα ἐπειδὴ ἔμελλον νὰ καρπωθῶσι τὰ ἐργοστάσιά των ἐξ αὐτοῦ. Οὕτως ἐξηγεῖται τὸ πρᾶγμα. Ὁσάκις ἐπρόκειτο περὶ τοιούτων ἐξόδων, ἡ τότε βασιλὶς τῆς βιομηχανίας καὶ τοῦ ἐμπορίου οὐδεμιᾶς θυσίας ἐφείδετο.

Ἀλλὰ τίς ἦτο κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἡ ἡλικία τοῦ πολυτίμου ὑφάσματος τούτου;

Ἡ Σύβαρις, πόλις τῆς κάτω Ἰταλίας ἐπὶ τοῦ Ταραντίνου κόλπου, κατεστράφη ὑπὸ τῶν Κροτωνιατῶν ἐν ἔτει 510 πρὸ Χριστοῦ. Μετὰ τὴν καταστροφὴν ταύτην, πῶς εἶναι πιστευτὸν ὅτι εὑρίσκετό τις τῶν πολιτῶν τῆς Συβάρεως διαιτώμενος μεθ' ὅσης πολυτελείας ὁ Ἀλκισθένης! Καὶ ἂν ὅμως παραδεχθῶμεν ὅτι ὁ ἀνὴρ οὗτος διέφυγε τὸν γενικὸν ὄλεθρον τῶν συμπολιτῶν του, δὲν δυνάμεθα νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ἔζη ἕως μετὰ τὰ 480. Ἀφ' ἑτέρου, Διονύσιος ὁ Πρεσβύτερος ἐβασίλευσεν ἐν Συρακούσαις ἀπὸ τοῦ 405 μέχρι τοῦ 368. Ἐὰν ἀπέκτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἱμάτιον ἐν τῷ διαστήματι τούτῳ, τὸ ὕφασμα εἶχε τοὐλάχιστον ἑνὸς αἰῶνος ἡλικίαν ὅτε ἠγοράσθη ὑπὸ τῶν Καρχηδονίων, καὶ ἑνὸς καὶ ἡμίσεως ὅτε ἐγράφη τὸ εἰς τὸν Ἀριστοτέλην ἀποδιδόμενον βιβλίον. Τέλος, ὅτε περιέγραψεν αὐτὸ ὁ Πολέμων, θὰ ἦτο τοὐλάχιστον τριακοσίων ἐτῶν. Καὶ ὅμως εἰκάζεται ὑπὸ τῶν ἀρχαιολόγων ὅτι ἐσώζετο καὶ πολὺ μετὰ ταῦτα.

Μετακομισθὲν εἰς Ῥώμην ὑπὸ Σκιπίωνος τοῦ Αἰμιλιανοῦ μετὰ τῶν λαφύρων τῆς ἀφρικανῆς πόλεως, ἐν ἔτει 146 π. Χ, πάλιν μετὰ 24 ἔτη ἐπεστράφη εἰς τὴν γῆν τῆς Ἀφρικῆς ὑπὸ Γαΐου Γράκχου, ἵνα ἐνδυθῇ αὐτὸ ἡ θεὰ Οὐρανία (Cœlestis), ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς ὁποίας οὗτος εἶχε τάξει τὴν ἀποικίαν τῶν Ῥωμαίων εἰς Καρχηδόνα. Ἔπειτα τὸ μετέφερεν εἰς Ῥώμην ὁ Ἡλιογάβαλος διὰ τὴν γελοίαν τελετὴν τοῦ γάμου τῆς θεᾶς ταύτης μετὰ τοῦ θεοῦ Ἡλίου, μεθ' ἣν τελετὴν πάλιν ἐπεστράφη εἰς Καρχηδόνα, ἧς οἱ κάτοικοι ἐνέδυσαν ἀκολούθως δι' αὐτοῦ τὸν Κέλσον, ἀναγορεύοντες αὐτὸν αὐτοκράτορα. Φαίνεται δὲ ὅτι ἠφανίσθη τὸ ἱμάτιον ἐν ἔτει 421 μ. Χ., ὅτε οἱ χριστιανοὶ κατηδάφισαν τὸν ναὸν τῆς Οὐρανίας. Διετηρήθη λοιπὸν ὑπὲρ τὰ

ἐννεακόσια ἔτη. Ὑφανθὲν εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Ἰμάου (τῶν Ἰμαλαίων ὀρέων τῆς Ἰνδικῆς) διῆλθε τὴν Ἀσίαν, διέπλευσε τὴν Μεσόγειον, καὶ ἀφίχθη εἰς τὴν νότιον Ἰταλίαν. Ἐκεῖθεν μετεκομίσθη εἰς Σικελίαν, ἔπειτα εἰς Καρχηδόνα, ἐπέστρεψεν εἰς Ῥώμην δὶς, καὶ οὕτως ἐποντοπόρησεν ἑπτάκις. Ἐπὶ τῆς μακρᾶς διατηρήσεώς του, κατέχει μάρτυς τῆς πτώσεως πολλῶν Κρατῶν· τῆς Συβάρεως καὶ τῆς Κρότωνος, αἵτινες ἐπὶ τῆς ἀκμῆς των ἐστηρίζοντο ἐπὶ ἑκατοντάδων χιλιάδων μαχητῶν, τῶν Συρακουσῶν καὶ τοῦ Ἀκράγαντος, τῆς Σπάρτης καὶ τῶν Ἀθηνῶν, τοῦ Κράτους τῶν Περσῶν καὶ τοῦ τοῦ Ἀλεξάνδρου, τῆς Τύρου καὶ τῆς Φοινίκης. Ὅλα τὰ ἰσχυρὰ ταῦτα κράτη ἔπεσον, καὶ τὸ ἐλαφρὸν στολίδιον τοῦτο, τὸ σύγχρονον τοῦ παρελθόντος μεγαλείου των, ἐσώζετο ἔτι.

Οἱ ἰνδικοὶ πέπλοι ἔχουσι πλάτος 1 μέτρου καὶ 20, ἕως 1 μέτρου καὶ 25 ἑκατοστῶν. Εἰς ἕκαστον πέπλον ἐργάζονται συγχρόνως τρεῖς τεχνῖται, καθήμενοι ἐπὶ ἑδωλίου ἔχοντος μῆκος ὅσον καὶ ὁ κύλινδρος πέριξ τοῦ ὁποίου εἶναι τυλιγμένη ἡ ἄλυσος. Ὁ κύλινδρος οὗτος στρέφεται περὶ τὸν ἄξονα αὐτοῦ. Ἕκαστος τῶν ἐργατῶν ἔχει ἑξήκοντα τοὐλάχιστον κερκίδας, τὰς ὁποίας κινεῖ μετὰ πλείστης ταχυχειρίας, ἐὰν ἦναι ἐκ τῶν ἀξιοτέρων. Ἐν γένει δὲ ὁ ἐπιτηδειότερος τῶν τριῶν κάθηται ἐν τῷ μέσῳ, καὶ ἐνῷ ἐργάζεται, προσέχει καὶ εἰς τὴν ἐργασίαν τῶν δύο παρακαθημένων, τοὺς ὁποίους ἐξελέγχει, συμβουλεύει ἢ ὁδηγεῖ. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς, πολλάκις ἐρχόμενος εἰς ἀπορίαν, ῥίπτει τὸ βλέμμα ἐπὶ σχεδίου γεγραμμένου διὰ καλάμου, καὶ ἐμφαίνοντος τὸ σχῆμα τῶν κλαδίων τὰ ὁποῖα ὑφαίνει· ἐπειδὴ ἐρ-

Ὕφανσις τῶν ἰνδικῶν πέπλων (σαλίων).

γαζόμενος βλέπει μόνον τὸ ἀντίστροφον τοῦ ἔργου, καὶ εἰς τὸ ἀντίστροφον τοῦτο φαίνονται συγκεχυμένα τὰ νήματα.

Ἐὰν ἦναι ἔτι πρωτόπειρος, ἔχει ἐνώπιόν του παλαιόν τι χειρόγραφον, ῥυπαρώτατον ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καὶ ἐσχισμένον, καὶ ἐξ αὐτοῦ ὁδηγεῖται τίνας ἀτράκτους νὰ μεταχειρισθῇ, καὶ πόσους μίτους νὰ συλλάβῃ ἑκάστοτε.

Καθὼς αἱ λέξεις πάσης γλώσσης συντίθενται ἐξ ὡρισμένου τινὸς ἀριθμοῦ γραμμάτων ἢ συλλαβῶν, οὕτω καὶ τὰ κλαδία τῶν πέπλων τῆς Κασμίρης διαγράφονται ἐκ στοιχειωδῶν τινων σχημάτων, ὧν αἱ διάφοροι συνθέσεις πολλαπλασιάζουσιν αὐτὰ ἐπ' ἄπειρον. Τὰ παιδία ἅτινα ἐργάζονται ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν ἐπιτηδειοτέρου τινὸς ἐργάτου, μανθάνουν νὰ συλλαβίζωσι τὰς λέξεις τῆς διαλέκτου ταύτης, ἀναγινώσκοντα αὐτάς. Προφέρουν ὅ,τι καὶ ἂν ἐκτελῶσι, καὶ προφέρουν μεθ' ὅσης ταχύτητος κινοῦνται αἱ χεῖρες, τὰς ὁποίας ἡ γλῶσσα προφθάνει πάντοτε· ὁ δὲ διδάσκαλος, γινώσκων τὸ μάθημά των ἐκ στήθους, τοὺς διακόπτει ἅμα ὡς ἀκούσῃ λάθος τι, καὶ τοὺς ἐπαναφέρει εἰς τὴν ὀρθὴν ὁδόν.

Βεβαιοῦσιν οἱ περιηγηταὶ ὅτι, εἰς μόνην τὴν πόλιν Κασμίρην, ἀριθμοῦνται 120,000 ἐργατῶν, ἐνασχολουμένων εἰς ὕφανσιν πέπλων τοιούτων.

Ἡ εἰκὼν ἡμῶν παριστᾷ τοὺς τεχνίτας τούτους εἰς τὸ ἔργον· εἰς ἀπόστασιν δὲ διακρίνεται ὁ ἔμπορος ὅστις ἔχει αὐτοὺς ὑπομίσθους. Ἔρχεται ἴσως νὰ ἐπιθεωρήσῃ τὴν ἐργασίαν των μεταξὺ δύο ὑπηρετῶν, ὧν ὁ εἷς βαστάζει ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς τοῦ κυρίου του πέτασον, προφυλάττοντα ἀπὸ τῶν φλογερῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου τῆς Ἰνδικῆς.

ΒΟΑΣ Ο ΓΙΓΑΣ.

Εἰς τὴν Βρασιλίαν εὑρίσκεται τὸ φοβερὸν τοῦτο ἑρπετόν· συχνάζει δὲ εἰς τὰς μεγάλας λίμνας τοῦ Ματογρόσσου, τῆς Γογίας (Goya) καὶ τῶν ἀπεράντων ἑλῶν ἅτινα σχηματίζονται ὑπὸ τῶν ὑδάτων τοῦ ποταμοῦ Παράνα. Οἱ αὐτόχθονες τὸ ὀνομάζουσι Σουρουκουϊούβαν, ἡ δὲ φυσιολογία Βόαν Γίγαντα, διότι εἰς γιγάντειον ἀληθῶς προβαίνει μέγεθος. Ἄλλο δὲ εἶναι νὰ ἴδῃ τις ἕνα τοιοῦτον εἰς τὴν χώραν ὅπου γεννᾶται, εἰς τὰ δάση ὅπου διαιτᾶται ἐλεύθερος, καὶ ἄλλο εἰς τὰ θηριοτροφεῖα τῆς Εὐρώπης, διελθόντα τὸν ὠκεανὸν καὶ

Βόας ὁ γίγας, ἢ σουκουρουϊούβας.

περιτυλιγμένον εἰς μαλλίνους πέπλους, ὅπου κοίτεται ἀκαλέος καὶ σχεδὸν ὡς νεκρός.

Τοῦ σουρουκουϊούβα ὄφεως ὁ συριγμὸς ὁμοιάζει πρὸς τὸν τῆς ἀτμοκινήτου μηχανῆς. Τούτου τοῦ ἑρπετοῦ τὸ μῆκος ὑπερβαίνει ἐνίοτε δεκατρία μέτρα· ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπαντᾶται εἰς τοὺς ὀλιγανθρωποτέρους τόπους τῆς Βρασιλίας, εἰς τὸ ἐνδότερον, φόβον ἐμπνέον καὶ τρόμον εἰς κτήνη τε καὶ ἀνθρώπους· διότι ἐν τῇ ἀδηφαγίᾳ του προσβάλλει τολμηρῶς καὶ τὸν ἄνθρωπον ὡς καὶ τὰ ζῶα. Τὸν ἵππον ἢ τὸν βοῦν δὲν δύναται εὐκόλως νὰ περιτυλίξῃ· ἀλλ' ὅμως ἐπιτίθεται καὶ ἐπ' αὐτῶν, ἐὰν πλησιάσωσι πρὸς τὸν ποταμὸν ἢ τὴν λίμνην ὅπου ἔχει τὴν κατοικίαν του. Πρὶν ἢ ἐφορμήσῃ περιζητεῖ πρᾶγμά τι, ὡς σωρόν τινα λίθων, ἢ ῥίζαν τινὰ

ἢ καὶ στέλεχος δένδρου, ὅπου περιτυλίσσει τὴν οὐράν του, διὰ νὰ στηρίζῃ εἰς αὐτὸ τὴν δύναμιν· ἂν ὅμως δὲν εὕρῃ τοιοῦτό τι ςήριγμα, χύνεται τότε αἰφνιδίως ἐπὶ τοῦ ζώου, καὶ πρὶν ἢ τὸ περιλάβῃ εἰς τὰς σπείρας του, τὸ ἁρπάζει ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ, προσπαθοῦν νὰ τὸ πνίξῃ. Καὶ ἂν μὲν κατορθώσῃ τὸ τετράπουν ν' ἀποσπάσῃ τὸν ὄφιν ἀπὸ τοῦ στηρίγματός του, οὗτος πάραυτα τὸ παραιτεῖ καὶ καταφεύγει εἰς τὰ ὕδατα, ἄλλως τὸ περισφίγγει ςενώτερον, καὶ οὕτω τὸ θανατόνει. Ἔπειτα τὸ σύρει εἰς τὴν λίμνην ἢ εἰς τὸν ποταμὸν ὅπου διαιτᾶται, καὶ ἐκεῖ τότε ἀρχίζει τὴν ἐργασίαν τῆς καταπόσεως.

Οἱ ποιμένες τῆς ἐρήμου πολλάκις θανατόνουσι τὸν ὄφιν τοῦτον πυροβολοῦντες πρὸς αὐτόν· ἀλλὰ καὶ δι' ἄλλου τινὸς τρόπου περιεργοτέρου καὶ κινδυνωδεςέρου ἐνταῦτῷ τὸν καταβάλλουσιν. Ὁσάκις φέρωσι τὰ ποίμνιά των διὰ νὰ τὰ ποτίσωσιν εἴς τινα λίμνην ἢ ποταμὸν ὅπου εὑρίσκονται βόαι, ὁπλίζονται διὰ λογχῶν, ἢ μᾶλλον μεγάλων μαχαιρῶν δεδεμένων ἐπὶ μακροῦ δόρατος, καὶ, ἐνῷ ὁ ὄφις διατίθεται νὰ περιτυλίξῃ τὸ κτῆνος, καταφέρουσιν ἐπ' αὐτοῦ τὴν μάχαιραν, καὶ ἐνίοτε τὸν διατέμνουσιν εἰς δύο. Λέγεται ὅτι ἀμφότερα τότε τὰ τμήματα πηδῶσι πάραυτα εἰς τὸ νερὸν, μάλιστα δὲ οἱ βοσκοὶ ἐκεῖνοι πιστεύουσιν ὅτι ἐν τῷ ὕδατι πάλιν συγκολλῶνται καὶ ζῶσιν ὡς πρότερον.

Διηγοῦνται ὅτι τὰ παιδία τῶν ἀγρίων εἰς τὰς χώρας ἐκείνας, κυνηγοῦντα τὸν βόαν σουρουκουϊούβαν διὰ τὸ δέρμα του, τὸν παραμονεύουσιν εἰς τοὺς τόπους ἔνθα καταφεύγει διὰ νὰ χωνεύσῃ τὴν βοράν του. Συμβαίνει λοιπὸν νὰ παρασύρωσι τὰ ὕδατα κατὰ τὰς αἰφνιδίας πλημμύρας των τὸ τέρας τοῦτο νεναρκωμένον, καὶ τότε οἱ μικροὶ πειρασμοὶ, κολυμβῶντες πρὸς αὐτὸ, τὸ δένουσι ςερεῶς διὰ σχοινίων, καὶ τὸ φέρουσιν ὅπου ἂν θέλωσι, παίζοντες μάλιστα ἐπ' αὐτοῦ ὡς ἐπὶ μονοξύλου. Διότι τὸ δέρμα τοῦ βόα γίγαντος χρησιμεύει εἰς πολλά· τὰ λέπη μένουσιν εἰς τὴν τακτικήν των ἀλλεπάλληλον ἐπίθεσιν, ὡς διατηροῦσι καὶ τὴν φυσικὴν χροιάν των· τὰ μέλανα ἐκεῖνα σύμμετρα ποικίλματα τοῦ δέρματος οὐδεμίαν παθαίνουσιν ἀλλοίωσιν, ἀλλ' ἐξέχουσι ζωηρὰ ἐπὶ τῆς καστανοχρόου βάσεώς των. Βορσοδεψούμενον δὲ ἀποκτᾷ πάχος καὶ δύναμιν, καὶ οὕτω καθίσταται χρησιμώτατον εἰς τὴν βιομηχανίαν.

Ἐν 1567, ἐξελθών τις ἐκ τῆς πόλεως Βαχίας εἰς τοὺς πέριξ ἀγροὺς, εἶχε καθήσει εἰς τὴν θύραν ἐρήμου τινὸς ἐκκλησιδίου ν'ἀναπαυθῇ, ἐκεῖ δὲ καὶ ἀπεκοιμήθη. Ἐξυπνεῖ αἰσθανθεὶς βαρύν τινα πόνον, καὶ βλέπει μετὰ φρίκης ὅτι τὸν εἶχε περιζωσμένον εἰς τὸ μέσον τοῦ σώματος ὄφις παμμέγιςος! Χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸν, ἁρπάζει τὴν μάχαιραν τὴν ὁποίαν ἔφερε, καὶ δι' αὐτῆς ἀνοίγει εἰς τὸν λαιμὸν τοῦ θηρίου φοβερὰν πληγὴν, ἥτις τὸ ἠνάγκασε πάραυτα νὰ τὸν ἀπολύσῃ. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης τὸ γιγάντειον ἑρπετὸν κατέστη ἀνάξιον φόβου· ὁ προσβληθεὶς ὑπ' αὐτοῦ τὸ ἀπέκτεινεν ἐντελῶς, τὸ ἐφόρτωσεν ἔπειτα εἰς τὸν ἵππον του, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πόλιν θριαμβευτικῶς.

Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι, καθ'ἣν στιγμὴν ὁ βόας, περισφίγγων δι' ὅλης τῆς δυνάμεώς του οἱονδήποτε ζῶον, διάκειται διατεταμένος, ἐλαχίςη πληγὴ διὰ μαχαίρας διατρυπᾷ τὸ δέρμα του, καὶ πάραυτα τὸν ἀποκτείνει.

Εἰς τὸ Φερναμβοῦκον βουκόλος τις, παρατηρήσας μίαν ἡμέραν ὅτι ἔλειπεν εἷς τῶν νέων βοῶν του, ἐσκέπτετο ὅτι, ἐὰν τὸ ζῶον δὲν ἐκλάπη ὑπό τινος, ἔμελλε νὰ ἔλθῃ ἀφεύκτως πρὸς τὴν ἑσπέραν, διὰ νὰ πίῃ ἐκ τοῦ μόνου ἕλους τὸ ὁποῖον εὑρίσκετο εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο. Τῳόντι, καθ' ἣν ὥραν συνήθως αἱ ἀγέλαι ἐποτίζοντο, κατηυθύνθη πρὸς τὸ ἕλος, καὶ τότε εἶδεν ὅτι οἱ βόες ἐφαίνοντο ἐπτοημένοι, καὶ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἔφευγον ἐκεῖθεν τρέχοντες· εἷς δὲ μόνος ἔμενεν ὡς δεδεμένος. Ἀνεπήδα, καὶ πάλιν, ὡς συνεχόμενος ὑπὸ δεσμοῦ τινος ἀφανοῦς, κατέπιπτε. Δὲν ἐβράδυνεν ὁ βουκόλος νὰ διακρίνῃ ὅτι ὁ βοῦς ἐκρατεῖτο ὑπὸ μεγίςου τινὸς σουκουρουϊούβα, ὅςτις, ἐνῷ τοῦ ἔδακνε τὸν αὐχένα, εἶχε περιτετυλιγμένην τὴν οὐρὰν εἰς τὸ στέλεχος δένδρου τινὸς, μικροῦ μὲν ἀλλὰ στερεοῦ, καὶ ὅτι ἐπ' αὐτοῦ ςηριζόμενος συνεῖχε τὸν νεαρὸν βοῦν. Τὸ ταλαίπωρον τετράπουν, ἀγωνιζόμενον ὅπως ἀποσπασθῇ, ἐπροχώρει μέχρι τινὸς, λεπτυνομένου τοῦ σώματος τοῦ ὄφεως εἰς σχῆμα κάλου ἱκανῶς παχέως, ἀλλ' ἔπειτα δὲν ἠδύνατο νὰ προβῇ περαιτέρω, καὶ ἔπιπτε. Τότε δὲ ὁ βόας τὸ εἵλκυε πάλιν πρὸς τὸ δένδρον. Ἀφοῦ πολλάκις τοῦτο ἐπανελήφθη, καὶ τοῦ βοὸς αἱ δυνάμεις ἐξηντλήθησαν, ὁ ὄφις ἀφῆκε τὸ δένδρον, καὶ τυλίξας τὴν οὐρὰν περὶ τὴν κοιλίαν τοῦ ζώου, τὸ συνέσφιγξεν οὕτω πανταχόθεν, ὅλος συσπειρωθεὶς περὶ αὐτό. Ὁ βουκόλος, γενόμενος μέχρι τινὸς θεατὴς τοῦ παραδόξου τούτου θεάματος, ἔτρεξε τότε, καὶ διὰ τῆς μακρᾶς μαχαίρας τὴν ὁποίαν ἔχουσιν ὅλοι οἱ ποιμένες τῆς χώρας ἐκείνης, κατέφερε βαθεῖάν τινα ἐγκοπὴν εἰς τὸ σῶμα τοῦ ὄφεως, οὕτω διατεταμένου, καὶ θανατώσας αὐτὸν ἔπειτα εὐκόλως, ἀπελύτρωσε τὸν βοῦν, παρ' ὀλίγον γινόμενον βορὰν τοῦ τερατώδους ἑρπετοῦ.

Η ΕΥΓΝΩΜΟΣΥΝΗ.

Ἐὰν ἡ εὐγνωμοσύνη ἦτο ἀρετὴ ἁπλῶς, δὲν θὰ ἐθαύμαζέ τις ὅτι εἶναι τόσον σπανία· ἀλλ' εἶναι καὶ ἡδονὴ ἐνταὐτῷ, καὶ ἴσως ἡ γλυκυτάτη τῶν τῆς ψυχῆς· ὥστε ἀπορίας ἄξιον φαίνεται πῶς δύναταί τις ν' ἀναισθητῇ πρὸς αὐτήν.

Εἶναι ἡδονὴ, ἡ μόνη ἀνεπαίσχυντος καὶ ἡ μόνη ἄλυπος· εἰς αὐτὴν ἔξεστι νὰ ἐκδιδώμεθα ἀφόβως· εἶπε δὲ γάλλος τις σοφὸς, ὁ Λαβρυγιέρος, ὅτι « δὲν ὑπάρχει εἰς τὸν κόσμον ἄλλη κατάχρησις ὡραιοτέρα τῆς ἐν τῇ εὐγνωμοσύνῃ. »

Ἐν ταύτῃ τῇ ἀρετῇ ὑποτίθενται καὶ πολλαὶ ἄλλαι· καὶ πρῶτον ἡ δικαιοσύνη, ἐν τῇ ὁποίᾳ ὑπάρχει συλλήβδην πᾶσα ἀρετή· ἔπειτα δὲ πᾶν ὅ,τι καθιςᾷ αὐτὴν ἐρασμίαν· ἡ ἀγαθότης, ἡ μετριοφροσύνη, ἡ ἀβροφροσύνη, ἡ εὐαισθησία, ἡ σταθερότης. Ὅταν μάθῃς ὅτι ὁ δεῖνα προσηνέχθη εὐγνωμόνως πρὸς τὸν εὐεργέτην του, δὲν ἔχεις χρείαν ἄλλων πιστοποιητικῶν περὶ τοῦ ἠθικοῦ χαρακτῆρος ἐκείνου τοῦ ἀνθρώπου.

Ἀλλὰ βλέπεις ὅτι πρὸς τὸν ἐχθρόν σου προσφέρεταί τις λίαν εὐγνωμόνως; πρόσεξε μὴ τὸν κατακρίνῃς διὰ τοῦτο· ὀφείλεις ὑπόληψιν μᾶλλον ἢ ἐχθροπάθειάν τινα πρὸς αὐτόν· προσπάθησε δὲ μᾶλλον νὰ καταστήσῃς φίλον σου τὸν ἄνθρωπον τοῦτον, καὶ ἂν τὸ κατορθώσῃς, πίςευσε ὅτι εὕρηκες φύλακα πιςὸν, θησαυρὸν ἀνεκτίμητον.

Βεβαίως, τὸ φατριαστικὸν πνεῦμα δὲν σκέπτεται οὕτω· τυφλὸν ὡς ὅλα τὰ πάθη, ἐχθαίρει ἐν τῷ ἐναντίῳ κόμματι τὰς ἀρετὰς ἃς θαυμάζει ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτοῦ· τιμᾷ καὶ ἐπαινεῖ τὴν ἀχαριςίαν, τὴν διαβολὴν ἢ καὶ αὐτὴν τὴν προδοσίαν, ὁπόταν αὐταὶ τὸ ὑπηρετῶσιν. Ἡ τιμιότης καὶ ἡ δικαιοσύνη τῷ φαίνονται χαμερπεῖς, ὁπόταν δὲν τῷ συμφέρωσιν ἢ τὸ βλάπτωσι. Διότι τὸ συμφέρον του εἶναι ὁ μόνος κανὼν διὰ τοῦ ὁποίου μετρεῖ τὸ καλὸν ἢ κακόν, τὴν ἀρετὴν ἢ τὴν μοχθηρίαν.

Ἡ φιλαυτία εἶναι τὸ χαμερπέστατον καὶ στενώτατον τῶν φατριαστικῶν πνευμάτων· διὰ τοῦτο καὶ ἡ φιλαυτία οὐδέποτε εὐγνωμονεῖ· πᾶν κακὸν εἰς αὐτὴν προξενούμενον, τὸ γράφει διὰ μέλανος, καὶ πᾶν καλὸν διὰ μολυβδίδος.

Προσποιεῖται ὅμως ἐνίοτε εὐγνωμοσύνην, διότι καὶ αὕτη ἐπίσης ἡ ἀρετὴ ἔχει, ὡς καὶ πᾶσα ἄλλη, τοὺς ὑποκριτάς της· ἀλλ'εἶναι εὐγνωμοσύνη συμφέροντος, ὄχι αἰσθήματος· κολακεύει τὸν εὐεργέτην, ἐνόσῳ ἐλπίζει ἐξ αὐτοῦ καὶ ἄλλην εὐεργεσίαν. Ὑπάρχουσιν εὐγνωμοσύναι ἀποθνήσκουσαι ἐξ ἀσιτίας, ὅταν δὲν ταῖς δίδῃ τις ἀδιακόπως.

Ὁ φιλάργυρος καὶ ὁ φιλόδοξος εἶναι φυσικῶς ἀγνώμονες, ἐπειδὴ ποτὲ δὲν δύνανται νὰ λάβωσιν ὅσον ἐπιθυμοῦσιν.

Οἱ ἄστατοι εἶναι ἐν τῷ ἔρωτι ἀγνώμονες· τούτων ἡ εὐγνωμοσύνη διαρκεῖ ἐνόσῳ ἐλπίζουσιν· ἡ ἀχαριςία των ἐκδηλοῦται ἅμα ὡς ἔλαβον τὸ πᾶν.

Ἡ εὐεργεσία εἶναι κοινοτέρα τῆς εὐγνωμοσύνης· τοῦτο προέρχεται ἐκ τῆς ὑπερηφανίας ἡμῶν· ὁ δίδων, εὐφραίνεται ἐκ τῆς ὑπεροχῆς τὴν ὁποίαν νομίζει ὅτι ἀποκτᾷ ἐπὶ τοῦ λαμβάνοντος. Ὁ δὲ λαβὼν, πάσχει αἰσθανόμενος ὅτι κατέςη ὑπόχρεως· καὶ πολλάκις λοιπὸν ἀποσείει ταύτην τὴν ὑπεξουσιότητα· ἀποβάλλει τὸν δεσμὸν, φρονῶν ὅτι συνέτριψεν ἄλυσον, καὶ φαντάζεται ἑαυτὸν φιλότιμον, ἐνῷ εἶναι ἀγνώμων.

Διὰ τοῦτο, πρᾶγμα ἀληθῶς ἀπίστευτον! ἡ εὐεργεσία πολλάκις γεννᾷ εἰς ἑαυτὴν ἐχθρούς· ἡ κενοδοξία ζητεῖ προφάσεις ὅπως ἀμελήσῃ τὴν εὐγνωμοσύνην, καὶ σχεδὸν μισεῖ, διὰ νὰ μὴ ἀναγκάζεται ν' ἀγαπᾷ.

Ἐγνώρισά τινα ἄνδρα πολλοὺς ἐπὶ ζωῆς αὐτοῦ εὐεργετήσαντα· ὀλίγοι ἐξ αὐτῶν τὸν ἐσυγχώρησαν διὰ τοῦτο· θέλοντες ὅμως νὰ τὸν στερήσωσι τῆς ἀνταμοιβῆς του, ἤτοι τῆς ἀγάπης των, δὲν ἠδυνήθησαν νὰ τοῦ ἀφαιρέσωσι τὴν ἀγαλλίασιν ἣν ἠσθάνετο ἐνθυμούμενος ὅτι τοὺς εὐηργέτησεν· αὕτη δὲ ἡ ἀγαλλίασις εἶναι τόσον γλυκεῖα, ὥστε καὶ πάλιν εἶμαι βέβαιος θὰ εὐηργέτει, ἂν τῷ παρουσιάζετο περίστασις.

Εἶναι μεγίστη ἡδονὴ τὸ ν' ἀπαντᾷ τις τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀνθρώπου εἰς τὸν ὁποῖον ἔδωσε, — λέγει ὁ Λαβρυγιέρος.

Ἄρα, — ἐπιφέρει ἕτερος σοφὸς, — ἀφοῦ ὁ δεχόμενος τὴν δωρεὰν παρέχει τοσαύτην ἀπόλαυσιν εἰς τὸν εὐεργετοῦντα, ὑπάρχει τις γενναιότης καὶ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ὅςτις δέχεται.

Πᾶσα ψυχὴ εὐγενὴς καὶ εὐγνώμων γινώσκει πόσον ὑποχρεοῦται δεχομένη· μόνη ἡ τοιαύτη ψυχὴ ἐννοεῖ τὴν ἔκτασιν τῶν χρεῶν εἰς ἃ ὑπέβαλεν ἑαυτήν· ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου ἔχει μέγατι πλεονέκτημα ἄγνωςον εἰς τοὺς ἀχαρίςους. Ὁ Σενέκας παρατηρεῖ ὀρθῶς, ὅτι « ὁ μὲν ἀγνώμων ἅπαξ μόνον εὐφραίνεται ἐκ τῆς εὐεργεσίας, ὁ δὲ εὐγνώμων πάντοτε. »

Ὁ Κικέρων, ἀναφέρων τὸ ἀπόφθεγμα ἐκεῖνο τοῦ Ἡσιόδου, ὅτι τὸ εὐεργέτημα πρέπει νὰ πληρώνεται μετὰ τόκου, παραβάλλει τὴν εὐγνώμονα ψυχὴν πρὸς κάρπιμον γῆν ἀποφέρουσαν πλείονα τῶν ὅσα δέχεται.

Ἡ ἀγάπη εἶναι βεβαίως τὸ πολυτιμότατον ἀνταπόδομα πάσης εὐεργεσίας. Διὰ τοῦτο θεωρεῖται ὡς μέγα πταῖσμα καὶ δυστύχημα τὸ νὰ δεχώμεθα εὐεργετήματα ἐξ ἀνθρώπων, οὓς οὔτε ν' ἀγαπῶμεν δυνάμεθα, οὔτε νὰ ὑποληπτώμεθα· ἐπειδὴ τότε τιθέμεθα μεταξὺ ἀχαριςίας καὶ ὑποκρίσεως. Ὡς εἶπε πρὸς τούτοις ὁ Κικέρων, « ἡ ἀγνωμοσύνη εἶναι ἡ μυσαροτάτη τῶν κακιῶν· ὅλους αὐτὴ ζημιοῖ, συνέχουσα τὴν ἐλευθεριότητα. Ὥστε οἱ ἀγνώμονες εἶναι ἐχθροὶ ὅλων τῶν δυστυχούντων. »

Μωρία δὲ τὸ νὰ πιστεύῃ τις εἰς τὴν εὐγνωμοσύνην αὐλῆς, ἢ γερουσίας, ἢ ὁλοκλήρου λαοῦ· πᾶν ὅ,τι εἶναι περιληπτικὸν, ἀδύνατον νὰ εὐγνωμονήσῃ· ἡ εὐγνωμοσύνη εἶναι ἀρετὴ ἀτομική. Ὀρθῶς ἀπεκάλεσέ τις αὐτὴν « μνήμην τῆς καρδίας »· τὸ περιληπτικὸν ἔχει κεφαλὰς πολλὰς, καὶ οὐδεμίαν καρδίαν.

Πολλάκις κατεμέμφθησαν τὴν ἀγνωμοσύνην τῶν βασιλέων· ἀλλ' οἱ λαοὶ ἐφάνησαν κατὰ τοῦτο ἐπιμεμπότεροι. Ὁ Ἀριςείδης, ὁ Θεμιςοκλῆς, ὁ Σωκράτης, ὁ Σκιπίων, πλῆθος ἡρώων ἢ εὐεργετῶν ἐν παντὶ ἔθνει, ἐθυσιάσθησαν ὑπὸ τοῦ πλήθους.

Τὸ πλῆθος εἶναι ὡς τὸ παιδίον, συντρίβον τὰ ἀθύρματά του· δὲν γινώσκει μετριότητα, ἀλλὰ τέρπεται ἐκ τῆς ὑπερβολῆς· ἀπὸ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ μεταβαίνει ἀμέσως εἰς τὸ μῖσος. Τὰ σημερινὰ εἰδωλάτου, αὔριον καθιςᾷ θύματα. Δύνασαι νὰ παύσῃς τὴν ἀςασίαν τῶν ἀέρων; δύνασαι καὶ νὰ διατηρήσῃς τὴν ἀγάπην λαοῦ. Ὁ λαὸς μάλιστα παρίσταται πολὺ ἀναισχυντότερος ἐν τῇ ἀςασίᾳ του, ἐπειδὴ δὲν εἶναι ἐν πρόσωπον ὥστε νὰ ἐντραπῇ ἢ νὰ αἰσθανθῇ κατάκρισιν· τὰ πρόσωπα κρύπτονται ἐν τῷ πλήθει, καὶ τὸ πλῆθος ἐρύθημα δὲν ἔχει.

Ὅσον ὑψηλόθεν ἔρχεται ἡμῖν ἡ εὐγνωμοσύνη, τόσῳ μᾶλλον τὴν αἰσθανόμεθα. Ἰδοὺ ἡγεμόν τις· τόσῳ μᾶλλον φαίνεται ἡμῖν ἀξιάγαςος, ὅσῳ καθίσταται φιλανθρωπότερος· ἐξ οὗ τὸν ἀπομακρύνουσιν ὅσον δύνανται οἱ κόλακες.

Οὐδὲν θαυμαςότερον βασιλέως εὐγνωμονοῦντος· εὐφραινόμεθα βλέποντες τὸ κράτος ἐρχόμενον εἰς δεσμοὺς, καὶ τὴν δύναμιν ὑπείκουσαν εἰς τὸν ζυγὸν τῆς καρδίας.

Ὁ περίφημος Μενζικὼφ, — λέγομεν δὲ τὸν ἐπὶ τοῦ Μεγάλου Πέτρου, — εἶχέ ποτε ἐκθέσει τὴν ἰδίαν του ζωὴν καὶ χύσει τὸ ἴδιόν του αἷμα, σώζων τὴν ζωὴν τοῦ κυρίου του. Ὁ ὑπουργὸς οὗτος, εὐνοούμενος τὰ μέγιςα ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος, εἶχε λαμπρὰ προτερήματα, ἀλλὰ καὶ ἐλαττώματα μεγάλα· ἄπλετον φιλοχρηματίαν καὶ φιλοδοξίαν. Εἶχε σφετερισθῆ ἄπειρα δημόσια χρήματα. Ἀναχωρήσας μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος, ἀπερχομένου ἐν σπουδῇ κατὰ τῆς πόλεως Ἀςραχανίου, ἵνα προκαταλάβῃ καὶ πολιορκήσῃ αὐτὴν, ἔμαθε καθ' ὁδὸν ὅτι αἱ καταχρήσεις του καὶ οἱ σφετερισμοὶ κατεμηνύθησαν εἰς τὸν μονάρχην. Ἐβεβαιώθη δὲ τοῦτο καὶ ἰδίοις ὄμμασιν, ἐκ τῆς πρὸς αὐτὸν σκυθρωπότητος καὶ σιγῆς τοῦ μεγάλου Πέτρου, οἰωνῶν ἀναμφιβόλων τῆς αὐτοκρατορικῆς δυσμενείας. Γινώσκων τοῦ Μεγάλου Πέτρου τὴν ἀμείλικτον αὐςηρότητα, καὶ διανοούμενος τὴν πτῶσιν ἣν ἔμελλε νὰ πάθῃ ἀπὸ τοῦ κολοφῶνος τῶν τιμῶν εἰς τὸ κοινὸν ὄνειδος καὶ τὴν πενίαν· τὰς ἐρήμους τῆς Σιβηρίας, τὴν μοναξίαν τῆς μακρᾶς ἐξορίας, τὸν πέλεκυν ἴσως ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του, καὶ ἐξάψας οὕτω τὴν φαντασίαν, κατελήφθη ὑπὸ κακοήθους πυρετοῦ. Πίπτει λοιπὸν εἰς οἰκτράν τινα καλύβην, καθ' ὁδὸν ἀπαντηθεῖσαν, καὶ ἐκεῖ μένει τρεῖς ἑβδομάδας

φρενητιῶν ἐντὸς τῆς νόσου του. Τέλος, συνέρχεται καὶ περιφέρει τὸ βλέμμα περὶ τὴν πενιχρὰν ἐκείνην καλύβην ἀνήσυχος. Τὰ πάντα ἐφαίνοντο ἐγκαταλείψαντα αὐτόν· εἷς μόνος ἄνθρωπος ἐκάθητο πλησίον του, νοσηλεύων αὐτὸν, καὶ μία φωνὴ τῷ ἀπέτεινε παρηγόρους τινὰς λόγους· ἡ φωνὴ ἦτο ἡ τοῦ κυρίου του· ὁ ἄνθρωπος ἦτο ὁ μέγας Πέτρος.

Αὕτη ἡ θέα ἡ ἀπροσδόκητος τοῦ ἐπιστρέφει εὐθὺς τὴν ζωὴν καὶ τὸ σθένος· πύρινα δάκρυα τοῦ καταπλημμυροῦσι τὸ πρόσωπον· πίπτει εἰς τοὺς πόδας τοῦ μονάρχου, ἀνεγείροντος αὐτόν. — « Κύριε Θεέ μου! Σὺ, Μεγαλειότατε! — Ναὶ, ἀπὸ τριῶν ἤδη ἑβδομάδων κάθημαι πλησίον ταύτης τῆς κλίνης. — Πῶς! καὶ ἀκόμη μὲ συμπαθεῖς! Καὶ μ'ἐσυγχώρησες; Καὶ δὲν ἀπεφάσισες τοῦ ἐνόχου τὸν θάνατον; — Ταλαίπωρε! εἶπεν ὁ Πέτρος ἀσπαζόμενος αὐτὸν, ἐπίςευσες νὰ λησμονήσω ὅτι μοῦ ἔσωσες ποτὲ τὴν ζωήν; »

Ὅσα καὶ ἂν εἶχεν ὁ ἡγεμὼν ἐκεῖνος ἐλαττώματα ἐξηγοράσθησαν ὑπὸ τῆς εὐγενοῦς ταύτης διαγωγῆς. Ἐκ τούτου ἀπεδείχθη ὅτι αἱ μὲν ἀρεταὶ ἦσαν ἴδιον αὐτοῦ κεφάλαιον, αἱ δὲ κακίαι κτῆμα τοῦ αἰῶνος ἐκείνου, ἡ δὲ δόξα ἀνῆκεν εἰς μόνην αὐτοῦ τὴν μεγαλοφυΐαν. Ἐν τῷ βάθει πάσης ἀληθῶς μεγάλης ψυχῆς, τὸ βεβαιότερον παντὸς ἄλλου εὐρήματος εἶναι ἡ εὐγνωμοσύνη.

Ἡ ἀχαριςία εἶναι κακία παρὰ φύσιν· τὰ ζῶα αὐτὰ αἰσθάνονται εὐγνωμοσύνην. Ὁ ἐλέφας καὶ ὁ κύων παρέχουσιν ἄπειρα εὐγνωμοσύνης παραδείγματα, ἱκανὰ νὰ καταισχύνωσι τοὺς ἀνθρώπους. Μόνη ἡ ὑπερηφανία ἐξαλείφει ἀπὸ τῆς ψυχῆς τὴν ἡδίστην ταύτην ἀρετὴν· καὶ ἐπειδὴ ἡ ὑπερηφανία εἶναι κοινὴ, δυστυχῶς οὐδὲν κοινότερον τῆς ἀγνωμοσύνης εἰς τὸν κόσμον. Λέγει δέ που ὁ γάλλος μυθοποιὸς Λαφονταῖνος·

Ἐὰν κατεδικάζοντο ὅλ' οἱ ἀχάριστοι τῆς γῆς,
Τίς ἐξαιρεῖτο τῆς ὀργῆς;

Δίκαιον ὅμως εἶναι καὶ νὰ προσθέσωμεν, ὅτι πολλάκις ὁ εὐεργέτης αὐτὸς μεταβάλλει τὴν εὐεργεσίαν εἰς ὕβριν, καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην εἰς φορτίον, ταπεινόων ἐκείνους τοὺς ὁποίους ὑποχρεόνει, καὶ ὀνειδίζων ὅτε συγχωρεῖ. Πολλοὶ δίδουσιν, ὀλίγοι ὅμως γινώσκουσι νὰ δίδωσιν εὐπρόσδεκτα. Καὶ σημειωτέον ὅτι ἡ διάθεσις τοῦ εὐεργέτου συγκινεῖ ὑπὲρ τὸ εὐεργέτημα.

Ἡ καρδία τοῦ δίδοντος ἀγαπᾶται, καὶ ὄχι ἡ χείρ. Ὁ δόσας μόνον διὰ τῆς χειρὸς, μικρᾶς ἀξίζει εὐγνωμοσύνης, καὶ ἂν τὴν ἀπαιτῇ, ἐξαλείφει καὶ αὐτήν· πρέπει δωρεὰν μὲν νὰ δίδωμεν, μετὰ τόκου δὲ ν'ἀνταποδίδωμεν.

Καλῶς θὰ ἔπραττον οἱ ἠθικολόγοι ἐὰν περιέγραφον λεπτομερῶς τὰ χρέη τοῦ τε εὐεργετουμένου καὶ τοῦ εὐεργετοῦντος. Φαίνεται ὅτι ἓν ἐκ τῶν πρωτίστων εἶναι, τοῦ μὲν διδόντος, νὰ λησμονῇ ὅ,τι ἔδωσε, τοῦ δὲ δεχομένου, νὰ τὸ ἐνθυμῆται καὶ νὰ τὸ κηρύττῃ. Ἔπρεπε δὲ νὰ ζωγραφῆται, ἡ μὲν εὐεργεσία, φοροῦσα πέπλον, ὡς ἡ αἰδὼς, καὶ θέτουσα τὸν δάκτυλον ἐπὶ τοῦ στόματος αὐτῆς, ὡς ἡ σιωπή· τούναντίον δὲ ἡ εὐγνωμοσύνη, κρατοῦσα σάλπιγγα ὁποίαν ἡ φήμη.

Πρίγκηψ τις γερμανὸς εἶχε πράξει εὐεργεσίας πολλὰς εἰς Πολωνόν τινα ἀξιωματικὸν, Ζαβιέλλον ὀνομαζόμενον, ὅςις μυριοτρόπως ἀπεδείκνυε τὴν πρὸς αὐτὸν εὐγνωμοσύνην του. Μίαν ἡμέραν, ἐπὶ τραπέζης, ἐνώπιον πολλῶν ἄλλων, ὁ πρίγκηψ, ἐν τῷ καπνῷ τοῦ οἴνου καὶ ἐν τῇ ἐξάψει φιλονεικίας τινὸς, ἐπρόφερέ τινα λέξιν προσβλητικὴν πρὸς τὸν ἀξιωματικόν. Οὗτος ἐσιώπησε. Μετά τινας ἡμέρας, ὁ πρίγκηψ, ἰδὼν αὐτὸν μελαγχολικὸν, καὶ ἐνθυμηθεὶς ὅτι τὸν εἶχε προσβάλει, πλησιάζει καὶ τὸν λέγει· « Ὁμολογῶ τὸ πταῖσμά μου· τώρα νὰ τὸ διορθώσω, δὲν εἶναι πλέον καιρός· γινώσκω ὅτι ἡ φιλία σου μόνη σ'ἐμποδίζει τοῦ νὰ ἐκδικηθῇς, ἀλλ'ὀφείλω εἰς τὴν τιμήν σου τὴν μόνην ἱκανοποίησιν ἥτις εἶναι δυνατὸν νὰ τῇ δοθῇ ἐν ἀπουσίᾳ τῶν παρευρεθέντων εἰς τὴν ὕβριν. Μονομαχοῦμεν, ἂν θέλῃς. — Ναὶ, ἀπεκρίθη ὁ Πολωνὸς μετὰ ψυχρότητος. » Παραλαμβάνουσι δύο ζεύγη πιστολίων, καὶ μεταβαίνουσιν εἴς τινα τόπον μονήρη. Ὁ Πολωνὸς εἶχε φήμην εἰς τὴν πατρίδα του ὡς ἐπιτηδειότατος εἰς τὸ εὐθυβολεῖν· ἐξ ἀποστάσεως τριάκοντα βημάτων ἔπληττεν ἀλανθάςως ἓν τάλληρον. Ἵστανται εἰς ἀπόστασιν δώδεκα βημάτων, καὶ ὁ Ζαβιέλλος, ὡς δικαιούμενος νὰ πυροβολήσῃ πρῶτος, πολλὴν ὥραν σκοπεύει πρὸς τὸν ἀντίπαλόν του, καὶ τέλος πυροβολεῖ, ἀλλὰ δὲν τὸν κτυπᾷ. Ἔκθαμβος διὰ τοῦτο ὁ πρίγκηψ, ρίπτει χαμαὶ τὸ ὅπλον, καὶ τρέχει πρὸς τὸν φίλον του· λαμβάνει τὸ δεύτερον ἐκείνου πιςόλιον, τὸ ἐξετάζει καὶ βάλλει φωνήν· « Ἐγὼ τὸ ἐνόησα ἅμα ἰδὼν ὅτι δὲν ἐτραυματίσθην· δὲν ἔβαλες μολύβδους εἰς τὰ πιςόλιά σου! — Ἀ! μολύβδους! μολύβδους! ἀπήντησεν ὁ ἀξιωματικός· κατὰ τοῦ εὐεργέτου μου; »

Ἐκεῖ, ἐνηγκαλίσθησαν οἱ δύο φίλοι, καὶ ὁ πρίγκηψ δὲν ἔλειψε νὰ διακηρύξῃ διαπρυσίως πανταχοῦ τὴν γενναιότητα ταύτην τοῦ ἀντιπάλου του.

Τοὺς πλείστους τῶν ἀχαρίςων καθιστῶσι τοιούτους αἱ καλαὶ συμβουλαί· διότι αὗται, λέγουσαι τὴν ἀλήθειαν, προσκρούουσιν εἰς τὰ πάθη ἡμῶν· ὅ,τι δ'ἐν γένει κινεῖ τὴν εὐγνωμοσύνην, εἶναι ὁ ἔπαινος· καὶ ἡ ὀξυδερκεςάτη αὐτὴ φιλοτιμία παγιδεύεται πάντοτε διὰ τοῦ κιβδήλου τούτου νομίσματος. Ὁ ἔπαινος ἔχει ἑλκυστικόν τι, ἂν καὶ ψευδὲς, πρόσχημα ὑπολήψεως ἢ φιλίας. Εὐφυέστατός τις ἀνὴρ, ἐλεγχόμενος ὅτι συναναστρέφετό τινα κόλακα, ἀπεκρίθη ἀφελῶς· « Γινώσκω ὅτι μὲ ἀπατᾷ, ἀλλὰ μοὶ ἀρέσκει. »

Πολλοὶ τῶν ἐν τοῖς πράγμασιν ἐμέμφθησαν τὴν ἀγνωμοσύνην τῶν ὑπ'αὐτῶν εὐεργετηθέντων. Οἱ ἐν τοῖς πράγμασι δαψιλεύουσι μὲν κτήματα μὴ ἀνήκοντα εἰς αὐτοὺς, τὰ δημόσια χρήματα, φείδονται δὲ τῶν εἰς αὐτοὺς ἀνηκόντων· δὲν δίδουσι τὴν ὑπόληψιν, τὴν ἐμπιστοσύνην, ἢ τὴν φιλίαν των. Ὅθεν, τὰ μὲν χρήματά των ἀποδίδονται αὐτοῖς εἰς εὐχαριστίας, τὰ δὲ παράσημα εἰς κολακείας, ὁ δὲ καπνός των εἰς θυμιάματα. Τούτου γενομένου, ἕκαςος νομίζει ὅτι ἀπέδωκε τὰ πρὸς αὐτοὺς ὀφειλόμενα, καὶ δὲν ἔχει ἄδικον.

Ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι θέλοντες νὰ τοποθετῶσι πάντοτε τὰ εὐεργετήματά των καθὼς τὰ χρήματα· ἀντὶ τόκου ὑπερόγκου· οὗτοι λοιπὸν ἐκτίθενται καὶ εἰς χρεωκοπίας πολλάς.

Ἡ εὐεργεσία δὲν πρέπει νὰ ὑπόσχεται ἐπὶ μακρὸν χρόνον τὸ εὐεργέτημα· ποτὲ ἡ εὐγνωμοσύνη δὲν τὸ ἀφίνει νὰ γηράσῃ.

Θέλεις νὰ ἐκπληρώσῃς εὐκόλως καὶ τὰ λεπτότατα τῶν χρεῶν τῆς εὐεργεσίας καὶ τῆς εὐγνωμοσύνης; Ἔχεις κανόνα τινὰ ἀλάνθαστον, σαφῆ, λακωνικόν· εἶναι γεγραμμένος εἰς τὸ ἠθικώτατον τῶν βιβλίων, ἐν μιᾷ καὶ μόνῃ λέξει, — Ἀγάπα.

Ἅμα ὡς ἀγαπᾷ τις, εἶναι καλός· ἅμα ὡς εἶναι καλὸς, θέλει ν'ἀγαπηθῇ, καὶ ἀγαπᾶται. Ευεργέτημα πρὸς συμφέρον τι γενόμενον, σοὶ παρέχει δοῦλον, ἐνῷ γενόμενον δωρεὰν, σοὶ παρέχει φίλον. Τῶν κραταιῶν τὰ εὐεργετήματα εἶναι βαρέα δεσμά· τὰ τῶν ἀγαθῶν δὲ ἀνθρώπων, δεσμοὶ ἥδιστοι.

ΤΟ ΜΕΛΑΝ ΔΑΣΟΣ.

Προείπομεν ὅτι ὁ Ἴστρος πηγάζει ἐκ τοῦ Μέλανος Δάσους. Τὸ δάσος τοῦτο, γερμανιστὶ (Schwartz-Wald), ἐν τῶν μεγαλητέρων τῆς Γερμανίας, κεῖται μεταξὺ τῆς Βυρτεμβέργης καὶ τοῦ δουκάτου τῆς Βάδης, ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Ῥήνου· περὶ αὐτὸ δ'εὑρίσκονται πλούσιαι πόλεις, καὶ ἐξ αὐτοῦ, πλὴν τοῦ Ἴστρου, πηγάζουσι καὶ πολλοὶ ἄλλοι ποταμοὶ μικρότεροι. Περιέχει δὲ καὶ πολλὰ ὄρη ὑψηλὰ, συνδεόμενα μετὰ τῶν Ἄλπεων. Τὸ ὄνομά του τὸ παριςᾷ φοβερὸν ἀληθῶς εἰς τὴν φαντασίαν, ἀλλ'ὅμως ἔχει μέρη τερπνότατα καὶ λίαν ζωγραφικά. Ὑπάρχει τις κοιλὰς ἐν αὐτῷ φέρουσα τὸ ἀπαίσιον ὄνομα Καταχθονίου Κοιλάδος (val d'Enfer)· ἡ κοιλὰς αὕτη, ἂν καὶ στενὴ, διαβρέγεται ὑπὸ χαρίεντός τινος ῥυακίου, τοῦ ὁποίου τὸ διαυγὲς νερὸν ποτίζει λειμῶνας ἀνθηροτάτους, ὅπου βόσκουσι πλεῖστα ποίμνια· ἐνεῖ δὲ καὶ λόφοι σύ-

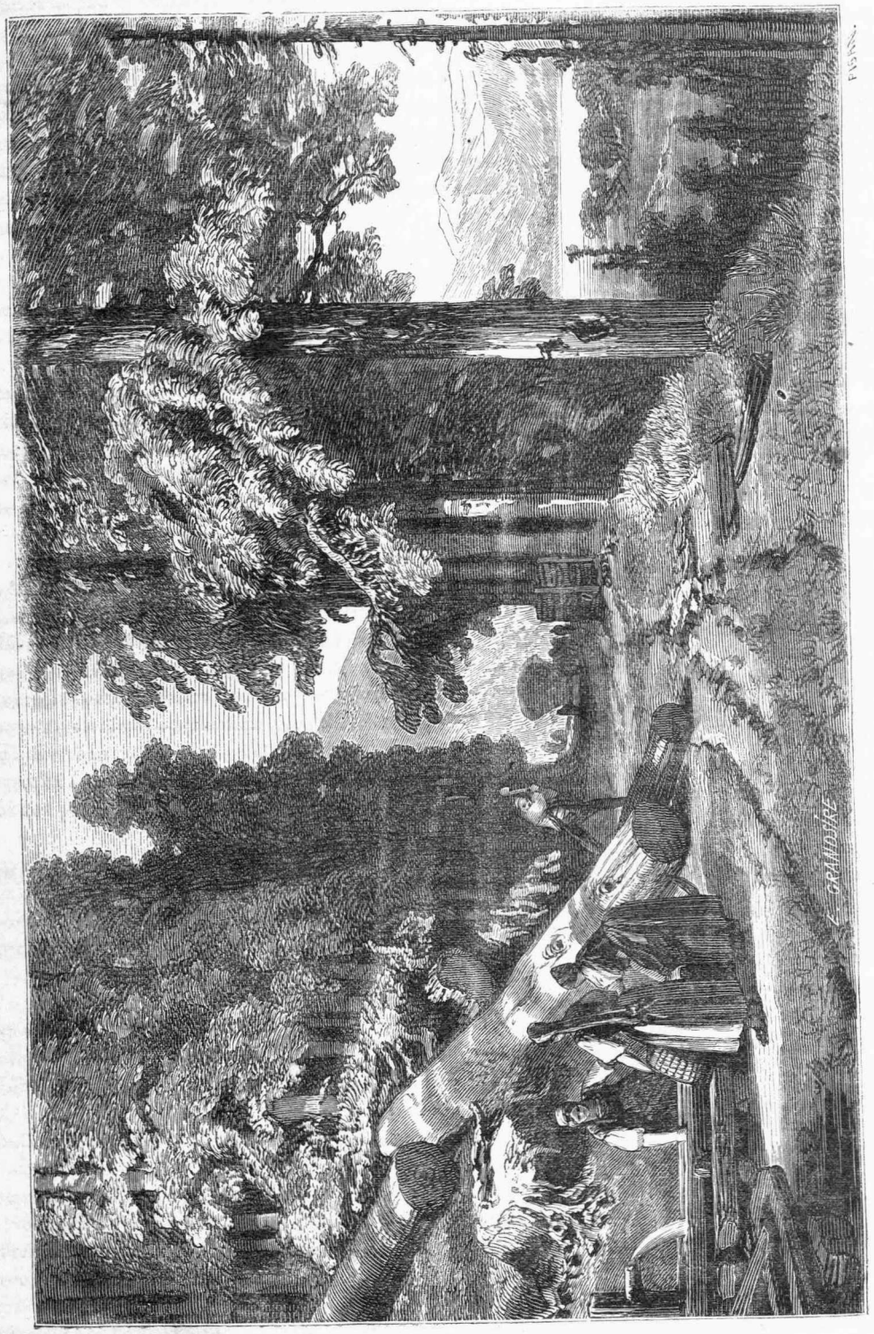

Τὸ Μέλαν Δάσος, ἐν τῷ δουκάτῳ τῆς Βάδης.

δενδροι, ἢ βράχοι ἐστεμμένοι ὑπὸ ἐλάτων αἰωνοβίων, καὶ ἑνὶ λόγῳ ὁ τόπος παρίσταται κατὰ πάντα λόγον ὡς ἐνδιαίτημα ἀγγέλων μᾶλλον ἢ πνευμάτων κακοποιῶν. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς Καταχθονίου Κοιλάδος ἀπαντᾶται καὶ ἐξαίρετον ξενοδοχεῖον, οὗ τινος ἡ φαιδρὰ ὄψις ἀποτελεῖ θαρρυντικωτάτην ἐντύπωσιν μεταξὺ τῶν περὶ αὐτὸ ἀγρίων τοποθεσιῶν.

Οἱ κάτοικοι τοῦ Μέλανος Δάσους εἶναι λίαν βιομήχανοι· ἰδίως κατασκευάζουσιν ὡρολόγια καὶ ὄργανα μουσικά. Καθ' ἕκαστον ἔτος πολλοὶ μεταναστεύουσι πρὸς τὰς πλουσιωτέρας τῶν πόλεων τῆς Εὐρώπης, ὡς καὶ τῆς Βορείας Ἀμερικῆς, ὅπου πωλοῦσιν ὡρολόγια ξύλινα, ἢ ὄργανα ἐξ ἐκείνων τὰ ὁποῖα ἠχοῦσι διὰ λαβῆς περιστρεφομένης, καὶ ἐκ τῶν ἄλλων ἅτινα τανύονται. Ἡ πόλις Τριβέργη εἶναι ἡ πρωτεύουσα τῆς βιομηχανίας ταύτης.

Δὲν δύναταί τις νὰ φαντασθῇ, ἂν δὲν ἴδῃ, τὴν ποικιλίαν τοῦ ἱματισμοῦ τῶν κατοίκων τοῦ Μέλανος Δάσους, μάλιστα δὲ τῶν γυναικῶν. Πᾶν χωρίον ἔχει καὶ ἄλλου εἴδους ἱματισμόν, κατὰ πολὺ διαφέροντα. Ἐν γένει, αἱ γυναῖκες τοῦ τόπου τούτου εἶναι ὑψηλαὶ καὶ μελάγχροοι, σπανιώτατα δὲ ξανθαί, ὡσανεὶ κατήγοντο ἐξ ἰταλικῆς ἀποικίας.

ΓΝΩΣΕΙΣ ΩΦΕΛΙΜΟΙ Ἢ ΠΕΡΙΕΡΓΟΙ.

ΠΝΙΓΟΜΕΝΩΝ ΘΕΡΑΠΕΙΑ.

Ποτὲ δὲν πρέπει ν' ἀπελπιζώμεθα ἐπὶ πνιγμένου, ἐνόσῳ δὲν βλέπομεν εἰς αὐτὸν ἐπελθοῦσαν τὴν νεκρικὴν ἀκαμψίαν τῶν μελῶν, προσέχοντες μὴ ἐκλάβωμεν ὡς τοιαύτην τὴν νευρικὴν συστολήν.

—Ἀλλὰ πῶς διακρίνονται ταῦτα;

Διακρίνονται ἀλανθάστως. Διάνοιξον διὰ βίας τὸ στόμα ἀνθρώπου πνιγμένου, εἰς ὃν ἐπῆλθεν ἡ νεκρικὴ ἀκαμψία, καὶ θὰ μείνῃ ἀνοικτόν. Διάνοιξον διὰ βίας τὸ σῶμα ἀνθρώπου, εἰς ὃν ἐπῆλθε μόνον ἡ νευρικὴ συστολή· ἅμα ἀφαιρεθέντος ἀπὸ τῶν ὀδόντων αὐτοῦ τοῦ ἐργαλείου δι' οὗ διηνοίχθησαν, οἱ ὀδόντες πάλιν θὰ κλεισθῶσι.

Κατά τινας, τὰ προφανῆ συμπτώματα τῶν ὑπὸ ἀσφυξίας ἀποθανόντων εἶναι τὰ ἑπόμενα· Ἡ ἀναπνοὴ καὶ τῆς καρδίας ἡ λειτουργία παύουσιν ὁλωσδιόλου· τὰ βλέφαρα ἡμικλείονται· αἱ κόραι τῶν ὀμμάτων πλατύνονται· αἱ σιαγόνες συσφίγγονται· οἱ δάκτυλοι ἡμισυστέλλονται· ἡ γλῶσσα πλησιάζει πρὸς τὰ χείλη καὶ πληροῦται αὐτή τε καὶ οἱ ῥώθωνες ὑπὸ παγετώδους καὶ γλοιώδους τινὸς ὕλης. Ἡ δ' ἐπιφάνεια τοῦ σώματος εἶναι ψυχρὰ καὶ ὠχρά.

Ἀλλὰ κατά τινα τῶν ἐνταῦθα ἰατρῶν, πολυπειρότατον περὶ τὴν ἀσφυξίαν, ἡ σύσφιγξις τῶν σιαγόνων εἶναι μάλιστα σημεῖον ζωῆς.

Πρό τινων μηνῶν, εἰς δημόσιον κῆπον ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὁποίου ἔκειτο δεξαμενὴ πολλοῦ ὕδατος, ἠκούσθησαν αἰφνιδίως φωναὶ ὀξεῖαι· οἱ περιπατηταὶ ὅλοι ἐτράφησαν πρὸς αὐτὰς ἐπτοημένοι. Παιδίον πενταετὲς εἶχε πέσει εἰς τὸ ὕδωρ, τέκνον ἑνὸς φαρμακοποιοῦ, καὶ δυστυχῶς εἶχε πέσει πρὸ δέκα λεπτῶν, καὶ οὐδεὶς εἶχε προσέξει, ἕως οὗ ἔτυχε νὰ διαβῇ πλησίον τῆς δεξαμενῆς κληρικός τις, ὁ ὁποῖος ἰδὼν τὴν χεῖρα τοῦ παιδίου ἔξω τοῦ ὕδατος, ἔβαλε πρῶτος φωνήν.

Εἶχε πέσει πρὸ δέκα λεπτῶν· ἐδέησε δὲ νὰ διατρέξωσιν ἕτερα πέντε ἕως νὰ εὑρεθῇ ξύλον τι μακρόν, διὰ τοῦ ὁποίου νὰ σύρωσιν ἔξω τὸ παιδίον· ἰδοὺ λεπτὰ 15 ὡς ἔγγιστα.

Ἐν τούτοις, ἕως νὰ ἔλθῃ ἰατρός, ὃν ἔτρεξαν νὰ καλέσωσιν, εὑρέθη ἐκεῖ ἄνθρωπός τις, ὁ ὁποῖος εἶπε καὶ ἐγύμνωσαν τὸ παιδίον, καὶ τὸ ἐτύλιξαν ἐντὸς θερμοῦ ἐφαπλώματος μαλλίνου.

Ἡ ἀναπνοὴ καὶ τῆς καρδίας ἡ λειτουργία ἦσαν ἤδη πεπαυμένα ὁλωσδιόλου· τὰ βλέφαρα ἡμίκλειστα· αἱ κόραι τῶν ὀμμάτων πεπλατυμμέναι, αἱ σιαγόνες συνεσφιγμέναι, οἱ δάκτυλοι ἡμισυνεσταλμένοι, κτλ.

Εἶχεν ἔλθει δὲ καὶ ὁ πατὴρ εἰδοποιηθεὶς, καὶ ἐκράτει τὸ τέκνον εἰς τὰς ἀγκάλας του ἀπηλπισμένος.

Ἔλεγε μόνον θρηνῶν· « Ἔχασα τὸ παιδί μου! πάγει τὸ παιδί μου! »

Ὁ ἰατρὸς ἐπρόφθασεν.

Ἐξετάζει, βεβαιοῦται περὶ τῆς συστολῆς τῶν σιαγόνων, καὶ λέγει πρὸς τὸν πατέρα θαῤῥαλέως· —Λανθάνεσθε· τὸ παιδὶ δὲν ἀπέθανε!

Καὶ τότε, ἐνῷ ὁ πατὴρ τὸ ἐκράτει ἐν τῷ μέσῳ τοῦ κύκλου τῶν θεατῶν, ὁ ἰατρός, καταβαλὼν ὅλην τὴν δύναμιν τῆς εὐρώστου χειρός του, κατώρθωσε νὰ εἰσάξῃ ἐκ πλαγίου τοῦ στόματος τοῦ παιδίου, ἀπὸ τοῦ κυνόδοντος καὶ μέσα, τὸν ἐκ ξύλου πύξου μοχλὸν, τὸν πρὸς τοῦτο ἐπιτήδειον ἐπὶ πνιγμένων.

Τόσον συνεσφιγμένοι ἦσαν οἱ ὀδόντες, ὥστε ἐθραύσθησαν τέσσαρες αὐτῶν ἀνοιγομένου τοῦ στόματος.

Ἦτο μικρὸν τὸ στόμα τοῦ πτωχοῦ παιδίου, καὶ ὁ ἰατρὸς δὲν ἠδυνήθη νὰ εἰσάξῃ ἐντὸς αὐτοῦ τὸν διαστολέα (speculum)· εἰσῆξε λοιπὸν μόνον τὸν δάκτυλόν του μετὰ σπόγγου τινὸς προσδεδεμένου εἰς τὴν ἄκραν φαλαινοκοκκάλου, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον εἶχε προσλάβει εὐτυχῶς· ἔπειτα ἔσυρεν ἐπιτηδείως πρὸς τὰ ἔξω τὴν γλῶσσαν, καὶ οὕτως ἠνοίχθη τὸ ἄνω τοῦ λάρυγγος.

Τὸ παιδίον τότε ἔκαμεν ὀλίγην ἔμεσιν, καὶ συγχρόνως ἔβαλε φωνήν.

Καὶ ὁ ἰατρὸς, γραφεὶς πρὸς τὸν πατέρα, δακρύοντα ὑπὸ χαρᾶς ἀῤῥήτου,—Σᾶς εἶπα· ὁ υἱός σας δὲν ἀπέθανε.

Τοσοῦτος τρόμος εἶχε καταλάβει τὸν πτωχὸν ἐκεῖνον πατέρα, ὥστε ἐπῆραν τὸ παιδίον ἀπὸ τῆς ἀγκάλης του, καὶ τὸ μετέφερον εἰς τὴν οἰκίαν.

Ἐκεῖ ἐξηκολούθησεν ἡ θεραπεία.

Ὁ ἰατρὸς ἥπλωσε τὸ παιδίον ἐντὸς θερμῶν σκεπασμάτων, καὶ πλησίον του ἔθεσε δύο φιάλας ζέοντος ὕδατος· συγχρόνως δὲ ἄλλοι ἔτριβον δυνατὰ τὰ μέλη του, χεῖρας καὶ πόδας.

Ἐξηκολούθησε δὲ ὁ ἰατρὸς ν' ἀνοίγῃ ἐκ διαλειμμάτων συνεχῶν τὸ στόμα διὰ τοῦ μοχλοῦ ἐκείνου, καὶ, κρατῶν τὴν γλῶσσαν πρὸς τὰ ἔξω, νὰ εὐκολύνῃ οὕτω τὴν εἴσοδον τοῦ ἀέρος εἰς τὰ ὄργανα τῆς ἀναπνοῆς.

Ὥστε ἤρχισε μετ' ὀλίγον νὰ καθίσταται ἐπαισθητὸς ὁ σφυγμὸς, ὡς καὶ νὰ ἐνδυναμοῦνται βαθμηδὸν οἱ παλμοὶ τῆς καρδίας· ἀλλὰ μόλις μετὰ μιᾶς καὶ ἡμισείας ὥρας τοιαύτας ἀδιαλείπτους προσπαθείας ἠδυνήθησαν νὰ παραιτήσωσι τὸ παιδίον ἥσυχον, βέβαιοι ὅτι ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ζωήν.

Ὅταν οἱ γείτονες τὸ εἶδον εἰς τὴν θύραν τῆς οἰκίας του, ἔβαλον φωνὰς θαυμασμοῦ καὶ ἐγκαρδίου χαρᾶς.

Ἔζησε λοιπὸν, καίτοι εἶχε μείνει δεκαπέντε λεπτὰ ὑπὸ τὸ ὕδωρ!

Ἐγράψαμεν ταῦτα ὅπως, καὶ ἄνευ ἰατροῦ, γινώσκῃ

ἕκαστος τί νὰ πράττῃ πρὸς βοήθειαν ἀνθρώπου ἐκπνεύσαντος ὑπὸ ἀσφυξίας, οὐδόλως ἀπελπιζόμενος ἐὰν κατ' ἀρχὰς οὐδεμίαν βλέπῃ ἐλπίδα σωτηρίας, καὶ προσέχων μήποτε ἐκλάβῃ τὴν νευρικὴν ἀποξύλωσιν ὡς νεκρικὴν ἀκαμψίαν.

Ἀπολείπεται ἡμῖν καὶ νὰ ἐξηγήσωμεν, ὄχι βέβαια εἰς τοὺς ἰατροὺς, γινώσκοντας κάλλιον ἡμῶν ταῦτα πάντα, ἀλλ' εἰς πάντα φιλάνθρωπον, πῶς συμβαίνει εἰς τοὺς πνιγομένους ἡ νεκρικὴ αὕτη ἀποξύλωσις.

Ὅταν ἄνθρωπος ἢ ζῶον ὁποιονδήποτε πέσῃ ἐν τῷ ὕδατι, τὸ ὕδωρ δὲν εἰσέρχεται εἰς τὰ ἀγγεῖα τῆς ἀναπνοῆς ὡς εἰς ἄψυχόν τινα σωλῆνα. Οἱ καταδύοντες εἰς τὴν θάλασσαν, πρῶτον κλείουσι τὸ στόμα, καὶ διὰ νὰ ἐμποδίσωσι τὸ νερὸν τοῦ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τοὺς πνεύμονας, συστέλλουσι τοὺς μυῶνας τοῦ βρόγχου των.

Οὗτοι οἱ μυῶνες, συστελλόμενοι κατὰ θέλησιν ἡμῶν, ὑπόκεινται καὶ εἰς ἄλλην τινὰ ἐπίδρασιν, ἥτις καλεῖται δύναμις προφυλακτική. Ταύτην ὑπαγορεύει μὲν ἡ φύσις, ἐπιφέρει δὲ διὰ τῶν ἀποστομώσεών του τὸ πνευμονογαστρικὸν νεῦρον, ἐπενεργοῦν ἐπὶ τῶν νεύρων τῆς κινήσεως.

Ὁσάκις ὑγρόν τι, ἢ ἀέριον ἄλλο παρὰ τὸν ἀτμοσφαιρικὸν ἀέρα, εἰσέλθῃ ἐν τῇ τραχείᾳ ἀρτηρίᾳ τοῦ λαιμοῦ, τὸ πνευμονογαστρικὸν νεῦρον, ἐνοχλούμενον, καλεῖ πάραυτα εἰς βοήθειαν αὐτοῦ τοὺς δορυφόρους του, τοὺς πολυαρίθμους καὶ πολυπλόκους διακλαδισμούς του, ἵνα οἱ μυῶνες ἐμποδίσωσι τὴν εἰς τὰ ὄργανα τῆς ἀναπνοῆς εἴσοδον τῶν ἀερίων ἢ ὑγρῶν.

Θέλομεν διὰ τῶν λέξεων τούτων νὰ εἴπωμεν, ὅτι πολλοὶ τῶν ἀσφυκτούντων, νεκροὶ ἐκλαμβανόμενοι, διάκεινται εἰς ἁπλῆν λειποθυμίαν· ὅτι δὲν πρέπει ν' ἀποκάμνωμεν βοηθοῦντες αὐτοὺς, ὅτε πρόκειται νὰ ἐπαναγάγωμεν εἰς τὸ ζῆν ἄνθρωπον πνιγέντα, οὐδὲ ν' ἀποβάλωμεν τὴν ὑπὲρ αὐτοῦ ἐλπίδα διότι ἔμεινε δεκαπέντε ἢ εἴκοσι λεπτὰ, ἢ καὶ μίαν ὥραν ἐντὸς τοῦ ὕδατος.

ΑΙΜΟΧΑΡΕΙΣ ΔΕΙΣΙΔΑΙΜΟΝΙΑΙ ΕΝ ΤΗ ΑΦΡΙΚΗ.

Ἐκ τῆς Ἐπισήμου Ἐφημερίδος τῆς γαλλικῆς Κυβερνήσεως ἐρανιζόμεθα τὰ ἑπόμενα περὶ τῆς κηδείας καὶ τοῦ ἐνθρονισμοῦ τῶν βασιλέων τῆς Κιμπούνδης, χώρας κειμένης εἰς τὸ ἐνδότερον τῆς νοτίου Ἀφρικῆς.

Ἡ κηδεία παντὸς βασιλέως τελευτήσαντος τιμᾶται διὰ πότων καὶ ὀργήσεων καὶ ἀνθρωποθυσιῶν. Ὁ διάδοχος αὐτοῦ πρεσβεύει ὅτι, διὰ νὰ εὐδαιμονήσῃ ἡ βασιλεία του, εἶναι χρεία νὰ ποτισθῇ ὁ ἐπιτύμβιος γήλοφος τοῦ ἀποθανόντος δι' αἵματος αἰχμαλώτων τοσούτων, ὥστε νὰ μεταβληθῇ εἰς πηλὸν κόκκινον. Πρὸ τῶν τελετῶν δὲ τοῦ ἐνθρονισμοῦ, διαμένει εἰς πεδιάδα τινὰ μικρὸν ἀπέχουσαν τῆς πρωτευούσης του.

Διὰ νὰ καταχθῇ δὲ ἄτρωτος ὁ νέος βασιλεὺς, « ἀλείφεται διὰ τοῦ αἵματος ἐμβρύων ἀποσπωμένων ἐκ τῆς κοιλίας τῶν μητέρων των. » Καὶ ἐπειδὴ ἀπαιτεῖται νὰ δώσῃ δεῖγμα τῶν πολεμικῶν ἀρετῶν του, ἐφορμᾷ αἰφνιδίως κατὰ πτωχῆς τινος γειτονικῆς φυλῆς. Ὁ νέος μονάρχης λούεται κατὰ τὴν μάχην ταύτην εἰς τὸ αἷμα, ἀλλὰ προσπαθεῖ καὶ νὰ ζωγρήσῃ ὅσον πλειοτέρους ἐχθροὺς, διὰ τὰς θυσίας τὰς πρὸ τοῦ ἐνθρονισμοῦ ἀπαιτουμένας.

Ὁ ἐνθρονισμὸς οὗτος τελεῖται εἰς τὴν πεδιάδα, τρὶς ἐπαναλαμβανομένων τῶν φωνῶν, « Γενοῦ κύριος ἡμῶν, λέων ἀνήμερε, λέων ἄγριε! » Ὀφείλει δὲ νὰ θυσιάσῃ πρῶτον εἰς τοὺς πονηροὺς δαίμονας, τοὺς Κιλούλους ὀνομαζομένους εἰς τὴν γλῶσσαν ἐκείνην, ἀνθρώπους τινάς. Γίνεται δὲ ἡ ἀρχὴ ἀπὸ τοῦ ἀνδρειοτάτου πάντων τῶν αἰχμαλώτων, οὗ τινος ἡ καρδία καὶ ἡ σὰρξ φυλάττονται διὰ τὸ συμπόσιον τοῦ ἡγεμόνος μετὰ τῶν πρωτίστων μαχητῶν του, ὅπως οὕτω κληρονομήσωσι τὴν ἀνδρίαν τοῦ θύματος. Ἀλλὰ διὰ νὰ ἦναι κατὰ πάντα εὐπρόσδεκτος εἰς τοὺς δαίμονας ἡ θυσία, δὲν πρέπει νὰ γινώσκῃ τὸ θῦμα τὴν ἐπιφυλαττομένην εἰς αὐτὸ τύχην. Διὰ τοῦτο φέρονται πρὸς αὐτὸ μετὰ μυρίων περιποιήσεων, καὶ προσποιοῦνται ὅτι τῷ ἀπέδωσαν τὴν ἐλευθερίαν. Πρέπει δὲ καὶ νὰ πέσῃ χωρὶς νὰ ἴδῃ τὸν φονέα του, οὔτε νὰ προφθάσῃ νὰ ζητήσῃ χάριν, οὔτε νὰ μάθῃ τὸ ὄνομα τοῦ βασιλέως, καὶ νὰ τὸ προφέρῃ.

Τοῦτο δὲ γίνεται κατὰ τὸν ἑπόμενον τρόπον. Εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ βασιλέως τὸ πλῆθος εἶναι διεσπαρμένον εἰς ὁμίλους, οἵτινες χορεύουσιν ἠχούσης θορυβώδους τινὸς μουσικῆς. Ἅμα δοθέντος τοῦ συνθήματος, ὁ μέλλων νὰ θυσιασθῇ, κεκορεσμένος ὑπὸ φαγητῶν καὶ ποτῶν, καὶ ἐνδεδυμένος ἑορτάσιμα φορέματα, προσκαλεῖται νὰ εἰσέλθῃ εἰς ἕνα τῶν ὀρχουμένων ὁμίλων, καὶ νὰ χορεύσῃ καὶ αὐτὸς εἰς τιμὴν τοῦ βασιλέως. Οὐδὲν ὑποπτευόμενος, ὑπακούει καὶ χορεύει ἐνθουσιωδῶς. Αἴφνης, πλησιάζει πρὸς αὐτὸν χορεύων ἄλλος τις ἐκ τῶν μαχητῶν, φέρων ὑπὸ τὸ ἔνδυμά του κεκρυμμένην πλατεῖάν τινα καὶ βραχεῖαν μάχαιραν, σχεδὸν ὠοειδῆ· παραμονεύων δὲ οὗτος ἁρμοδίαν τινὰ στιγμὴν, ὡς ἀστραπὴ ταχὺς ἀποτέμνει τὴν κεφαλὴν τοῦ θύματος. Τότε βάλλονται φωναὶ μέχρις οὐρανοῦ φοβερώταται, καὶ οἱ ἀνθρωποφάγοι ἐκεῖνοι ὀρχοῦνται ὅλοι ὁμοῦ γύρω τοῦ ἔτι ἀσπαίροντος πτώματος.

Ἔπειτα, ἡ μὲν κεφαλὴ αὐτοῦ, ἐμπηγνυμένη εἰς τὴν αἰχμὴν λόγχης, στήνεται ἐν τῷ μέσῳ τῆς πεδιάδος ὡς τρόπαιον, τὸ δὲ πτῶμα διαμελίζεται ὑπὸ τοῦ ἱερέως (τοῦ κιμπάνδα), καὶ διανέμεται μεταξὺ τῶν ἀξιωματικῶν, εἰς τοὺς ὁποίους ἀφεύκτως πρέπει νὰ δοθῇ καὶ μέρος τι ἐκ τῆς καρδίας· ὁ δὲ βασιλεὺς καὶ οἱ περὶ αὐτὸν ἀναμιγνύουσι τὰ μερίδιά των μετὰ κρεάτων κυνὸς καὶ βοός, καὶ ἡ εὐωχία καθίσταται οὕτω τελεία.

Δὲν ἀρκοῦσι ταῦτα· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐνδέχεται νὰ τελευτήσῃ ὁ βασιλεὺς ἐξ αἰφνιδίου θανάτου, πρέπει νὰ ἔχῃ εἰς τὸν ἄλλον κόσμον ἑτοίμους θεράποντας. Λοιπὸν σέλλουσιν ἐπὶ τούτῳ καὶ ἄλλους αἰχμαλώτους· ἕνα δι' ἕκαστον ἐπιτήδευμα, ἢ δι' ἑκάστην ὑπηρεσίαν τοῦ βασιλέως, πρὸς δὲ καὶ ἐγκύους γυναῖκας, καὶ δύο παρθένους, ὧν αἱ κεφαλαὶ θάπτονται ὑπὸ τὴν κλίνην του. Διότι δὲν πρέπει νὰ ὑποφῇ ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης οὔτε εἰς τὸ βασίλειον τῶν νεκρῶν γυναικῶν στέρησιν.

Τούτων γενομένων, ὁ βασιλεὺς ἀναβαίνει εἰς τὸ φορεῖόν του, καὶ ἀναχωρῶν ἀπὸ τοῦ πεδίου, μεταβαίνει εἰς τὰ ἀνάκτορα ἐν θριάμβῳ, παρακολουθούμενος ὑπὸ τῶν οἰκείων του.

Ἐν κακῇ ὁδῷ εὑρισκόμενος, διπλασίαζε τὸ βῆμα.

Μέγα πρόσκομμα τῆς εὐτυχίας εἶναι ἡ προσδοκία εὐτυχίας μεγάλης πολύ.

Ο ΠΟΤΑΜΟΣ ΙΣΤΡΟΣ.

(Συνέχεια ἀπὸ σελ. 8, καὶ τέλος.)

Ἀπὸ Καλαφατίου καὶ ἄνω, ὁ ἀναπλέων τὸν Ἴστρον ἔχει νὰ παρατηρήσῃ πράγματά τινα ἀξιοθέατα ὑπό τε τὴν φυσικὴν ἔποψιν καὶ τὴν ἱστορικήν. Καὶ πρῶτον τὰ ἐρείπια τῆς γεφύρας τοῦ Τραϊανοῦ, ὀλίγον πρὶν φθάσῃ τὸ ἀτμόπλουν εἰς Τουρνοσεβερῖνον. Τὰ ἐρείπια ταῦτα κεῖνται ἐφ' ἑκατέρας τῶν ὀχθῶν τοῦ ποταμοῦ, ἔχοντα ἀκριβῶς τὸ αὐτὸ σχῆμα· νομίζει τις ὅτι βλέπει δύο κολοσσιαίας καθέδρας λιθοκτίστους, τὴν μίαν ἀπέναντι τῆς ἄλλης, παρὰ τὸ ῥεῖθρον. Τινὲς ἀμφιβάλλουσιν ἂν τὰ δύο ταῦτα ἐρειπωμένα κτίρια ἦσαν οἱ κίονες ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐστηρίζοντο αἱ δοκοὶ τῆς ξυλίνης γεφύρας. Κατὰ Δίωνα τὸν Κάσσιον, ἡ γέφυρα αὕτη, κτισθεῖσα κατὰ διαταγὴν τοῦ Τραϊανοῦ ἐπὶ τῆς δευτέρας αὐτοῦ ἐκστρατείας κατὰ τοῦ βασιλέως τῶν Δακῶν Δεκεβάλου, συνέκειτο ἐκ τόξων 20, ἐχόντων ὕψος μὲν 150 ποδῶν, διάστασιν δὲ ἀπὸ κίονος εἰς κίονα ποδῶν 60. Ὡσαύτως 60 ποδῶν ἦτο καὶ τὸ πλάτος τῆς γεφύρας ταύτης, τὸ δὲ ὅλον μῆκος αὐτῆς 900 ποδῶν. Δι' αὐτῆς ὁ Τραϊανὸς μετεβίβασεν εἰς Δακίαν τὰ στρατεύματα αὐτοῦ, ἀλλ' ἐκρήμνισεν αὐτὴν ἀκολούθως ὁ Ἀδριανὸς, φοβηθεὶς μήποτε οἱ Βάρβαροι ἐπιδράμωσι δι' αὐτῆς εἰς τὰς ῥωμαϊκὰς κατακτήσεις, ἤ, ὡς λέγει ἡ ἱστορία, κινούμενος ὑπὸ ζηλοτυπίας πρὸς τὸν εὐκλεᾶ αὐτοῦ προκάτοχον.

Ἀρχαιολόγοι τινὲς εἰκάζουσιν, ὅτι τὰ ἐρείπια ταῦτα δὲν εἶναι τὰ τῆς γεφύρας, ἣν νομίζουσι κειμένην ὀλίγον τι κατωτέρω, ἐκεῖ ὅπου ἐκβάλλει εἰς τὸν Ἴστρον ὁ Ὄλτος· διότι καὶ αὐτόθι σώζονται ἔτι ἐρείπια τειχῶν ῥωμαϊκῶν· ἕτεροι δὲ ὑποθέτουσιν αὐτὴν ἀνωτέρω,

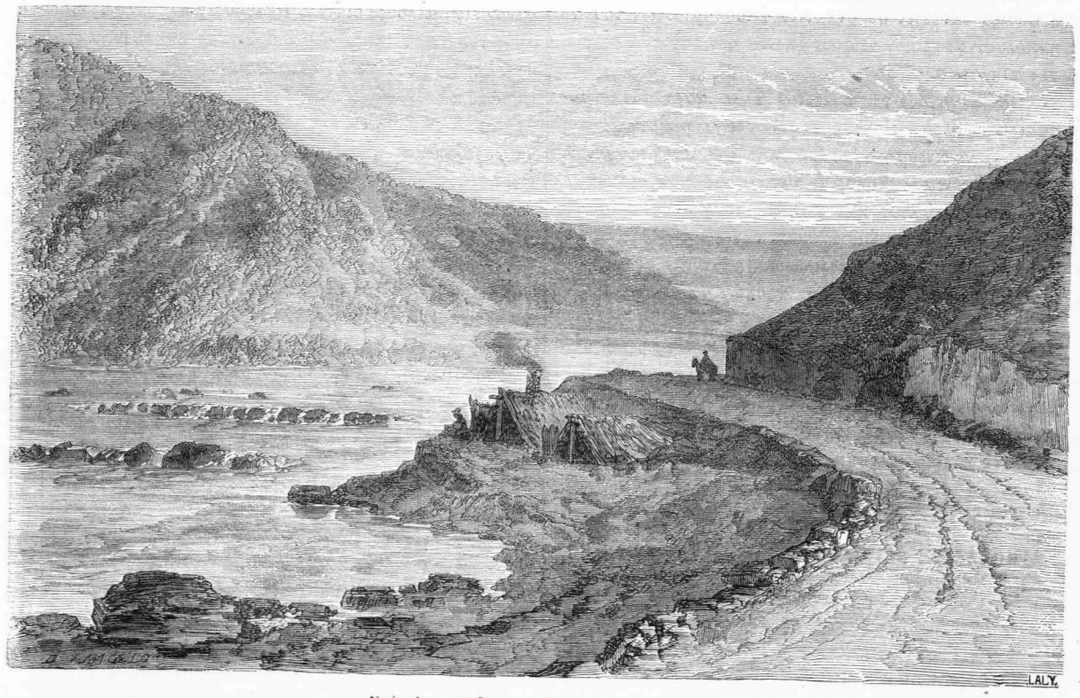

Σκόπελοι τοῦ Ἴστρου εἰς τὰς Σιδηρᾶς Πύλας.

πρὸς τὸ Τουρνοσεβερῖνον, ὅπου, ἀνασκαφῶν γενομένων πρό τινων ἐτῶν, εὑρέθησαν ὅπλα πολλὰ, θώρακες καὶ γεωργικὰ ἐργαλεῖα, ἀναγόμενα εἰς τὴν κατὰ Δακῶν ἐκστρατείαν. Εἰς τὴν αὐτὴν ταύτην θέσιν, ὅτε ἐλαττοῦνται τὰ ὕδατα τοῦ Ἴστρου, ἀναδύουσι τὰ λείψανα μεγάλων κιόνων, κατὰ γραμμὴν ἱσταμένων ἐντὸς τῆς τοῦ ποταμοῦ κοίτης, ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην ὄχθην αὐτοῦ.

Εἰς Τουρνοσεβερῖνον, δεξιόθεν τοῦ ἀναπλέοντος τὸν ποταμὸν, διακρίνεται ἕτερον ῥωμαϊκὸν ἐρείπιον, πύργος τις ἐγερθεὶς ἐν ἔτει 240 ὑπὸ Σεβήρου διοικητοῦ τῆς Μοισίας ἐπὶ αὐτοκράτορος Φιλίππου, ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα Τουρνοσεβερῖνον, σημαῖνον Σεβήρου Πύργον.

Ἰδοὺ ἐγγίζομεν εἰς τὰς περιφήμους Σιδηρᾶς Πύλας (τουρκιστὶ Δεμὶρ Καπί). Τὸ μέρος τοῦτο τοῦ ποταμοῦ ἐνέπνεε τρόμον εἰς τοὺς ἀρχαίους ναύτας, διὰ τοὺς ἐντὸς αὐτοῦ πολλοὺς σκοπέλους, ὡς ἡ Σκύλλα καὶ ἡ Χάρυβδις. Διὰ τῶν προσκομμάτων τούτων ῥέων ὁ Ἴστρος σχηματίζει πολλοὺς κατὰ σειρὰν καταρράκτας μικροὺς, τοὺς ὁποίους ὅμως τὸ ἀτμόπλουν, εἰ καὶ μετὰ κόπου, ἀναπλέει αὐξάνον τῆς μηχανῆς του τὴν δύναμιν. Ἐκεῖ ὁ ῥόχθος τῶν ὑδάτων εἶναι μέγας καὶ ἡ δίνη αὐτῶν φοβερὰ, ἀλλ' οἱ ἐπιβάται σήμερον, πεποιθότες εἰς τὴν ἐμπειρίαν τοῦ κυβερνῶντος τὸ σκάφος, διασκεδάζουσι μάλιστα ἀντὶ νὰ φοβῶνται πρὸ τοῦ θεάματος τούτου.

Μέχρις ἑκτάσεως τριῶν χιλιομέτρων, αἱ Σιδηραῖ Πύλαι ἔχουσι τὴν ὄψιν πλατυτάτης διαῤῥωγῆς, συμβάσης αἰφνιδίως εἰς παμμεγέθεις βράχους, τῶν ὁποίων τὰ τμήματα ἐκυλίσθησαν ἀμφοτέρωθεν ἐν τῇ κοίτῃ τοῦ ποταμοῦ. Ἡ διάστασις μεταξὺ τῶν δύο πλευρῶν εἶναι ἕως 200 μέτρων, τὸ δὲ ὕψος αὐτῶν διπλάσιον. Ἐπὶ λειψυδρίας, αἱ σπιλάδες φαίνονται· διὰ τοῦτο δὲ τὰ ἀτμόπλοα ἐκεῖνα κατεσκευάσθησαν ὅσον οἷόν τε ἀβαθῆ.

Ἀλλ' ἐκτὸς τῶν σκοπέλων καὶ τῆς δι' αὐτῶν βιαίας καταφορᾶς τῶν ὑδάτων καὶ τοῦ ῥόχθου ἐκείνου, ἡ στενοπορία τῶν Σιδηρῶν Πυλῶν ἀπέχει τοῦ νὰ ᾖναι μεγαλοπρεπὴς καὶ ὡραία ὡς ἡ τοῦ Καζανίου λεγομένη, ὀλίγον ἀνωτέρω τῆς παλαιᾶς Ὀρσόβας, ὅπου ἡ πρώτη αὐστριακὴ φυλακή.

Ἐνταῦθα χαράττεται τὸ μεθόριον μεταξὺ Οὐγγαρίας καὶ Δακίας ὑπὸ μικροῦ τινος ῥύακος, ὀνομαζομένου Τσέρνα. Παλαιὰ δὲ, ἡ Ἄνω Ὀρσόβα, λέγεται ἡ πόλις αὕτη, μόλις 1500 ἢ 2000 κατοίκους ἔχουσα, πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τῆς Νέας Ὀρσόβας (τουρκιστὶ Ἀτᾶ Καλὲ), φρουρίου καὶ πολιχνίου κειμένου πρὸς τὴν ἀπέναντι σερβικὴν ὄχθην, ὀλίγον κατωτέρω τῆς Παλαιᾶς. Ὄχι δὲ μακρὰν τῆς Παλαιᾶς Ὀρσόβας κεῖνται θερμὰ λουτρὰ, τὰ πάλαι ποτὲ ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων Λουτρὰ τοῦ Ἡρακλέους καλούμενα, νῦν δὲ Méhadia.

Εἰς τὴν Παλαιὰν Ὄρσοβαν ἐξεταζόνται τὰ διαβατήρια καὶ τὰ ἔπιπλα τῶν ὁδοιπόρων ἐν τῷ αὐστριακῷ τελωνείῳ.

Ἐξακολουθῶν δέ τις ν' ἀναπλέῃ τὸν Ἴστρον μετὰ τὴν Ὄρσοβαν, ἀπαντᾷ τὸν πολυθρύλλητον ἄβακα τοῦ Τραϊανοῦ· πολυθρύλλητον λέγομεν, διότι πάντες οἱ περιηγηταὶ τὸν ἀναφέρουσιν. Ἐπὶ τῶν ὀρθῶν καὶ ὡς λελαξευμένων βράχων οἵτινες συσφίγγουσιν αὐτόθι τὸ ῥεῖθρον ἐξ ἀμφοτέρων τῶν ὀχθῶν, διακρίνεταί που εἰς τὴν σερβικὴν ὄχθην ἄβαξ τις περιέχων ἐν τῷ λίθῳ κεχαραγμένα τὰ ἑξῆς, λατινικοῖς γράμμασιν·

ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ ΚΑΙΣΑΡ Ο ΤΟΥ ΘΕΙΟΥ ΝΕΡΒΑ ΥΙΟΣ ΝΕΡΒΑΣ ΤΡΑΙΑΝΟΣ Ο ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΣ ΠΟΝΤΙΦΗΞ ΚΥΡΙΑΡΧΟΣ.

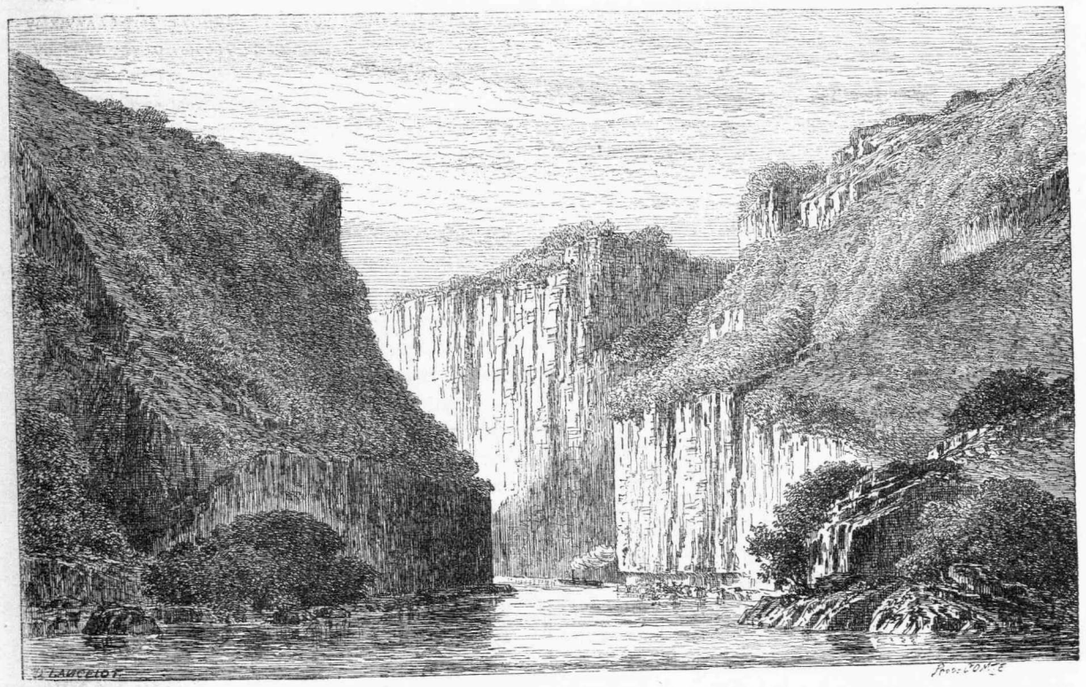

Περίκρημνοι ὄχθαι τῆς στενοπορίας τοῦ Ἴστρου ἐν Καζανίῳ.

Ὑπεράνω δὲ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης διακρίνονται μόλις δύο δελφῖνες συνεχόμενοι ἀπὸ τῶν οὐρῶν, καὶ οὕτω περικυκλοῦντες ἕνα ῥωμαϊκὸν ἀετόν.

Αὐτόθι διέρχεται ὁ ὁδοιπόρος τὴν μεγάλην σειρὰν τῶν ὀρέων, ἅτινα ἀρχόμενα ἀπὸ τῆς Πολωνίας ὑπὸ τὸ ὄνομα Καρπάθια, λήγουσιν εἰς τὸν Αἶμον, διαγράφοντα ἐν τούτῳ ὅλῳ τῷ διαστήματι τὸ λατινικὸν στοιχεῖον S, τεμνόμενον ἐν τῷ μέσῳ ὑπὸ τοῦ Ἴστρου.

Ἰδοὺ εὑρισκόμεθα εἰς τὴν κλεισώρειαν τοῦ Καζανίου. Ἰδοὺ δεξιόθεν ἡμῶν ἡ πεφημισμένη ὁδὸς, ἡ μεταξὺ Ὀρσόβας καὶ Δρεγκόβας, ἣν ἤνοιξεν ἀπὸ τοῦ 1857 ὁ οὔγγρος κόμης Ζεχένης, καὶ δι' ἧς οἱ ὁδοιπόροι διέρχονται πεζῇ τὸ ἀπόκρημνον μέρος τοῦτο. Ἀριστερόθεν δὲ πάλιν βλέπει τις ἑτέραν ὁδὸν, ἐσκαμμένην εἰς τὸν βράχον ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν τοῦ Τραϊανοῦ· ἔργον τεράστιον, ὅταν ἀναλογισθῇ τις ὅτι κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν οὔτε ἡ πυρόκονις ἦτο γνωστὴ, οὔτε ὁ ἀτμὸς, ἀλλ' ὅλη αὐτὴ ἡ ἐργασία εἶχε γίνει διὰ τῆς σφύρας. Τὴν ὁδὸν ταύτην, ἣν ὁ Τραϊανὸς κατεσκεύασε πρὸς ῥυμουλκίαν τῶν πλοίων του, παρατηρεῖ ὁ ἀναγνώστης δεξιόθεν αὐτοῦ ἐν τῇ ἐπισυνημμένῃ εἰκόνι. Ὁ βράχος, ἀποτόμως ἐπικείμενος, διακρίνεται πῶς εἶναι πρὸς τὴν βάσιν αὐτοῦ ἐσκαμμένος, σχηματίζων ὡς στέγασμα τῆς ὁδοῦ· τὸ παρέκει ἀτμόπλουν καταπλέει τὸν ποταμόν. Ἐκ τοῦ ὕψους τῆς καπνοδόχης του καταμετρεῖ τις εὐκόλως ἐξ ἀναλογίας τὸ ὕψος τῶν βράχων τούτων, καὶ τὸ καταπληκτικὸν τῆς στενοπορίας ταύτης.

Φθάνει δέ τις μετ' ὀλίγον εἰς τὰς Βαζίας, ὅπου οἱ πλεῖστοι τῶν ὁδοιπόρων ἀποβαίνουσιν, ἀπερχόμενοι εἰς Πέστην διὰ τοῦ σιδηροδρόμου, ὡς ταχυπορωτέρου τῶν ἀτμοπλόων. Ἀλλ' ὁ μὴ ἔχων τι τὸ κατεπεῖγον, καὶ προτιμῶν τοῦ ἀτμοπλόου τὰς ἀναπαύσεις, πολλὰ ἔτι ἀξιοθέατα ἀπαντᾷ ἐπὶ τῆς πορείας τοῦ Ἴστρου, μέ-

χρις οὗ φθάσῃ εἰς τὴν βαυαρικὴν πόλιν Οὔλμην, ὅπου παύει ὁ ποταμὸς νὰ ἦναι πλωΐμος.

Θὰ ἐπανέλθωμεν μίαν ἡμέραν εἰς τὸν Ἴστρον, ἀποκτήσαντες σειρὰν καλῶν εἰκόνων, αἵτινες παριστῶσι τὰς ὡραιοτάτας τῶν τοποθεσιῶν καὶ πόλεων τῶν ὑπ' αὐτοῦ διαβρεχομένων χωρῶν· τώρα δὲ ἂς μᾶς ἐπιτραπῇ ν' ἀνέλθωμεν διὰ μιᾶς εἰς τὴν πηγήν του, ἐπιφυλαττόμενοι νὰ καταβῶμεν ἄλλοτε ἀπ' αὐτῆς, καὶ νὰ καταπλεύσωμεν πάλιν μέχρι τοῦ σημείου ὅπου σήμερον ἐμείναμεν ἀναπλέοντες.

Κατά τινα δημώδη παράδοσιν, ὁ Ἴστρος πηγάζει ἐκ τῆς αὐλῆς τοῦ αὐθεντικοῦ πύργου τοῦ χωρίου Donaueschingen, ἐξ οὗ καὶ τὸ γερμανικὸν αὐτοῦ ὄνομα Donau. Ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ πύργου τούτου, πρίγκηψ τῆς Φυρστεμβέργης, σεμνύνεται ἐπὶ τῇ μικρᾷ πηγῇ ἐξ ἧς γεννᾶται ὁ μέγας ποταμός, καὶ, τὸ ἀστεῖον, ἔχει ὁ πρίγκηψ οὗτος ἀξιώσεις, ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ δεσπότης τοῦ Δουνάβεως. Καὶ οἱ μὲν Γερμανοὶ στηρίζονται ἐπὶ ταύτης τῆς ἐθνικῆς των παραδόσεως, καὶ πιστεύουσιν ἀδιστάκτως εἰς ταύτην τοῦ Ἴστρου τὴν πηγήν· ἀλλ' οἱ γεωγράφοι φρονοῦσιν εὐλόγως ὅτι ὁ Ἴστρος σχηματίζεται ἐκ τῆς ἑνώσεως δύο τινῶν μικρῶν ῥυάκων, τοῦ Βριγάχου καὶ Βρέγου, συμβαλλομένων ὀλίγον τι κατωτέρω τοῦ χωρίου Donaueschingen.

Ἀληθὴς ἀνδρία τὸ ἐπίστασθαι ὑπομένειν.

ΑΙ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ Ο ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ.

Ἡ ἐπανάστασις στερεόνει τοὺς κλονουμένους βασιλεῖς φρονοῦσα ὅτι τοὺς κρημνίζει· ὁ πολιτισμὸς κρημνίζει· ὁ πολιτισμὸς κλονίζει αὐτοὺς στερεουμένους. Τυφλὸς ὁ μὴ βλέπων, κωφὸς ὁ μὴ ἀκούων τὴν ἀντιστρόφως γινομένην ταύτην τῶν θρόνων φοράν. Ἡ ἐπανάστασις προβαίνει ταραχωδῶς διὰ τῆς ἀνατροπῆς· ὁ πολιτισμὸς ἀθορύβως διὰ τῆς μεταμορφώσεως. Ἡ ἐπανάστασις κρημνίζει ἀπὸ τῆς στέγης πρὸς τὰ θεμέλια· ὁ πολιτισμὸς οἰκοδομεῖ ἀπὸ τῶν θεμελίων πρὸς τὴν στέγην. Ἡ ἐπανάστασις εἶναι περιοδική· ὁ πολιτισμὸς εἶναι συνεχὴς καὶ ἀδιάλειπτος. Ἡ ἐπανάστασις εἶναι τοπική· ὁ πολιτισμὸς εἶναι παγκόσμιος. Δύναταί τις ν' ἀποφύγῃ τὴν ἐπανάστασιν διὰ τοῦ πολιτισμοῦ· ἀλλὰ δὲν δύναται ν' ἀποφύγῃ τὸν πολιτισμὸν δι' οὐδεμιᾶς ἐξόδου. Ὁ πολιτισμὸς εἶναι πρὸς τὴν βαρβαρότητα ὅ,τι εἶναι ἡ θνητότης πρὸς τὸν ἄνθρωπον. Οὔτε θὰ σταθῇ πώποτε ὁ πολιτισμός, οὔτε θὰ τὸν στήσῃ τι, εἴτε ἐπανάστασις, εἴτε ἀντίδρασις.

Η ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΠΡΟΣ ΔΙΑΔΟΣΙΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

ΕΝ ΓΑΛΛΙΑι.

Πολλοὶ τῶν ὁμογενῶν ἀγνοοῦσιν εἰσέτι ὅτι ἐν Παρισίοις συνέστη ἀπὸ τοῦ 1867, ὑπὸ Γάλλων ἑλληνιστῶν καὶ φιλελλήνων, ἑταιρία σκοποῦσα «πρὸς ἐνθάρρυνσιν τῶν ἑλληνικῶν σπουδῶν ἐν Γαλλίᾳ.»

Οἱ ἱδρυταὶ αὐτῆς προέθεντο τὴν ἀναζωπύρησιν, οὐ μόνον τοῦ ὑπὲρ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ φιλολογίας ζήλου, ψυχρανθέντος ἐπ' ἐσχάτων δυστυχῶς ἐν Γαλλίᾳ, ἀλλὰ καὶ τῆς φιλοκαλίας ἥτις διαλάμπει ἐν τοῖς ἀρίστοις τῶν ἡμετέρων προγόνων τεχνήμασι. Διότι ἐν τῇ ἐμβριθεῖ αὐτῶν διαγνώσει βλέπουσιν ὁσημέραι ἐκχυδαϊζομένας ἐν Εὐρώπῃ τὰς ὡραίας τέχνας, ὥστε ἐπάναγκες θεωροῦσι ν' ἀνατρέξωσιν ἐκ νέου εἰς τὴν πηγὴν αὐτῶν.

Ὄχι δὲ ταῦτα μόνον, ἀλλ' ὡς ἔγραψε κατ' αὐτὰς εἷς τῶν πρωτίστων ἱδρυτῶν τῆς Ἑταιρίας, ὁ εἰλικρινῶς φιλέλλην καὶ πολυμαθὴς K. Eichtal, «καὶ ὑπὸ τὴν κοινωνικὴν ἔποψιν, ὤφειλον οἱ ἱδρυταὶ αὐτῆς νὰ μὴ ἐπιλησθῶσιν, ὅτι ἡ Ἑλλὰς ὑπῆρξεν ἡ ἀληθὴς γενέτειρα τῆς πολιτικῆς ἐπιστήμης, ἐκ μακρᾶς καὶ πολυμόχθου οἰκείας πείρας ταύτην πλάσασα. Ἡ Ἑλλὰς, πρῶτον μὲν γνοῦσα τὴν ἐκ τῆς ἐλευθερίας εὔκλειαν καὶ τ' ἄλλα ἀγαθὰ, ἔπειτα δὲ τὰ παραπτώματα αὐτῆς καὶ τὰς πικρίας, ἀνέγραψε διὰ τῶν περιφανῶν αὐτῆς φιλοσόφων τὰς ἀρχὰς τῆς μετριοπαθείας, ἁρμονίας τε καὶ δικαιοσύνης, αἵτινες κατὰ τοὺς παρόντας καιροὺς τείνουσιν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ὅπως κατασταθῶσιν ὁ νόμος τῶν ἀνθρωπίνων κοινωνιῶν. Τέλος δὲ οἱ ἄνδρες οὗτοι καὶ διέκρινον ἐν τῇ διαδοχῇ τῶν ἑλληνικῶν γενεῶν, ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι σήμερον, τὸν βεβασανισμένον μὲν, ἀλλ' ἀπαρέγκλιτον ῥοῦν μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς τύχης, συμπαθῶς περιεργαζόμενοι τὰ βήματα τῆς πρὸ μιᾶς πεντηκονταετηρίδος ἀρξαμένης, καὶ νῦν πληρουμένης ἑλληνικῆς ἀναγεννήσεως.» — (Ἴδε τὴν παρισιανὴν ἐφημερίδα Temps, 7 ἰανουαρ. 1869.)

Ἐπὶ τοιούτων θεμελιωθεῖσα βάσεων ἡ ἐν λόγῳ Ἑταιρία, τοιαύτην προσεκτήσατο ἐν τῷ δημοσίῳ συμπάθειαν, ὥστε ἠρίθμει ἤδη ἀπὸ τοῦ παρελθόντος μαρτίου μηνὸς δωρητὰς μὲν δώδεκα, μέλη δὲ σχεδὸν πεντακόσια· μέχρι δὲ τοῦ ἐπιόντος ἰουλίου, ἑτέρους ἐξ δωρητὰς καὶ ἑβδομήκοντα τρία πρόσθετα μέλη· σήμερον δὲ οἱ ἑταῖροι αὐτῆς ἀριθμοῦνται ἑπτακόσιοι σχεδὸν, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ πλεῖστοι Ἕλληνες, πανταχόθεν φιλοτιμηθέντες νὰ συνδράμωσιν εἰς ἐνίσχυσιν αὐτῆς, ὡς καὶ ἄλλοι ξένοι.

Ἄνδρες διάσημοι ἐν Γαλλίᾳ ὑπῆρξαν οἱ ἱδρυταὶ, ἐν οἷς καὶ ἀκαδημαϊκοὶ οὐκ ὀλίγοι, καὶ ὁ νῦν ἐπὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως ὑπουργὸς, K. Δουρούης, συγγραφεὺς μιᾶς τῶν ἀρίστων ἱστοριῶν τῆς Ἑλλάδος.

Τὸ καταστατικὸν τῆς Ἑταιρίας ταύτης διαλαμβάνει·

Ἄρθρ. α'. Ἡ Ἑταιρία ἐνθαρρύνει τὴν διάδοσιν τῶν ἀρίστων μεθόδων, καὶ τὴν ἔκδοσιν βιβλίων, ὅσα κρίνῃ ὡς ὠφελιμώτατα εἰς τὴν πρόοδον τῶν ἑλληνικῶν σπουδῶν· πρὸς ὃ καὶ ἀπονέμει βραβεῖα.

β'. Ἐνθαρρύνει κατὰ τὰ ἐνόντα μέσα καὶ τὸν ζῆλον διδασκάλων τε καὶ μαθητῶν.

γ'. Χρείας τυχούσης, προτείνει θέματα πρὸς βράβευσιν.

δ'. Διατελεῖ ἐν σχέσει μετὰ ξένων ἑλληνιστῶν.

ε'. Ἐκδίδει ἐτησίως ἔκθεσιν τῶν πράξεων καὶ τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς, ὡς καὶ ὑποδεικνύει τὰ περὶ τὰς ἑλληνικὰς σπουδὰς γενόμενα κυριωδέστατα ἔργα τε καὶ ἀποφάσεις.

ς'. Ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν τῆς Ἑταιρίας εἶναι ἀπεριόριστος. Συγκαταλέγονται Γάλλοι τε καὶ ξένοι ἐν αὐτῇ.

ζ'. Ἕκαστον τῶν νέων μελῶν προτείνεται μὲν ὑφ' ἑνὸς τῶν ἤδη καταλελεγμένων, καθίσταται δὲ δεκτὸν ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς.

θ'. Ἐλάχιστος ὅρος τῆς ἐτησίας συνδρομῆς εἶναι φράγκα δέκα.

ι'. Ὅστις προκαταβάλῃ δεκάκις ὅσα ἡ ἐτησία αὐτοῦ συνδρομὴ, τοῦτο δὲ ἅπαξ μόνον, καλεῖται δωρητής.

ια'. Ἡ Ἑταιρία διευθύνεται ὑπὸ Γραφείου καὶ Ἐπιτροπῆς, ἧς μέλη εἶναι καὶ τὰ τοῦ Γραφείου δικαιωματικῶς.

ιγ'. Ἡ Ἐπιτροπὴ, μὴ συμπεριλαμβανομένου τοῦ Γραφείου, σύγκειται ἐξ 21 μελῶν. Κατ' ἔτος ἀνανεοῦται κατὰ τὸ ἓν τρίτον αὐτῆς. Αἱ ἐκλογαὶ γίνονται ὑπὸ γενικῆς Συνελεύσεως. Τὰ ἐξερχόμενα ἑπτὰ μέλη δὲν ἐκλέγονται πρὸ τῆς παρελεύσεως ἑνὸς ἔτους.

ιε'. Ἡ Ἐπιτροπὴ συνέρχεται τακτικῶς ἅπαξ τοῦ μηνὸς τοὐλάχιστον. Δύναται ὁ Πρόεδρος νὰ συγκαλέσῃ αὐτὴν ἐκτάκτως. Ἅπαντα τὰ μέλη τῆς Ἑταιρίας εἶναι δεκτὰ εἰς τὰς συνήθεις συνεδριάσεις τῆς Ἐπιτροπῆς, καὶ ἔχουσι μὲν φωνὴν, ὄχι δὲ καὶ ψῆφον.

ιθ'. Ἅπαξ τοῦ ἔτους, τοὐλάχιστον, συγκροτεῖται γενικὴ Συνέλευσις ἀκροωμένη τὴν ἔκθεσιν τοῦ Γραμματέως περὶ τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἑταιρίας, ὡς καὶ τὴν τῆς διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς, περὶ τῶν προσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ ἔτους . . . . Ἅπαντες οἱ ἐν Γαλλίᾳ διαμένοντες ἑταῖροι δίδουσι ψῆφον, εἴτε αὐτοπροσώπως, εἴτε καὶ δι' ἐπιστολῆς.

Ταῦτα τὰ κυριωδέστερα τῶν κεφαλαίων τοῦ καταστατικοῦ.

Κατὰ δὲ τὸν παρελθόντα αὔγουστον μῆνα, ἡ Ἑταιρία ἐπρότεινε «Παρατηρήσεις περὶ μεταρρυθμίσεών τινων εἰσακτέων ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης εἰς τὰ σχολεῖα» τῆς Γαλλίας. Ἂν δὲν ἀπατώμεθα, ἐπρόκειτο πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ περὶ ἀντικαταστάσεως τῆς προφορᾶς τῶν σημερινῶν Ἑλλήνων, ἀντὶ τῆς τοῦ Ἐρασμου. Μόλις γενομένης τῆς ἐκδόσεως ταύτης, ἐξεδηλώθη διὰ νέων καὶ ἀξιολόγων τεκμηρίων ὁ ζῆλος ὃν διήγειραν ὑπὲρ τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων αἱ τῆς Ἑταιρίας προσπάθειαι. Ἐκτὸς ἐξ νέων δωρητῶν καὶ πολλῶν ἑταίρων Γάλλων, προσῆλθον καὶ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἐννέα δωρηταὶ, ὅλοι Ἕλληνες, καὶ ἐξ Ἑλλάδος ἑταῖροι πολλοί. Τὸ Πανεπιστήμιον τῶν Ἀθηνῶν ὑπεγράφη συνεισφέρον 400 φράγκα κατ' ἔτος, καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει φιλότιμός τις ἀνὴρ (τοῦ ὁποίου τὸν δίκαιον ἔπαινον ἠκούσαμεν ἐπανειλημμένως γινόμενον ἐν ταῖς συνεδριάσεσι τῆς Ἑταιρίας), ὁ K. Χριστάκης Ζωγράφος, κατέβαλεν 20,000 φράγκων, ἵνα ἐκ τῶν τόκων τῶν χρημάτων τούτων δίδηται ἐτήσιον βραβεῖον ἐνθαρρύνσεως πρὸς τὸν τῆς Ἑταιρίας σκοπὸν, οὐδόλως πολιτικὸν, ὡς ἐννοεῖ ἕκαστος, ἀλλὰ καθαρῶς φιλολογικόν.

Ταῦτα πάντα, ἐξασφαλίσαντα τὸ καλὸν τοῦτο ἵδρυμα, παρεκίνησαν τοὺς ἰθύνοντας αὐτὸ ν' ἀποταθῶσι τὴν 4 τοῦ παρελθόντος δεκεμβρίου εἰς τὴν γαλλικὴν Κυβέρνησιν, ἐξαιτούμενοι παρ' αὐτῆς ἵνα ἀναγνωρίσῃ τὴν Ἑταιρίαν, καὶ τάξῃ αὐτὴν μετὰ τῶν ὁμολογουμένων ὡς κοινωφελῶν.

Ἐν τῷ ἔτει δὲ τούτῳ (1869) ἀπονεμηθήσεται ὑπ' αὐτῆς τὸ πρῶτον χιλιόφραγκον βραβεῖον (τὸ ὁποῖον καὶ ἐπωνόμασε prix Zographos), εἰς τὸν ὅστις παραχῇ ἄξιος αὐτοῦ κατὰ τὸ πρόγραμμα τοῦ συναγωνισμοῦ, τὸ ὁποῖον μέλλει νὰ ἐκδοθῇ ἐντὸς ὀλίγου.

Ἐπιφυλαττόμεθα νὰ δημοσιεύσωμεν τὸ πρόγραμμα τοῦτο καὶ ἐν ταῖς σελίσι τῶν Μυρίων Ὅσων, ὡς ἐνδιαφέρον ἰδίως μάλιστα εἰς ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας.

ΚΑΒΥΛΩΝ ΠΡΟΛΗΨΙΣ.

Οἱ Καβύλοι εἶναι ἀραβικὴ φυλὴ εὑρισκομένη εἰς τὸ ἐνδότερον τῆς Ἀλγερίας. Οἱ περιηγηταὶ διηγοῦνται περὶ αὐτῶν, ὅτι καὶ περὶ ἁπλουστάτων πληροφοριῶν στατιστικῶν ἐάν τις τοὺς ἐρωτήσῃ, ἀνησυχοῦσιν ὑποπτευόμενοι μέγα τι ἐκ τούτου κακόν. Ἐὰν, παραδείγματος χάριν, ἴδῃ ὁ Καβύλος ὅτι τὸ ὄνομά του ἐνεγράφη εἰς βιβλίον χριστιανικὸν (ῥουμὶ), ὑπὸ μυρίων κυριεύεται πάραυτα παραδόξων φόβων, νομίζων κατὰ πᾶσαν στιγμὴν ὅτι τὸν περικυκλοῦσι παντὸς εἴδους κίνδυνοι. Τόσον εἶναι τὸ δέος του, ὥστε οὔτε τολμᾷ νὰ ἐγγίσῃ τοὺς στύλους ἢ τὰ σύρματα τοῦ ἠλεκτρικοῦ τηλεγράφου· ἐπειδὴ πιστεύει ὅτι τὸ σύρμα γράφει τὸ ὄνομα τοῦ ἐγγίζοντος αὐτὸ ἐντὸς βιβλίου.

ΜΟΝΟΜΑΧΙΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΡΧΟΥ.

Δύο Ἄγγλοι, φίλοι, συνεγευματίζον εἰς ἓν τῶν ξενοτροφείων τοῦ Λονδίνου, ὁ εἷς ἀπέναντι τοῦ ἄλλου καθήμενοι. Ἐξάψαντος ὀλίγον κατ' ὀλίγον τοῦ οἴνου τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, ἦλθον εἰς λογομαχίαν, καὶ ἔπειτα εἰς ὕβρεις ἐπὶ πολιτικοῦ τινος ζητήματος.

— Αἴ, λοιπὸν σὲ προσκαλῶ αὔριον εἰς μονομαχίαν! εἶπε τέλος ὁ θυμωδέστερος αὐτῶν.

— Ἔστω, αὔριον! ἀπεκρίθη ὁ ἕτερος· ἄνθρωπος οὗτος τὸ φαινόμενον φρόνιμος καὶ μετριοπαθέστερος. Ἀλλ' οὗτος ἔθεσεν ὡς ὅρον, τὸ νὰ προγευματίσωσι πάλιν οἱ δύο ὁμοῦ τὴν ἐπιοῦσαν ὁπουδήποτε, πρὶν ἢ μονομαχήσωσι.

— Τοῦτο, εἶπε, δὲν βλάπτει τίποτε· ἡ ἔρις μας εἶναι πάντοτε ἔρις· μάλιστα δὲ, ἀφοῦ φάγωμεν, θὰ εὑρεθῶμεν μᾶλλον εὐδιάθετοι νὰ κτυπηθῶμεν.

— Πολὺ καλά· ἔστω, ἀφοῦ πρότερον προγευματίσωμεν, ἀπεκρίθη ὁ ἕτερος. Μὴ νομίσῃς ὅμως ὅτι μὲ τοῦτο . . .

— Τίποτε· θὰ γίνῃ αὐτὸ τὸ ὁποῖον εἶπες· ἐξαρτᾶται μόνον ἀπὸ τῆς ἰδικῆς σου θελήσεως.

Τότε συνεσκέφθησαν ποῦ νὰ πορευθῶσι τὴν ἐπιοῦσαν διὰ τὸ ἔσχατον αὐτῶν προάριστον.

— Ἂν θέλῃς καὶ εἰς τὴν οἰκίαν μου . . . εἶπεν ὁ φρονιμώτερος αὐτῶν.

— Εἰς τὴν οἰκίαν σου! . . . Ἂς ἦναι, ἀπήντησεν ὁ ὀξύθυμος. Εἰς τὴν οἰκίαν σου.

Τὴν ἐπιοῦσαν εἰσάγεται οὗτος εἰς τὸ ἑστιατόριον, ὅπου τὸ προάριστον εὑρέθη ἕτοιμον. Μετ' ὀλίγον δὲ κατέβησαν ἐκ τῶν θαλάμων των τὰ τέκνα καὶ ἡ γυνὴ τοῦ οἰκοδεσπότου. Ἦσαν τέσσαρα παιδία ἄῤῥενα καὶ δύο μικραὶ κόραι, ὅλα ἔχοντα μεγάλα ὄμματα πλήρη πνεύματος καὶ νοημοσύνης, ὅλα φαιδρὰ, ὅλα εἰκόνες πισταὶ τῆς μητρός των, γυναικὸς συμπαθεστάτης καὶ σεμνοτάτης ὄψεως.

Κάθηνται ὅλοι περὶ τὴν τράπεζαν, καὶ ἄρχονται τοῦ προγεύματος μετά τινος κατηφείας, ἥτις ὅμως βαθμηδὸν διεσκεδάσθη καὶ ἀπέλησεν εἰς εὐθυμίαν γενικήν. Οἱ δύο ἄνδρες δὲν ἔδωκαν οὔτε ἐλαχίστην ὑποψίαν διὰ τὰ μετ' ὀλίγον μέλλοντα.

Εἰς τὸ τέλος τῆς τραπέζης, ὁ ὀξύθυμος κατέχει σιωπηλός.

— Αἴ, λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ εἰκογενειάρχης· εἶναι ὥρα νὰ πορευθῶμεν εἰς τὴν μικρὰν ἐκδρομὴν περὶ τῆς ὁποίας ἐσυμφωνήσαμεν;

—Δηλαδὴ, ἀπεκρίθη ὁ ἕτερος ὑποτραυλίζων, δὲν εἶναι καὶ τόση βία . . . Φρονῶ μάλιστα . . . ὅτι . . . τὸ ἀπὸ μέρους μου . . .

—Ὑπάγωμεν! . . . ὑπάγωμεν . . . Κάλλιον μίαν ὥραν ταχύτερα.

Ἡ γλυκεῖα μήτηρ καὶ τὰ ἐξ αὐτῆς χαριέστατα τέκνα ἤκουον ταῦτα καὶ παρετήρουν ἀνησύχως τὸν ξένον.

—Ὄχι! . . . Δὲν ὑπάρχει οὐδεμία ἰσότης, εἶπεν ὁ ξένος μεταμελη θείς· ἔπρεπε κ' ἐγὼ νὰ ἔχω νὰ σὲ δείξω τέκνα ὡς τὰ τέκνα σου, καὶ γυναῖκα ὡς αὐτὴν τὴν γυναῖκα, τὴν ὁποίαν βλέπω πόσον λατρεύεις, καὶ τότε νὰ προβῶ εἰς τὴν τόλμην τοῦ νὰ σὲ ἀκολουθήσω.

—Καλὰ λέγεις, εἶπε τότε καὶ ὁ οἰκογενειάρχης· ἰσότης δὲν ὑπάρχει, καὶ χαίρω ὅτι σὲ κατώρθωσα νὰ ὁμολογήσῃς τοῦτο ἐν τῇ δικαιοσύνῃ καὶ ἐν τῇ φιλίᾳ σου.

—Σὲ ζητῶ συγγνώμην . . .

—Ὦ! συγγνώμης ἔχω κ' ἐγὼ χρείαν ἐκ σοῦ· ἀλλ' ἀμοιβαίως οἰκτείροντες ἑαυτοὺς, ὀφείλομεν νὰ ῥίψωμεν εἰς λήθην τὴν σιγμιαίαν μωρίαν ἥτις χθὲς, ἀγνοῶ πῶς μᾶς κατέλαβε.

Τότε δὲ ἀσπασάμενοι ἀλλήλους μετὰ δακρύων κατανύξεως, —Ναὶ, τῳόντι, ἀνέκραξαν· ναὶ, τῳόντι! Ἀνθρώπου οἰκογενειάρχου εἶναι ἱερὰ ἡ ζωή.

ΗΕΝΘΟΥΣ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ.

(Ἐκ τῶν ΤΡΙΑΚΟΝΤΑ, δράματος Ἀ. Ῥ. Ῥαγκαβῆ.)

ΣΩΚΡΑΤΗΣ καὶ ΚΑΛΛΙΠΠΗ.

ΚΑΛΛ.—Τεταραγμένος φαίνεσαι, ὦ Σώκρατες.
ΣΩΚΡ.—Πιστεύεις, ὦ Καλλίππη, εἰς τὴν ὕπαρξιν Θεῶν;
ΚΑΛΛ.— Τί αὕτη ἡ ἐρώτησις δηλοῖ;
ΣΩΚΡ.—Τὴν φύσιν, ποῖος διεκόσμησε φρονεῖς;
ΚΑΛΛ.—Οἱ Θεοὶ πάντως.
ΣΩΚΡ.— Καὶ καλὴν τὴν ἔπλασαν;
ΚΑΛΛ.—Καλήν.
ΣΩΚΡ.— Πρὸς τί, νομίζεις;
ΚΑΛΛ.— Ὅπως τέρπωνται
κ' εὐδαιμονῶσιν ἐν αὐτῇ οἱ ἄνθρωποι.
ΣΩΚΡ.—Σὺ ἄρα φιλανθρώπους τοὺς Θεοὺς φρονεῖς;
ΚΑΛΛ.—Τὸ ἐναντίον θὲ νὰ ἦτον βλάσφημον.
ΣΩΚΡ.—Τὰ τοῖς ἀνθρώποις θέλοντας ὠφέλιμα;
ΚΑΛΛ.—Βεβαίως.
ΣΩΚΡ.—Δυναμένους δ' ὅ,τι θέλουσι;
ΚΑΛΛ.—Θεοὶ θὰ ἦσαν, ἂν δὲν ἦσαν πανσθενεῖς;
ΣΩΚΡ.— Ὠφέλιμον δὲ εἶναι καὶ τὸ δίκαιον;
ΚΑΛΛ.— Ὠφέλιμον. Τί θέλεις ταῦτα ἐρωτῶν;
ΣΩΚΡ.—Καὶ τοῦτο, ὦ Καλλίππη. Ἢν τὸ ἐπὶ γῆς γινόμενον νομίζεις ὅτι δίκαιον;
ΚΑΛΛ.—Οὐχί.
ΣΩΚΡ.— Παρὰ τὴν γνώμην ἄρα τῶν Θεῶν γίνεται τοῦτο;
ΚΑΛΛ.— Ναὶ, παρὰ τὴν γνώμην των.
ΣΩΚΡ.—Μισοῦσιν ἄρα οἱ Θεοὶ τοὺς πράττοντας τοιαῦτα;
ΚΑΛΛ.— Τοὺς μισοῦσι.
ΣΩΚΡ.— Τοὺς δὲ πράττοντας τὰ ἐναντία τούτοις, ἀγαπῶσι;
ΚΑΛΛ.— Ναί, ἀναμφιβόλως.
ΣΩΚΡ.— Καὶ τοὺς μὲν ἀμείβουσι, τοὺς δ' ἄλλους τιμωροῦσιν;
ΚΑΛΛ.— Οὕτω γίνεται·
ἂν ὄχ' εἰς ταύτην, εἰς τὴν ἔπειτα ζωήν.
ΣΩΚΡ.—Τίς δὲ τῶν δύο βίων προτιμότερος;
ΚΑΛΛ.—Ὁ μετὰ τοῦτον βίος, ὁ ἄϊδιος.
ΣΩΚΡ.—Ἄθλιος ἄρα ὁ ἐνταῦθα εὐτυχῶν,
κ' ἐν τῷ κατόπιν βίῳ τιμωρούμενος;
ΚΑΛΛ.—Τοῦτο νομίζω.
ΣΩΚΡ.— Κ' εὐτυχὴς ὁ δίκαιος,
ἐνταῦθα πάσχων ἀλλ' ἐκεῖ εὐδαιμονῶν.
Ἢ ἴσως ψευδῆ λέγω;
ΚΑΛΛ.— Λόγος ἀληθὴς,
ἀλλὰ ποῦ τείνει, μ' εἶναι ἀνεξήγητον.
ΣΩΚΡ.—Καλλίππη, ὁ Κριτίας τὸν πατέρα σου
εἰς θάνατον ἀδίκως κατεδίκασε.
ΚΑΛΛ.—Τί λέγεις; ὁ Κριτίας! τὸν πατέρα μου!
Θεοί! φονεύει τὸν πατέρα! Ὦ Θεοί! . . .
Ἀλλὰ ὁ δῆμος ὑπὲρ οὗ διέῤῥηξε
τὸν μετὰ τοῦ Κριτίου ἀσφαλῆ δεσμόν;
ΣΩΚΡ.—Ὅστις εἰς δήμου κῦμα ῥίπτει ἄγκυραν,
τὴν ῥίπτει εἰς πυθμένα σαλευόμενον.
Ὁ δῆμος βορὰν θέλει, ὧν αὐτὸς βορὰ
τοῦ θρασυτέρου. Τῶν σωτήρων του φονεύς,
τετυφλωμένος λάτρης τῶν δημίων του,
φέρεται ὡς καὶ ὅπου ἂν τὸν φέρωσι.
Φονεύει πρῶτον, μετὰ ταῦτ' ἀποθεοῖ.
ΚΑΛΛ.—Λοιπὸν τῳόντι; Πᾶσα λοιπὸν ἔλειψεν
ἐλπίς! τὸν θανατοῦσι! τὸν συνέλαβον!
ὀρφανὴ μένω! Εἰς τῆς γῆς τὴν ἔκτασιν
δι' ἐμὲ πλέον ποῦ σκιά; Ὦ πάτερ μου!
Λοιπὸν αἱ τίγρεις φόνου δὲν ἐπλήσθησαν,
καὶ τῶν αἱμάτων τὸ ποτήριον, εἰς ὃ
μεθύσκονται, δὲν ἦτον πλῆρες; Ἤθελον,
πρὶν χορτασθῶσι, κ' εἰς τὴν σὴν τοὺς ὄνυχας
τὴν εὐγενῆ καρδίαν νὰ ἐμπήξωσι!
Τὰ ξίφη των ποῦ εἶναι τὰ ἀνόσια,
εἰς αὐτὰ πάλλον νὰ ῥιφθῇ τὸ στῆθός μου;
Νὰ ποτισθῶσ' εἰς αἷμα δὲν προκρίνουσι
θερμὸν καὶ νέον, παρ' εἰς αἷμα γέροντος;
Ἢ, ὅπου ῥίψῃ τὸν ὑψίκομον κορμόν
ὁ φονικός των πέλεκυς, πλησίον του
δὲν θὰ θερίσῃ καὶ τὸν ἄφυλλον βλαστόν;
Καὶ ἂν ἐμοῦ φεισθῶσι, σκληρῶς εὔσπλαγχνοι,
νὰ εὕρω μόν' ἠξεύρω τὴν καρδίαν μου.
ΣΩΚΡ.—Ἀλλὰ, ὀδυρομένη ταῦτα, λησμονεῖς
ὅτι, Καλλίππη, βλασφημεῖς πρὸς τοὺς Θεούς.
Τὸ εἶπας μόνη· εὐτυχὴς ὁ δίκαιος
ὃν οἱ Θεοὶ φιλοῦσι καὶ ἀμείβουσι,
καὶ ὁ κακοῦργος μόνος θρήνων ἄξιος.
ΚΑΛΛ.—Τὸ εἶπα; τὸ τί εἶπα ἐλησμόνησα.
Εἰς ἠρεμοῦσαν τὴν ψυχήν μου ἔῤῥιψεν
αἰθρίας λάμψεις ἡ φιλοσοφία σου·
ἀλλ' ἡ ἀγρία καταιγὶς τῆς θλίψεως
συντρίβει τὴν εἰκόνα τὴν αἰθέριον.
ΣΩΚΡ.—Ἀλλ' εἰς τὰ ὄντα, ὅσα λόγον κέκτηνται,
ὁ λόγος πρέπει νὰ νικᾷ. Μὴ λησμονῆς
ὅτι ὁ λόγος εἶναι ἡ ἀλήθεια·
ἀλήθεια δ' ὅτ' εἶναι τῶν Θεῶν φωνή.

Ἡ ἐπιστήμη τοῦ ἀρέσκειν ἀτεχνῶς εἶναι ὑπερτέρα τῆς τοῦ ἀρέσκειν τεχνηέντως.

Ο ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΩ ΝΑΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ.

Ὁ Ἅγιος Παῦλος εἶναι ἡ μόνη ἀγγλικὴ μητροπολιτικὴ ἐκκλησία, ἥτις ἐκτίσθη κατ' ἀρχιτεκτονικὴν ἄλλην παρὰ τὴν τοῦ μεσαιῶνος. Ἐν ἔτει 1669, τρία ἔτη μετὰ τὴν μεγάλην πυρκαϊὰν τοῦ Λονδίνου, ἀπεφασίσθη νὰ ἐγείρωσιν ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τοῦ παλαιοῦ Ἁγίου Παύλου νέαν μητροπολιτικὴν ἐκκλησίαν. Ἀρξάμενοι δὲ τοῦ κτιρίου ἐν 1675 κατὰ τὰ σχέδια τοῦ ἀρχιτέκτονος Χριστοφόρου Βρένου (Wren) ἐτελείωσαν αὐτὸ ἐν 1710, δαπανήσαντες κατὰ τὰ 35 ταῦτα ἔτη 736,000 λιρῶν στερλινῶν.

Τὸ μῆκος ὅλον τοῦ ναοῦ, ἀπ' ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς, εἶναι 500 ποδῶν ἀγγλικῶν [1], τὸ δὲ πλάτος, 107 ποδῶν· ἐν τῷ κέντρῳ τοῦ σταυροειδοῦς σχήματος τοῦ ναοῦ ἐγείρεται ὁ τροῦλος, μετὰ φανοῦ ὑπεράνω καὶ σφαίρας φερούσης σταυρόν. Ἐπὶ δὲ τῆς δυτικῆς αὐτοῦ πλευρᾶς ἐγείρονται δύο κωδωνοστάσια, ἕκαστον εἰς τὴν ἄκραν αὐτῆς. Τὸ ὕψος, ἀπὸ τοῦ λιθοστρώτου τῆς ὁδοῦ μέχρι τῆς κορυφῆς τοῦ σταυροῦ, εἶναι 356 ποδῶν. Τὰ κωδωνοστάσια ἔχουσιν ὕψος 220 ποδῶν.

Τρεῖς εἰσόδους ἔχει ὁ ναός· τὴν μὲν πρὸς δυσμὰς, τὰς δὲ πρὸς ἄρκτον καὶ μεσημβρίαν. Ἡ κυριώδης πρόσοψις αὐτοῦ εἶναι μεγαλοπρεπεστάτη· καὶ τὰ μὲν κατώτερα προπύλαια σχηματίζονται ὑπὸ 12 στηλῶν κορινθιακῆς τάξεως, ἡ δὲ ὑπεράνω αὐτῶν στοὰ ὑπὸ 8 ἑτέρων συνθέτου τάξεως.

Εἰς τὴν τῆς προσόψεως πλατεῖαν ἐγείρεται ἀνδριὰς

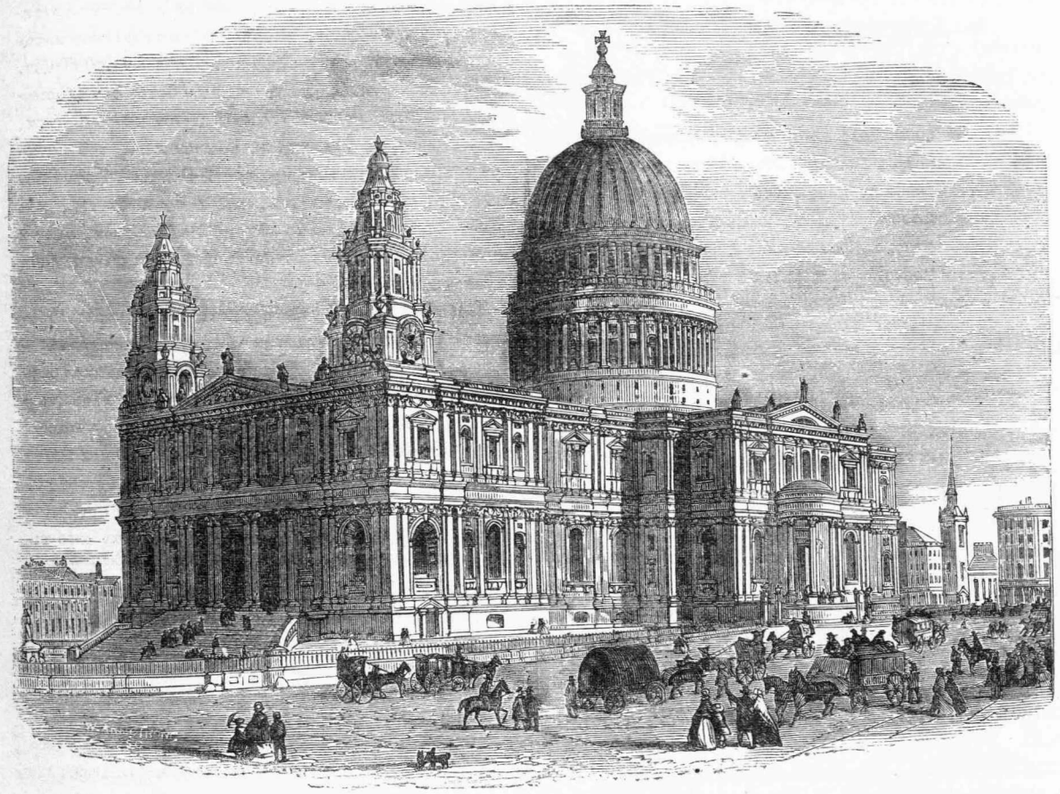

Ὄψις τοῦ ἐν Λονδίνῳ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Παύλου.

τῆς βασιλίσσης Ἄννης, εἰς τοὺς πόδας τῆς ὁποίας κάθηνται 4 ἀγάλματα παριστῶντα τὴν Ἀγγλίαν, τὴν Ἰρλανδίαν, τὴν Ἀμερικὴν, ἀγνοεῖται δὲ πῶς καὶ τὴν Γαλλίαν. Πρὸ ἑνὸς αἰῶνος, ἀνήρ τις θεωρηθεὶς ὡς παράφρων συνέτριψε τὴν ῥῖνα τοῦ ἀνδριάντος τῆς βασιλίσσης.

Οἱ ἐξώτεροι τοῖχοι τοῦ Ἁγίου Παύλου εἶναι κεκοσμημένοι διὰ γλυφῶν καὶ ἀγαλμάτων, ἀλλ' ἐκτὸς τῆς βλάβης ἣν ἐπέφερεν ὁ ἄνεμος καὶ ἡ βροχὴ ἐπὶ παντὸς κοσμήματος, ὁ ἀδιάλειπτος τοῦ Λονδίνου καπνὸς κατημαύρωσε καὶ παρεμόρφωσεν αὐτά.

Τὰ ἔνδον, καίτοι κεκοσμημένα, ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνονται γυμνά. Ὅτε ὁ θεατὴς, ἱσάμενος ἐν τῷ κέντρῳ τοῦ ναοῦ, ὑψοῖ τὰ ὄμματα πρὸς τὸ βάθος τοῦ τρούλου, αἰσθάνεται βαθεῖαν συγκίνησιν· ἀλλ' ὅμως ὁ ἐν Ῥώμῃ τοῦ Ἁγίου Πέτρου ναὸς ἔχει ὑψηλότερον τροῦλον.

Αἱ ζωγραφίαι τοῦ τρούλου παριστῶσι τὸν βίον τοῦ Ἁγίου Παύλου, ἔργα τοῦ ζωγράφου Ἰ. Θορνιχίλλου. Διηγοῦνται ὅτι οὗτος, ἐνῷ εἰς τὸ ὕψος ἐκεῖνο εἰργάζετο πατῶν ἐπὶ τοῦ ἰκρίου, ἠθέλησε νὰ κρίνῃ ἐξ ἀπωτέρου τὴν ὄψιν τῆς ζωγραφίας του. Ὅλως προσηλωμένος εἰς αὐτὴν, ὠπισθοχώρει μὴ προσέχων ὅτι, ἓν βῆμα ἔτι ἂν ἐκινεῖτο πρὸς τὰ ὀπίσω, θὰ ἔπιπτεν εἰς τὸ βάραθρον. Φίλος του ἐκεῖ τυχὼν, τὸν βλέπει· νὰ κράξῃ, θὰ τὸν ἐπτόει, καὶ τοῦτο χειρότερον· νὰ τὸν εἰδοποιήσῃ ἡσύχως περὶ τοῦ κινδύνου, δὲν ἦτο πλέον καιρός. Ἁρπάζει λοιπὸν γραφίδα καὶ ἀρχίζει νὰ φθείρῃ τὴν εἰκόνα. Ὁ Θορνιχίλλος σπεύδει πάραυτα πρὸς τὸν φίλον του

(1) Εἰς ἀγγλικὸς ποῦς ἰσομετρεῖται πρὸς 30 ἑκατοστόμετρα καὶ 4 χιλιοστόμετρα γαλλικά.

ἔκθαμβος καὶ ἠγανακτημένος, ἐλέγχων αὐτὸν διὰ τὴν τοιαύτην βαρβαρότητα, καὶ οὕτω λυτροῦται ἀπὸ τοῦ ἀναποφεύκτου θανάτου.

Αἱ ζωγραφίαι τοῦ Θορνιχίλλου θεωροῦνται ὡς μέτριαι· ἀλλ' ὅ,τι ἐπισύρει τὴν πλείστην προσοχὴν ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἁγίου Παύλου εἶναι τὰ μνημεῖα, ἕως πεντήκοντα, πρὸς ἄνδρας Ἄγγλους δοξάσαντας τὴν ἑαυτῶν πατρίδα κατὰ διαφόρους καιρούς, οἷοι ὁ Νέλσων, ὁ Κολλιγγοβοῦτος, ὁ Ἀβερκρόμβης, κλπ.

Ὁ ἀρχιτέκτων τοῦ ναοῦ δὲν ἔχει μνημεῖον ἐν τῷ Ἁγίῳ Παύλῳ· ἀλλ' εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ χοροῦ ἀπαντᾶται ἐπιγραφὴ λατινικὴ λέγουσα· «Ἀναγνῶστα, ζητῶν τὸ μνημεῖον Χριστοφόρου τοῦ Βρένου, ἴδε περὶ σέ.» Οἱ ἁπλοῖ οὗτοι λόγοι ἀληθῶς ἀξίζουσιν ὑπὲρ ἀνδριάντα.

Ἀπὸ τοῦ φανοῦ, ἐπὶ τοῦ τρούλου τοῦ ναοῦ, ὁ θεατὴς βλέπει ὅλην τοῦ Λονδίνου τὴν πόλιν, ἐὰν ὁ οὐρανὸς ᾖναι αἴθριος, πρᾶγμα ἐν Λονδίνῳ σπάνιον.

ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ.

Εἰς τὰς ἐμπορικὰς ἐπιστολάς, ἡ χρονολογία τίθεται ἀναμφιβόλως ἐπὶ κεφαλῆς· διότι εἶναι χρεία νὰ ἔχῃ ὁ ἀναγινώσκων πρὸ πάντων ὑπ' ὄψιν τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἡ ἐπιστολὴ ἐγράφη, καὶ ἐκ τούτου νὰ ὁδηγῆται· ἀλλ' εἰς τὰς αἰσθηματικὰς, τοῦτο εἶναι ἀνοίκειον. Εἰς αὐτὰς ἡ χρονολογία πρέπει νὰ τίθεται εἰς τὸ τέλος, διότι ἡ ὁρμὴ τῆς ψυχῆς οἱονεὶ προάρχει τῆς περὶ χρονολογίας σκέψεως.

ΕΥΤΡΑΠΕΛΑ.

ΜΙΧΑΗΛ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ ΑΓΧΙΝΟΙΑ.

Ἐπὶ τοῦ Βυζαντινοῦ αὐτοκράτορος Βατάτζη, εἶχον ἐπιπέσει ἐπὶ τοῦ Μιχαὴλ Παλαιολόγου βαρεῖαι ὑποψίαι, ὡς ἐποφθαλμιῶντος εἰς τὸν θρόνον. Μίαν ἡμέραν, ἀρχιεπίσκοπός τις συνεβούλευσε τὸν Μιχαὴλ ἐνώπιον τοῦ Βατάτζη ν' ἀποδείξῃ τὴν ἀθωότητα αὐτοῦ διὰ θείας τινὸς δίκης· ἤτοι νὰ δεχθῇ ἐντὸς τῆς παλάμης του σιδηρᾶν τινα σφαῖραν πυρακτωμένην, βέβαιος ὅτι, ὡς ἀθῶος, δὲν ἔμελλε ποσῶς νὰ καῇ ὑπ' αὐτῆς.

— Ἐγὼ, ἀπεκρίθη ὁ Μιχαὴλ, ἄσμενος ἐκτίθεμαι εἰς τοῦ Θεοῦ τὴν κρίσιν, προσκαλῶν ὡς στρατιωτικὸς ἕνα πρὸς ἕνα εἰς μονομαχίαν τοὺς κατηγόρους μου, ἵνα ἡ θεία δίκη οὕτω μᾶλλον διατρανωθῇ· ὡς ἁμαρτωλὸς ὅμως δὲν δύναμαι νὰ ἐλπίσω θεῖόν τι θαῦμα ἐπ' ἐμοῦ. Ἂν θέλῃς ἡ Πανιερότης σου, ὅστις ἔχεις παῤῥησίαν ἐνώπιον Θεοῦ, δός μοι ἐκ τῶν σεπτῶν σου χειρῶν τὴν πυρακτωμένην σφαῖραν, καὶ οὕτως εἶμαι ἕτοιμος καὶ αὐτὴν νὰ δεχθῶ.

Ὁ ἀρχιεπίσκοπος ἔμεινεν ἐνεός. ὁ Βατάτζης ἐγέλασεν, ὁ δὲ Μιχαὴλ ἔτυχε νέων τεκμηρίων τῆς εὐνοίας τοῦ κυρίου του μετὰ τῆς συγγνώμης αὐτοῦ.

ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΑΝΕΞΗΓΗΤΟΥ.

Ὁ κανδηλανάπτης τῆς ἐκκλησίας χωρίου τινὸς κειμένου εἰς τὴν ἐπαρχίαν τοῦ Κάτω Ῥήνου, παρετήρει ὅτι τὸ ἔλαιον τῆς κανδήλας ἥτις ἔκαιεν ἐνώπιον τοῦ ἱεροῦ διὰ νυκτὸς, ἐκλέπτετο μέχρι πυθμένος· ἀλλὰ ποῖον νὰ ὑποπτευθῇ; Αἱ θύραι ὅλαι τῆς ἐκκλησίας ἐκλειδόνοντο ὑπ' αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν ἑσπέραν. Ὑπέθετεν ὅτι οἱ κλέπται ἦσαν τὰ ποντίκια, καταβαίνοντα ἀπὸ τοῦ τεμένους διὰ τοῦ σχοινίου ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐκρέματο ἡ κανδήλα. Ἔθεσε λοιπὸν ἕνα δίσκον πλατὺν ἐκ μετάλλου ὑπεράνω τῆς κανδήλας, ἀλλὰ τὸ ἔλαιον καὶ πάλιν ἐκλέπτετο, καὶ τὸ πρωὶ εὕρισκεν ἐσβεσμένον τὸ φῶς, πολλὰς δὲ σταγόνας ἐλαίου ἐπὶ τῶν πλακῶν τοῦ ἐδάφους ὑπὸ τὴν κανδήλαν.

.—Δὲν ἀρκεῖ, ἔλεγε κατὰ νοῦν, ὅτι αὐτὸς ὁ κλέπτης ἁρπάζει τὸ ἔλαιον, ἀλλὰ καὶ μ' ἐμπαίζει χύνων μέρος αὐτοῦ χαμαί.

Μίαν νύκτα, ἀνάπτει τὸ φανάριόν του καὶ εἰσέρχεται αἰφνιδίως εἰς τὴν ἐκκλησίαν· πάραυτα δὲ ἀτενίσας πρὸς τὴν κανδήλαν, παρατηρεῖ ὅτι αὕτη ἐσείετο. Πλησιάζει πρὸς τὰ ἐκεῖ κατεχόμενος ὑπὸ ῥίγους φρίκης, ὡς ἐνώπιον ὑπερφυσικοῦ τινος φαινομένου, καὶ, «Κύριε ἐλέησον!» διακρίνει καθήμενον ἐπὶ τῆς κανδήλας μέγαν τινὰ ὄγκον, ἀμορφόν τι σῶμα βλέπον αὐτὸν διὰ τεσσάρων ὀλοφρογγύλων καὶ φλογερῶν ὀφθαλμῶν.

Ἵστατο ἀκίνητος ὑπὸ τὸν τρόμον ὅστις τὸν ἐκυρίευσεν, ὅτε βλέπει πάλιν τὸν ὄγκον ἐκεῖνον πτερυγίζοντα, διαιρούμενον εἰς δύο, καὶ πετώμενον πέριξ τοῦ φαναρίου του μετὰ ἀπαισίων κραυγῶν. Πίπτει τὸ φανάριον τότε ἀπὸ τῶν χειρῶν του, ἀλλὰ τὸ παραιτεῖ, καὶ τρέχει ἔξω τῆς ἐκκλησίας πλήρης καρδιωγμῶν, διὰ νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν ἐφημέριον, ὅτι ἡ ἐκκλησία ἐνεπλήσθη φαντασμάτων.

Ὁ ἱερεὺς, ὁ νεκροθάπτης, καὶ δύο ἐργάται εὑρεθέντες ἐκεῖ κατ' ἐκείνην τὴν νύκτα, ἔσπευσαν νὰ ἐγερθῶσι καὶ νὰ τρέξωσιν εἰς τὸν ναὸν πρὸς ἀνακάλυψιν τοῦ μυστηρίου. Καὶ τότε εἶδον ἐπὶ τοῦ μεγάλου σαυροῦ, τοῦ ἄνωθεν τοῦ τεμένους, καθημένας δύο γλαύκας ἐκ τῶν ὡραιοτέρων τοῦ εἴδους των. Τὰ νυκτίνομα ταῦτα πτηνὰ, ἀφοῦ ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκυνήγουν ἐντὸς τοῦ κωδωνοστασίου τὰ ποντίκια, εἶχον λάβει τὴν συνήθειαν νὰ εἰσέρχωνται διὰ νυκτὸς εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἀπό τινος ὑψηλοῦ παραθύρου, καὶ νὰ ποτίζωνται ἐκ τοῦ ἐλαίου τῆς κανδήλας.

Κατώρθωσαν ἐπὶ τέλους νὰ τὰ συλλάβωσιν ἀμφότερα.

ΤΑ

ΤΟΥ ΣΥΡΜΟΥ.

Ἐν Παρισίοις, 15 (27) Ἰανουαρίου, 1869.

Πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν, ἀδελφὴ Ἑλληνοδίκη,

α'. Ὅτι τῳόντι ὑπάρχει τις δαίμων, ὑπάρχει τις δεσπότης, τοῦ ὁποίου καὶ αἱ φορτικώταται προσταγαὶ ποτὲ δὲν ἀπαντοῦν ἐναντίωσιν, ἤ, καθὼς λέγουν οἱ πολιτικοὶ, ἀντιπολίτευσιν.

β'. Ὅτι κανεὶς δὲν στασιάζει κατὰ τῶν ψηφισμάτων του.

γ'. Ὅτι αἱ φαντασιοπληξίαι του εἶναι νόμοι, καὶ αἱ παραλογίαι του χρησμοί.

δ'. Ὅτι μεταβάλλει τὰ ἤθη καθὼς τὸν φανῇ· κάμπτει τὸν σοβαρὸν λόγον ὑπὸ τὴν κωδωνοφόρον ῥάβδον τῆς ἀφροσύνης, καὶ γράφει τὴν εὐκοσμίαν εἰς τὰ παλαιά του παπούτσια.

ε'. Ὅτι αὐτὸς δίδει τὸν κανόνα τοῦ καλοῦ καὶ κακοῦ· αὐτὸς κάμνει καὶ ἐκκάμνει τὴν ὑπόληψιν τούτου ἢ ἐκείνου· αὐτὸς δίδει κάλλος εἰς τὰς ἀσχήμους· αὐτὸς δίδει πνεῦμα εἰς τοὺς μωρούς· αὐτὸς δίδει ἐπιστήμην εἰς τοὺς ἀγύρτας.

ς'. Ὅτι ἀτιμωρητὶ ἀπειθεῖ πρὸς τὰ νεύματα τῆς δικαιοσύνης, πρὸς τὰς συμβουλὰς τῆς φρονήσεως, καὶ πρὸς αὐτὰς τὰς ἐντολὰς τῆς θρησκείας.

Ὁ μέγας οὗτος δεσπότης καὶ κύριος εἶναι ὁ ΣΥΡΜΟΣ, αὐτὸς ὃν οἱ Γάλλοι σήμερον καλοῦσι Mode, ἄλλοτέ ποτε δὲ τὸν ὠνόμαζον Coutume, ἤτοι Συνήθειαν.

Οὗτος εὐαρεστεῖται νὰ διαμένῃ μὲν συνήθως εἰς τὴν Γαλλίαν, ἡ δὲ πρωτεύουσα τοῦ Κράτους του εἶναι οἱ Παρίσιοι.

Μόνος αὐτοῦ σκοπὸς εἶναι τὸ ν' ἀρέσκῃ, ὑπόστασιν δ' ἔχει τὴν μεταβολήν.

Καὶ ἀνταμείβει μὲν διὰ χειροκροτήσεων, τιμωρεῖ δὲ διὰ γέλωτος.

Αὕτη εἶναι ἡ μόνη του ἰσχὺς, καὶ ταῦτα εἶναι τὰ μόνα του ὅπλα· ἀλλ' οὐδὲν ἀντέχει εἰς αὐτά.

Ὁ Συρμὸς εἶναι ἐχθρὸς αἰώνιος τοῦ ὀρθοῦ λόγου, καὶ πάντοτε τὸν νικᾷ. Ὁ ὀρθὸς λόγος λέγει εἰς τοὺς ἀνθρώπους· «Κάμετε ὅ,τι πρέπει νὰ κάμετε·» ὁ δὲ Συρμὸς τοὐναντίον προστάζει ὁριστικῶς· «Κάμετε ὅ,τι κάμνουν οἱ ἄλλοι.»

Καὶ εἶναι ἀράγε χρεία νὰ σὲ εἴπω, ὅτι τοῦ Συρμοῦ ἐκτελεῖται πάντοτε ἡ προσταγή;

Τὸ θαυμαστότερον ἐν τῇ παγκοσμίῳ ὑποταγῇ ταύτῃ, εἶναι ὅτι φαίνεται ὡς ἀντιβαίνουσα πρὸς τὸν αὐτῆς σκοπόν. Παρατήρησε τῳόντι· ὁ πόθος τῶν πιστῶν ὀπαδῶν τοῦ Συρμοῦ ποῖος εἶναι; τὸ νὰ διαλάμψωσι· τὸ ν' ἀρέσωσιν. Ἀλλὰ διὰ νὰ διαλάμψῃ τις εἶναι χρεία νὰ διακριθῇ. Δὲν εἶναι λοιπὸν παράδοξον ὅτι οἱ θέλοντες νὰ διαλάμψωσι καὶ νὰ διακριθῶσι πράττουν καθὼς οἱ ἄλλοι, ἐνδύονται καθὼς οἱ πολλοὶ, λαλοῦν καθὼς οἱ τυχόντες, ἀσπάζονται ὅ,τι εἶναι κοινῶς παραδεδεγμένον, καὶ φέρονται καθὼς ὁ κόσμος ὅλος φέρεται;

Ὁ λόγος οὗτος φαίνεται ἰσχυρὸς, σχεδὸν ἀνεπίδεκτος ἀντιῤῥήσεως. Ἀλλὰ δοκίμασε νὰ τὸν μεταχειρισθῇς, καὶ θὰ ἰδῇς ὅτι οὐδ' ἐλάχιστον ἔχει ἀποτέλεσμα. Εἶναι ἀδύνατον νὰ κάμῃ τις χρῆσιν τοῦ ὀρθοῦ λόγου, ὅταν πρόκηται περὶ συρμῶν ἢ περὶ παθῶν.

Ὦ, εὐχαριστῶ! ἐὰν μίαν στιγμὴν ἠκούετο ὁ ὀρθὸς λόγος, ἀμέσως θὰ ἔπιπτε τὸ θέλγητρόν των, καὶ ἐξ ἅπαντος θὰ κατεστρέφετο τὸ κράτος των.

Ἂν περιμένωμεν ἐκ τῶν Γάλλων τὴν ἀπόσεισιν τοῦ ζυγοῦ τούτου, ἐπροκόψαμεν. Αὐτοὶ ὀλιγώτερον παντὸς ἄλλου λαοῦ εὔχονται τὸν ἐξορκισμὸν τούτου τοῦ φαντασιοπλήκτου δαίμονος. Ἄφες ὅτι θὰ ἐζημιοῦτο μεγάλως ἡ βιομηχανία των, ἀφοῦ αὐτὴ σουφρῶνει μικρόν τι ῥάκος, καὶ σοῦ πωλεῖ τὴν χάριν τοῦ σουφρώματος (τὸ ζωμὶ τοῦ ζωμοῦ τοῦ Νασρεδδὶν Χότζα) εἰς τετραπλασίαν τιμὴν, — ἀλλ' ἡ μεταβολὴ εἶναι ἐν τῇ φύσει τοῦ λαοῦ τούτου. Οἱ Γάλλοι, τόσον συχνὰ ἀλλάσσουν ἔθιμα, ὀρέξεις καὶ γνώμας, ὥστε μικρὸν ἐπαχθῆ θεωροῦσι ταύτην τὴν ἄλυσον· ἐὰν συρμός τις τοὺς φανῇ ποτε λίαν γελοῖος, ἢ λίαν ἐπαχθὴς, ἢ λίαν τυραννικὸς, ἔχουν τὴν παρηγορίαν ὅτι ἄλλος τις συρμὸς θὰ τοὺς ἀπαλλάξῃ ἀπ' αὐτοῦ ἐντὸς ὀλίγου.

Ἔχεις ἰδέαν; ἐξέτασες ποτὲ αὐτὴν τὴν ὕλην; Χθὲς ἔπεσεν ἐν τοιοῦτο βιβλίον εἰς χεῖράς μου. Αἱ Γαλλίδες ἐνεδύοντο κατ' ἀρχὰς ὡς καλογραῖαι· ἔπειτα ἐμιμήθησαν τὴν στολὴν τῶν ῥωμαίων γυναικῶν. Μετὰ ταῦτα ἀνέδενον τὴν κόμην των εἰς σχῆμα καρδίας· ἐπηκολούθησαν δὲ τοῦτο γελοιωδέστατα ἄλλα πράγματα, ὡσὰν κέρατα, καὶ ταῦτα πάλιν διεδέχθησαν πυραμίδες καὶ κῶνοι. Ἔπεσαν πάραυτα οἱ κῶνοι καὶ αἱ πυραμίδες δόσαντα χώραν εἰς χαμηλὰς κεκρυφαλίδας (bonnets), καὶ μετ' ὀλίγον διεδέχθησαν αὐτὰς πῖλοι στολισμένοι διὰ πτερῶν, καὶ ἔχοντες τῶν ἀνδρικῶν τὸ σχῆμα.

Ἡ γύμνωσις τῶν ὤμων καὶ τοῦ στήθους ἐπεκράτησεν ἐπὶ τῆς βασιλίσσης των Ἰσαβέλλας τῆς Βαυαρίδος. Ἐπὶ δὲ Ἄννης τῆς Βρετανικῆς ἤρχισαν νὰ θεωρῶσιν ὡς χρῶμα πένθους τὸ μέλαν, διότι ἕως τότε (1510) ἐθεωρεῖτο ὡς χρῶμα πένθους τὸ λευκόν. Ἐπὶ Φραγκίσκου Α' ἐγεννήθησαν τὰ λεγόμενα ἀρετογαδινὰ (vertugadins), στεφάναι (τσέρκια) μεταμορφοῦσαι τὰς γυναῖκας εἰς πυραμιδοειδεῖς πύργους. Ἐπὶ Φραγκίσκου Β' ἐπενοήθησαν αἱ πλασταὶ γαστέρες. Γελᾷς; Αἱ δὲ γυναῖκες τῆς αὐλῆς ἐφηῦραν ἄλλο τι εἶδος τεχνητῶν θελγήτρων, ἀντιθέτων πρὸς τὰς γαστέρας . . . Μὴ θελήσῃς νὰ ἐξηγηθῶ σαφέστερον.

Ἡ Ἰταλὶς Αἰκατερίνη τῶν Μεδίκων (1533) ἔφερεν εἰς τὸ μὴ περαιτέρω τῆς μεγαλοπρεπείας τὰ ἐνδύματα. Αὐτὴ ἐδίδαξεν εἰς τὰς Γαλλίδας τὸ φῦκος καὶ εἰς τοὺς Γάλλους τὴν πονηρίαν. Τότε ἐγίνετο μεγάλη χρῆσις τῶν πλεξίδων. Ὁ Ἑρρῖκος Δ' (1600) ἐπανήγαγε τὸ ἐν τῇ ἁπλότητι καλόν· ἀπηγόρευσε τὰ πλούσια φορέματα, ἐκτὸς εἰς τοὺς βαλαντιοτόμους καὶ εἰς τὰς γυναῖκας τῆς ἀπωλείας. Συνειθίζοντο ὅμως τότε πάλιν τὰ ὑψηλὰ περιτραχήλια· ὅταν ἀκούσῃς collets montés, γίνωσκε ὅτι ἦσαν ἐκείνου τοῦ καιροῦ ἐφεύρεσις. Ἀλλ' εὐθὺς μετ' ἐκεῖνον, νέα παράδοξα· τὸ γένειον ἐθεωρήθη ὡς ἀσχημία εἰς τοὺς ἄνδρας· παρητήθη δὲ καὶ ὁ μανδύας· καὶ τότε ἐνεφανίσθησαν οἱ σωλῆνες ἐκεῖνοι, οἱ διὰ ταινιῶν κεκοσμημένοι, μακρά τινα δὲ καὶ πλατέα ἐνδύματα, ἄνωθεν ἕως κάτω κομβονόμενα, κόκκιναι περικνημίδες, αἱ μεγάλαι ἐκεῖναι φενάκαι, αἱ γελοιωδέσταται, αἵτινες ἀκόμη ἕως σήμερον θεωροῦνται ἐν Ἀγγλίᾳ ὡς ἐπίσημος καὶ ἀξιοσέβαστος τριχοσασία. Τότε ὡσαύτως αἱ γυναῖκες ἐπανέλαβον τὰ ἀρετογαδινὰ, μετονομάσασαι αὐτὰ καλάθια (paniers) — τὰ ὁποῖα σήμερον προσπαθοῦν νὰ ἐπαναφέρωσι, — καὶ ἐπεφόρτισαν τὴν κεφαλήν των διὰ κολοσσιαίου τινὸς οἰκοδομήματος πολυορόφου, ὀνομασθέντος fontange, καὶ τοῦ ὁποίου ἕκαστον πάτωμα ἐκοσμεῖτο δι' ἀλλοκότων καὶ ποικίλων στολιδίων.

Δύο Ἀγγλίδες, τὰς ὁποίας κατ' ἀρχὰς κατεγέλων αἱ Γαλλίδες, ἐπέφερον κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν μεγάλην τινὰ καὶ ταχεῖαν μεταβολὴν ἐν Παρισίοις. Οἱ παρὰ φύσιν γιγαντώδεις κεκρύφαλοι παρητήθησαν, ἐστάλησαν πλέον εἰς κόρακας, καὶ αἱ γυναῖκες ἐπανῆλθον εἰς τὴν φύσιν· μόνον ὅσαι ἦσαν μικροῦ ἀναστήματος, περιδεεῖς γενόμεναι ἐκ τῆς πτώσεως ἥτις τὰς ἐσμίκρυνε τόσον, ἐπενόησαν ἄλλο· ἀνύψωσαν τὰς πτέρνας τῶν ὑποδημάτων των εἰς ἡμίσειαν σπιθαμήν.

Ἐπὶ Λοδοβίκου ΙΕ' (1770), πάλιν ἠλλοιώθησαν οἱ συρμοὶ ἐπὶ τὸ κωμικώτερον· τότε ἐπασπαλίζοντο αἱ κόμαι ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν διὰ λευκῆς παιπάλης, τότε τὸ φῦκος ἐτίθετο ἐπὶ τῶν παρειῶν βαθύτατον, τότε ἐπληροῦτο τὸ πρόσωπον φακίδων (mouches), αἱ ζῶναι τῶν ἐσθήτων ἐγίνοντο μακραὶ καὶ ὀξεῖαι, τὰ καλάθια ἐφουσκόνοντο ὑπερβολικὰ, ὥστε οἱ ζωγράφοι περιήρχοντο εἰς ἀμηχανίαν, οὕτω παραμεμορφωμένην βλέποντες ἐνώπιόν των τὴν φύσιν. Δὲν σὲ λέγω περὶ τῶν ἀνδρῶν, ἦσαν καὶ αὐτοὶ οἰκτροί.

Ἐπὶ Λοδοβίκου ΙΣ' (1775), ἀγαπῶντος τὴν οἰκο-

νομίαν καὶ μισοῦντος τὴν πολυτέλειαν, ἡ αὐλὴ εἶχε παύσει νὰ ἐνδύεται πολυτελῶς. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ συρμὸς δὲν ἠδύνατο νὰ μείνῃ ἀργός, κατέφυγεν εἰς τὰ χρώματα· καὶ ἀναζητῶν νέα, ὑποδιήρεσεν αὐτὰ εἰς ποικίλας ἀποχρώσεις. Τότε ἤκουες χρῶμα ψύλλου, χρῶμα κρατημένων ζεναγμῶν (soupirs étouffés), χρῶμα ἀδιακρίτων δακρύων (larmes indiscrètes), χρῶμα συμπαθούσης νύμφης (nymphe émue), χρῶμα λάσπης παρισιανῆς, κτλ., κτλ.

Ἐπῆλθε δ' ἔπειτα εἰς τοὺς Γάλλους μανία τις τοῦ ἀπομιμεῖσθαι τοὺς Ἄγγλους. Πρᾶγμα ἀνάξιον! τότε μόνον καὶ ὁ ἄλλος κόσμος ἐμιμήθη τοὺς Ἄγγλους, ἀφοῦ εἶδε τοὺς Γάλλους μιμητὰς αὐτῶν. Ἔκτοτε ἐξέλειπεν εὐτυχῶς πᾶσα διάκρισις τάξεως, περιουσίας καὶ βαθμοῦ· ἡ ἰσότης δὲ αὕτη εἰς τὸ ἐνδύεσθαι ὑπῆρξεν ὁ πρόδρομος τῆς ἰσότητος ἐνώπιον τῶν νόμων, ἥτις μετέβαλε τὴν ὄψιν τοῦ κόσμου.

Ἀκολούθως, ἡ τὰ πάντα ἀνατρέψασα γαλλικὴ μεταπολίτευσις παρήγαγε νέους τρόπους τοῦ ἀρέσκειν καὶ διακρίνεσθαι· οἱ ἄνδρες ἔκοπτον τὴν κόμην των ῥωμαϊστὶ (à la romaine), αἱ γυναῖκες ἐνεδύθησαν ἑλληνιστὶ (à la grecque)· διεδόθησαν τότε καθ' ὅλην τὴν Δύσιν τὰ τῶν ἡμετέρων προγόνων πράγματα καὶ ὀνόματα· οἱ κόθορνοι (cothurnes τοὺς ἔλεγον), οἱ κεστοὶ, οἱ λεπτόνητοι πέπλοι, αἱ κατὰ Τῖτον τριχοστασίαι, οἱ φρύγιοι πίλοι, ἐπεκράτησαν κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχήν. Τὰ ἑλληνικὰ ἀγάλματα ἦσαν ὁ ὑπογραμμὸς τῆς γυναικείας στολῆς.

Ἡμεῖς δὲ τότε, ἢ μᾶλλον αἱ προμήτορες ἡμῶν ἐκάθευδον, νομίζουσαι ἐν τῇ δουλείᾳ καὶ ἀμαθείᾳ τῶν φραγκικὰ πράγματα καὶ τὰ ἑλληνικώτατα αὐτάν Πρὸ πολλοῦ, φεῦ! εἶχον παραδεχθῆ τὰ ἀσιατικὰ ὡς μᾶλλον πάτρια.

Δὲν εἶχον καταντήσει καὶ νὰ κρύπτωσι τὸ πρόσωπον, ὡς αἱ γυναῖκες τῶν Ὀθωμανῶν;

Ὅ,τι καὶ ἂν μὲ λέγῃς, ἐγὼ πιστεύω ὅτι δὲν ἀπέχομεν τοῦ καιροῦ καθ' ὃν θ' ἀμελήσωμεν τὸν γαλλικὸν συρμὸν ὡς ξένον, καὶ ὅτι λαμβάνουσαι ὡς ὑπογραμμὸν τὰ ἀρχαῖα ἑλληνικὰ ἀγάλματα, θὰ μορφώσωμεν ἑλληνικὴν στολὴν ἀξιομίμητον παρὰ ταῖς γυναιξὶν ὅλου τοῦ κόσμου.

Ἀλλὰ πρὸς τοῦτο χρειάζεται νοῦς γυναικὸς περιβλέπτου, καὶ εὐτολμία ὄχι κοινή. Ἴσως ἡ γυνὴ αὕτη ἀκόμη δὲν ἐγεννήθη· ἴσως εἶναι εἰς τὰ σπάργανα· ἀλλὰ δὲν μὲ φαίνεται παράδοξον καὶ νὰ ἦναι κόρη τις ἀναγινώσκουσα τοὺς παρόντας μου στίχους ἡ μέλλουσα ν' ἀναστήσῃ κατὰ τοῦτο τοὺς χρόνους τοῦ Περικλέους.

Φαντάσου τότε χάριν! ἀλλὰ καὶ ἐνταῦτῳ οἰκονομίαν. Τὸ κατ' ἐμὲ, φρονῶ ὅτι ἐκπληρῶ χρέος μου νὰ διαλαλῶ εἰς τὰς ἀκοάς σου τὰ καλὰ καὶ συμφέροντα, καὶ σὺ, ἂν θέλῃς, ῥίπτε τα, κατὰ τὸν κοινὸν λόγον, εἰς τὸν πετεινόν.

Ἀλλ' ὅ,τι προθύμως ἴσως θὰ παραδεχθῆς, ὡς πρᾶγμα σημερινὸν, εἶναι τοῦτο.

Ἓν μανδύλιον, ὡς βλέπεις, τετράγωνον, ἐκ λευκοῦ ἢ κυανοῦ κασμιρίου, ἔχον περιεῤῥαμμένα μαῦρα τρίχαπτα ἐκ τῶν λεγομένων guipure. Ἡ μία γωνία του πίπτει ἄνω τοῦ μετώπου, αἱ δύο φέρονται ὑπὸ τὴν σιαγόνα, ὅπου καρφόνονται δι' ἑνὸς λαχάνου (λέγω λαχάνου, διότι καὶ ὑπὸ τῶν Γάλλων λέγεται chou). Τὸ λάχανον τοῦτο εἶναι κατεσκευασμένον ἐκ βελούδου ἢ ἀτλαζίου. Τέλος, ἡ τετάρτη γωνία πίπτει ἐπὶ τῶν ὤμων· ἀλλ' αὕτη ἡ τελευταία εἶναι στρογγυλευμένη καὶ ἀνασύρεται ὑπὸ δύο ἢ τριῶν πτυχῶν, κρατουμένων ὑπ' ἄλλου λαχάνου, ὁμοίου μ' ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον στολίζει τὰ ἔμπροσθεν. Τὸ μανδύλιον τοῦτο, ὀνομαζόμενον capeline mantille, δύνασαι καὶ μόνη νὰ κατασκευάσῃς. Φορεῖται δὲ, ὄχι μόνον εἰς τοὺς ἀγρούς, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς ἐξόδους ἐκ χοροῦ ἢ θεάτρου. Φανταζόμαι τὸ γλυκύ σου πρόσωπον ὑπὸ τοῦ μανδυλίου τούτου περικυκλωμένον. Βέβαια, τοιαύτην τινὰ ἐρατεινὴν μορφὴν

ὡς τὴν ἰδικήν σου ἀπαντήσασα ποτὲ ἡ ἀρχαία ἐκείνη ποιήτρια Σαπφὼ (τὴν ὁποίαν περιγράφουν ὡς ἄσχημον), ἔγραψεν ὑπὸ ζηλείας τὸ «Κατθανεῖσα δὲ κεῖσεαι . . . .»

Ἀφοῦ δὲ ἀποθάνῃς, τετέλεσται· ψυχὴ
Δὲν θέλει τ' ὄνομά σου προφέρει, καὶ παχὺ
Τὴν μνήμην σου τὸ σκότος, ὁ πέπλος τῆς σκιᾶς,
Εἰς τὰς ἐπερχομένας θὰ κρύψῃ γενεάς.
Τὸ ἤθελες σὺ μόνη· δὲν ἔδρεψες τινὰ
Τῆς Πιερίας ῥόδα ἀθάνατα, κλεινά.
Τώρα καὶ εἰς τὸν Ἅδην ἀφοῦ κατενεχθῆς,
Ἐν μέσῳ νεκρῶν ἄλλων δὲν θὰ διακριθῆς.

Βαβαὶ, Ἑλληνοδίκη μου! — Ὁπωσδήποτε, ὑπὸ ζηλείας ἐκινήθη ἡ ποιήτρια, εἴτε ἀληθείας, τὸ ἐσοχάσθης αὐτὸ ποτέ; Καλὰ, καλὰ τὸ ἐστοχάσθης; Τὴν παντελῆ μετὰ θάνατον λήθην;

Λέγουν ὅτι ἡ Σαπφὼ εἶχεν ὑπ' ὄψιν γυναῖκά τινα ὡραίαν, ἀλλ' ἄμουσον.

Ἄμουσον· ἀκούεις; Ἄμουσον . . . .

Ἀφοῦ δὲ ἀποθάνῃς, τετέλεσται· ψυχὴ
Δὲν θέλει τ' ὄνομά σου προφέρει . . . .
. . . . . .

Ὦ, τὸ πτῶμά μου τὸ ἄσημον, τὸ ἄσημον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἔσχατος κρότος ἔσται ὁ βαρὺς ψόφος τῆς πλακὸς, πιπτούσης ἐπ' αὐτοῦ μὲ δύο μόνον γράμματα, καὶ ταῦτα πρόσκαιρα . . . !

Ζ. Π.

Υ. Γ. — Τὰ καλαθώδη . . . ἡ παιπάλη . . . Τὴν τοῦ συρμοῦ εἰκονογραφίαν, εἰς τὸ προσεχές.